UN OM DE ȘTIINȚĂ ADUCE DOVADA LUMII DE DINCOLO

Creierul doctorului Eben Alexander a fost atacat de o boală extrem de rară. Timp de șapte zile s-a aflat în comă. Apoi, tocmai când doctorii se gândeau să întrerupă tratamentul, ochii bolnavului s-au deschis brusc. Se întorsese în lumea aceasta.

Însănătoșirea lui Alexander este un miracol medical. Dar adevăratul miracol al poveștii sale se află altundeva. Cât timp corpul lui a zăcut în comă, Alexander a călătorit dincolo de această lume și a întâlnit o ființă angelică. Aceasta l-a călăuzit în cele mai depărtate tărâmuri ale existenței superfizice. Acolo s-a întâlnit și a vorbit cu sursa Divină a universului însuși. Înainte de această călătorie, el nu găsea împăcare între cunoștințele de neurochirurg și credința în ceruri, Dumnezeu sau suflet. Astăzi, Alexander este convins că adevărata sănătate nu poate fi dobândită decât atunci când realizăm că Dumnezeu și sufletul sunt reale și că moartea nu reprezintă sfârșitul existenței personale, ci doar o tranziție.

Dr. Eben Alexander a fost în ultimii 25 de ani neurochirurg universitar, lucrând timp de 15 ani la Brigham & Women și la Spitalul pentru copii din Boston al Facultății de Medicină Harvard. Îl puteți vizita la www.lifebeyonddeath.net.

DOVADA LUMII DE DINCOLO

Dr. Eben Alexander

Dr. Eben Alexander

DOVADA LUMII DE DINCOLO

ADUSĂ DE UN NEUROCHIRURG

O CARTE REVOLUȚIONARĂ. LECTURA EI VĂ VA SCHIMBA VIAȚA!

Doctorul Eben Alexander este dovada vie a vieții de după viață.

Dr. Raymond Moody Jr., autorul cărții *Viața de după viață*

Cuprins

Prolog

Un om ar trebui să caute ceea ce este, nu ceea ce crede că ar trebui să fie.

Albert Einstein (1879-1955)

Când eram copil, visam adesea să zbor.

De cele mai multe ori, ieşeam noaptea în curte, mă uitam la stele când, dintr-odată, începeam să mă înalţ. Simțeam că mă ridic automat primii câțiva centimetri. Dar imediat observam că, cu cât ajungeam mai sus, cu atât progresul meu depindea de mine... de ceea ce făceam *eu*. Dacă eram prea excitat, prea emoţionat de experienţă, mă prăbuşeam înapoi pe pământ... dur. Dar, dacă îmi păstram calmul, dacă lăsam totul să se desfăşoare în ritmul firesc, porneam în sus, tot mai repede, spre cerul înstelat.

Poate că acele vise au constituit în parte motivul pentru care, odată cu trecerea anilor, m-am îndrăgostit de avioane şi rachete — de orice m-ar fi putut duce acolo sus, în lumea de deasupra acesteia. Când zburam cu avionul împreună cu familia, îmi ţineam faţa lipită de geam de la decolare până la aterizare. În vara lui 1968, când aveam paisprezece ani, mi-am cheltuit toţi banii pe care-i câştigasem tunzând gazonul la vecini pe un set de lecţii de zbor cu planorul cu un tip numit Gus Street de la Strawberry Hill, un mic aerodrom cu pistă de iarbă la vest de Winston-Salem, Carolina de Nord, oraşul în care am crescut. Şi-acum îmi amintesc cât de tare îmi bătea inima în timp ce trăgeam de butonul mare şi roşu care desfăcea frânghia ce mă ţinea de avionul de tractare şi îmi înclinam planorul spre aerodrom. A fost pentru prima oară în viaţa mea când m-am simţit cu adevărat singur şi

liber. Cei mai mulţi dintre prietenii mei au avut sentimentul acesta în automobil, dar senzaţia, cumpărată cu banii mei, de a mă afla la trei sute de metri înălţime într-un planor, era mai intensă de o sută de ori decât ceea ce simţeau ei.

În anii 1970, când eram la colegiu, m-am înscris în echipa de paraşutism sportiv a Universităţii din Carolina de Nord. Mă simţeam ca într-un fel de frăţie secretă — un grup de oameni care ştiau ceva special şi magic. Primul meu salt a fost înfricoşător, iar al doilea, şi mai şi. Dar la al doisprezecelea salt, când am ieşit pe uşa avionului şi a trebuit să cad mai bine de trei sute de metri înainte să-mi deschid paraşuta (prima mea „întârziere de zece secunde"), am ştiut că eram pe teren sigur. Am făcut 365 de salturi cu paraşuta în colegiu şi am acumulat mai bine de trei ore şi jumătate de cădere liberă, în principal în formaţie, cu până la douăzeci şi cinci de colegi paraşutişti. Deşi am încetat să mai sar din 1976, am continuat să am vise animate despre salturile cu paraşuta, care erau întotdeauna plăcute.

Cele mai reuşite salturi erau, de regulă, cele de după-amiază târziu, când soarele începea să coboare sub linia orizontului. Este greu de descris senzaţia pe care o aveam în timpul acelor salturi: simţeam că mă îndrept spre ceva pe care nu-l puteam numi, dar despre care ştiam că simt nevoia să mă mai apropii. Nu era tocmai solitudine, pentru că felul cum săream nu era chiar aşa de solitar. Săream câte cinci, şase, uneori zece sau doisprezece oameni deodată, alcătuind formaţii în cădere liberă. Cu cât erau mai mari şi mai dificile, cu atât mai bine.

Într-o sâmbătă frumoasă din 1975, săritorii de la universitate şi cu mine ne-am asociat cu unii dintre prietenii noştri de la un centru de paraşutism din estul statului Carolina de Nord pentru câteva formaţii. La penultimul salt al zilei, aruncându-ne dintr-un avion D18 Beechcraft de la 3 200 de metri, am alcătuit un fulg de zăpadă din zece oameni. Am reuşit să ne aranjăm în formaţie completă înainte de a trece de pragul de la 2 100 de metri şi astfel am putut să ne bucurăm de optsprezece secunde de zbor în formaţie printr-un abis clar

dintre doi cumuluşi impozanţi, până să ne despărţim la 1 000 de metri şi să ne depărtăm unii de ceilalţi pentru a ne deschide paraşutele.

Până am ajuns la sol, soarele apusese. Dar, grăbindu-ne să urcăm în alt avion şi decolând iar cu repeziciune, am reuşit să urcăm şi să prindem ultimele raze de soare şi să efectuăm un al doilea salt la crepuscul. Cu acest prilej, doi membri nou-intraţi în echipă făceau prima lor încercare de zbor înspre formaţie — cu alte cuvinte, să se alăture formaţiei venind dinspre exterior, faţă de situaţia când eşti baza sau omul de legătură (lucru mai uşor de făcut pentru că, în esenţă, nu trebuie decât să cazi drept în jos, în vreme ce toţi ceilalţi fac manevre ca să se prindă de tine). A fost palpitant pentru cei doi „juniori", dar şi pentru cei mai experimentaţi dintre noi, dându-le plusul nostru de pricepere celor doi săritori care pe urmă aveau să fie capabili să ni se alăture în formaţii şi mai mari.

Eu urma să fiu ultimul care să se alăture tentativei de stea din şase oameni de deasupra pistelor de pe micul aeroport din vecinătatea localităţii Roanoke Rapids, Carolina de Nord. Tipul aflat în faţa mea se numea Chuck. Chuck era experimentat în „munca relativă", sau MR — altfel spus, în construirea formaţiilor în cădere liberă. Ne aflam încă în lumina soarelui la 2 300 de metri, dar sub noi luminile stradale începeau să se aprindă. Salturile de la amurg erau mereu sublime, iar acesta era clar că avea să fie unul minunat.

Cu toate că urma să părăsesc avionul la doar circa o secundă după Chuck, trebuia să mă mişc rapid ca să-i prind din urmă pe toţi. În primele şapte secunde mă aruncam direct în jos, cu capul înainte. Asta mă făcea să cad cu aproape 160 de kilometri la oră mai rapid decât prietenii mei, astfel încât să pot fi acolo, după ce ei vor fi construit formaţia iniţială.

Procedura normală pentru salturile de tip MR era ca toţi săritorii să se despartă la 1 000 de metri şi să se îndepărteze de formaţie pentru un maximum de separaţie. Fiecare „semnalizează" apoi cu braţele deschiderea iminentă a paraşutei, se uită în sus ca să se asigure că nimeni nu se află deasupra lui şi trage de firul de deschidere.

— Trei, doi, unu... salt!

Primii patru săritori au ieşit, urmaţi îndeaproape de Chuck şi de mine. Cu capul în jos în coborâre directă şi apropiindu-mă de viteza finală, am zâmbit când am văzut soarele apunând pentru a doua oară în acea zi. După ce ajungeam la ceilalţi, plănuiam să îmi întind braţele lateral şi să pun astfel în funcţiune frânele de aer (aveam aripi din material textil de la încheieturile mâinilor până la şolduri care opuneau o rezistenţă imensă când erau complet umflate şi la viteză mare) şi să-mi îndrept mânecile evazate şi cracii pantalonilor înspre aerul care venea spre mine.

Dar n-am mai avut ocazia.

În timp ce cădeam înspre formaţie, am observat că unul dintre băieţii cei noi se apropiase prea rapid. Poate că mişcarea prea iute printre norii din apropiere îl speriase un pic — amintindu-i că se deplasa cu şaizeci de metri pe secundă spre planeta gigantică de jos, parţial învăluită în întunericul care se aşternea. În loc să se alăture lent marginii formaţiei, el dăduse buzna şi provocase desprinderea tuturor celorlalţi. Acum toţi cei cinci săritori se rostogoleau, scăpaţi de sub control.

În acelaşi timp, erau şi mult prea aproape unii de ceilalţi. Un paraşutist lasă în urma lui un curent superturbulent de aer de joasă presiune. Dacă un alt săritor intră în acel curent, viteza lui creşte brusc şi se poate ciocni de cel de sub el. Asta, în continuare, poate să-i facă pe ambii săritori să accelereze şi să se ciocnească de oricine s-ar putea afla sub *ei*. Pe scurt, e o reţetă sigură pentru dezastru.

Mi-am înclinat corpul şi m-am îndepărtat de grup ca să evit grămada de inşi care se rostogoleau. Am manevrat până când m-am aflat chiar deasupra „spotului", un punct magic de la sol deasupra căruia urma să ne deschidem paraşutele pentru o coborâre lejeră de două minute.

M-am uitat şi am văzut uşurat că săritorii dezorientaţi se îndepărtau şi ei unii de alţii, destrămând astfel îngrămădirea mortală.

Chuck era acolo, printre ei. Spre surprinderea mea, venea chiar în direcţia mea. S-a oprit imediat sub mine. Din cauza

rostogolirii forţate a grupului, treceam de altitudinea de 600 de metri mai rapid decât anticipase Chuck. Poate credea că are noroc şi nu trebuie să respecte regulile... întru totul.

Sigur nu mă vede. Gândul abia a avut timp să-mi treacă prin cap înainte ca paraşuta-pilot colorată a lui Chuck să înflorească din rucsacul lui. Capturând aerul din jur care avea o viteză de peste 190 de kilometri la oră, paraşuta-pilot a ţâşnit spre mine, trăgând în urma ei paraşuta principală.

Din clipa în care am văzut ieşind paraşuta-pilot a lui Chuck, am avut la dispoziţie o fracţiune de secundă ca să reacţionez. Căci ar fi durat mai puţin de o secundă să mă rostogolesc chiar prin paraşuta lui principală care tocmai se desfăşura şi, foarte probabil, să mă ciocnesc de Chuck. La viteza aceea, dacă îi loveam braţul sau piciorul, i-l smulgeam pe loc, suferind şi eu în acelaşi timp o lovitură fatală. Dacă îl loveam direct, ambele noastre corpuri riscau, practic, să explodeze.

Oamenii spun că lucrurile se mişcă mai lent în astfel de situaţii şi au dreptate. Mintea mea urmărea acţiunea în microsecundele care au urmat de parcă ar fi vizionat un film cu încetinitorul.

În momentul în care am văzut paraşuta-pilot, braţele mele s-au dus brusc spre lateral şi mi-am îndreptat corpul într-un salt cu capul în jos, îndoindu-mă foarte uşor din şolduri. Verticalitatea mi-a dat o viteză sporită, iar îndoirea de mijloc a permis corpului meu să adauge mai întâi puţin, apoi o mişcare orizontală considerabilă, care a făcut din corpul meu o aripă eficientă, trimiţându-mă pe lângă Chuck chiar în faţa paraşutei lui colorate, tip Para-Commander, care tocmai se desfăcea.

Am trecut pe lângă el cu aproape 200 de kilometri la oră sau cu circa 70 de metri pe secundă. La o asemenea viteză, mă îndoiesc că mi-a văzut expresia feţei. Dar, dacă ar fi văzut-o, ar fi observat întruchiparea uimirii pure. Cumva, reacţionasem în câteva microsecunde la o situaţie care, dacă aş fi avut timp să mă gândesc la ea, ar fi fost mult prea complexă pentru mine.

Şi totuşi... am rezolvat-o şi amândoi am aterizat fără probleme. Era ca şi cum, confruntat cu o situaţie care necesita

mai mult decât capacitatea sa normală de a reacţiona, creierul meu căpătase, pentru o clipă, o putere supranaturală.

Cum de-am reuşit? Pe parcursul carierei mele de peste douăzeci de ani în neurochirurgia universitară — timp în care am studiat creierul, observând cum funcţionează şi făcând operaţii pe el — am avut o mulţime de ocazii să reflectez chiar la această întrebare. În cele din urmă, am atribuit-o ideii potrivit căreia creierul este un dispozitiv cu adevărat extraordinar: nici nu putem bănui cât este de deosebit.

Îmi dau seama acum că adevăratul răspuns la acea întrebare este mult mai profund. Dar a trebuit să trec printr-o metamorfoză completă a vieţii mele şi a viziunii asupra lumii ca să întrezăresc răspunsul. Cartea de faţă se referă la evenimente care mi-au schimbat ideile legate de această chestiune. Ele m-au convins că, oricât de minunat ar fi creierul ca mecanism, nu el mi-a salvat viaţa în ziua aceea. Ceea ce a intrat în acţiune în secunda în care paraşuta lui Chuck a început să se deschidă a fost o altă parte, mult mai profundă din mine. O parte care se poate mişca atât de rapid pentru că nu este deloc blocată în timp, aşa cum sunt creierul şi corpul.

Aceasta era, de fapt, aceeaşi parte din mine care mă făcuse să tânjesc atât după înaltul cerului când eram mic. Nu e doar cea mai deşteaptă parte din noi, ci şi cea mai profundă, şi, totuşi, în cea mai mare parte a vieţii mele de adult, am fost incapabil să cred în ea.

Dar acum cred, iar în paginile care urmează vă voi explica de ce.

Sunt neurochirurg.

Am absolvit Universitatea din Carolina de Nord la Chapel Hill în 1976, cu specializarea în chimie, şi mi-am luat doctoratul în medicină la Facultatea de Medicină de la Universitatea Duke în 1980. În cei unsprezece ani de facultate şi de rezidenţiat de la Duke, dar şi de la Spitalul General Massachusetts şi Harvard, m-am concentrat pe neuroendocrinologie, studiul interacţiunilor dintre sistemul nervos şi sistemul endocrin — seria de glande care secretă hormonii ce dirijează majoritatea

activităţilor din organismul uman. De asemenea, am petrecut doi dintre acei unsprezece ani cercetând modul cum vasele de sânge dintr-o anumită zonă a creierului reacţionează patologic când se produce o sângerare în ea ca urmare a unui anevrism — un sindrom numit vasospasm cerebral.

După ce am beneficiat de o bursă de studii în neurochirurgie cerebrovasculară la Newcastle-Upon-Tyne în Marea Britanie, am petrecut cincisprezece ani în corpul profesoral de la Facultatea de Medicină de la Harvard ca profesor asociat de chirurgie, cu specializarea în neurochirurgie. În acei ani, am operat nenumăraţi pacienţi, mulţi dintre ei având afecţiuni cerebrale grave, ce le puneau viaţa în pericol.

Cea mai mare parte a activităţii mele de cercetare a implicat dezvoltarea unor proceduri tehnice avansate cum ar fi radiochirurgia stereotactică, o tehnică ce le permite chirurgilor să ghideze cu precizie fascicule de radiaţie spre anumite ţinte din creier fără să afecteze zonele adiacente. De asemenea, am contribuit la dezvoltarea procedurilor neurochirurgicale ghidate prin imagistică de rezonanţă magnetică nucleară, indispensabilă în repararea unor afecţiuni cerebrale greu de tratat cum ar fi tumorile şi accidentele vasculare. În acei ani, am fost autor sau coautor la peste 150 de capitole şi articole pentru revistele medicale evaluate de experţi şi mi-am prezentat descoperirile la peste două sute de conferinţe medicale din lumea întreagă.

Pe scurt, mi-am dedicat viaţa ştiinţei. Chemarea vieţii mele a fost să folosesc instrumentele medicinei moderne ca să-i ajut şi să-i vindec pe oameni şi să aflu mai multe despre funcţionarea corpului şi a creierului uman. Mă simţeam nespus de norocos că îmi găsisem vocaţia. Mai important, aveam o soţie frumoasă şi doi copii adorabili şi, cu toate că am fost în multe privinţe căsătorit cu munca, nu mi-am neglijat familia, pe care o consider cealaltă mare binecuvântare a vieţii mele. În multe privinţe eram un om foarte norocos şi ştiam acest lucru.

Pe 10 noiembrie 2008 totuşi, la vârsta de cincizeci şi patru de ani, norocul a părut să mă părăsească. Am fost afectat

de o boală rară și am intrat în comă timp de șapte zile. În acest timp, întregul meu neocortex — suprafața exterioară a creierului, partea care ne face umani — a încetat să funcționeze. A rămas inoperant. În esență, absent.

Când creierul tău este absent, și tu ești absent. Ca neurochirurg, am auzit, de-a lungul anilor, multe povești ale unor oameni care au avut experiențe stranii, de obicei după ce-au suferit un stop cardiac: povești despre călătorii în locuri cu peisaje misterioase, minunate; despre convorbiri cu rude moarte — ba chiar despre întâlniri cu Dumnezeu însuși.

Istorisiri minunate, fără doar și poate. Dar, în opinia mea, toate erau pură fantezie. Ce a cauzat aceste tipuri de experiențe din alte lumi pe care acești oameni le relatează atât de des? Nu aveam pretenția că aș ști, dar intuiam că își aveau originea în creier. Ca, de altfel, întreaga conștiință. Dacă nu ai un creier funcțional, nu poți să fii conștient.

Asta se întâmplă deoarece creierul este mașina care produce conștiința în primul rând. Când mașina se defectează, conștiința încetează să existe. Oricât de enorm de complicată și misterioasă este mecanica efectivă a proceselor cerebrale, în esență, chestiunea este chiar așa de simplă. Tragi ștecherul din priză și televizorul se oprește. Programul s-a terminat, indiferent cât de mult ți-a plăcut.

Mai exact, așa ți-aș fi spus înainte ca propriul meu creier să clacheze.

Cât timp m-am aflat în comă, creierul meu nu numai că a funcționat necorespunzător — n-a mai funcționat *deloc*. Acum cred că aceasta se poate să fi fost cauza profunzimii și intensității experienței în pragul morții (EPM) pe care am suferit-o. Multe dintre EPM-urile relatate au loc când inima celui în cauză încetează să bată o vreme. În acele cazuri, neocortexul este temporar inactivat, dar, în general, el nu este prea vătămat, cu condiția ca fluxul de sânge oxigenat să fie restabilit prin resuscitare cardiopulmonară sau reactivarea funcției cardiace în decurs de circa patru minute. Dar, în cazul meu, neocortexul a fost ieșit din joc. Mă întâlneam cu

realitatea unei lumi a conștiinței care exista *complet independent de limitările creierului meu fizic.*

În unele privințe, am avut parte de un iureș perfect de experiențe în pragul morții. În calitate de neurochirurg practicant, având la activ decenii de cercetare și activitate nemijlocită în sala de operații, eram calificat pentru a judeca nu doar realitatea, ci și *implicațiile* a ceea ce mi s-a întâmplat.

Acele implicații sunt formidabile, aproape indescriptibile. Experiența mea mi-a arătat că moartea corpului și a creierului nu înseamnă sfârșitul conștiinței, că experiența umană continuă dincolo de mormânt. Mai important, ea continuă sub privirea lui Dumnezeu, care ne iubește și are grijă de fiecare dintre noi, îndreptându-se spre locul unde universul însuși și toate ființele care-l populează se îndreaptă în cele din urmă.

Locul în care am fost era real. Real într-un fel care face ca viața pe care o ducem aici și acum să pară, prin comparație, ca un vis. Asta nu înseamnă totuși că nu prețuiesc viața pe care o trăiesc acum. De fapt, o prețuiesc mai mult decât o făceam înainte. Și asta pentru că acum o văd în adevăratul ei context.

Viața asta nu e lipsită de sens. Dar nu putem să vedem acest adevăr de aici — cel puțin în cea mai mare parte a timpului. Ce s-a întâmplat cu mine cât timp am fost în acea comă este, pot spune cu ușurință, cea mai importantă poveste pe care o voi spune vreodată. Dar, fiind atât de străină de înțelegerea obișnuită, povestea este dificil de relatat. Nu pot, pur și simplu, s-o strig în gura mare. În același timp, concluziile mele se bazează pe o analiză medicală a experienței trăite și pe familiaritatea cu majoritatea conceptelor avansate din știința despre creier și studiile despre conștiință. Din momentul în care am realizat adevărul din spatele călătoriei mele, am știut că *trebuie* s-o spun. Să fac acest lucru cum se cuvine a devenit principala misiune a vieții mele.

Nu vreau să spun prin asta că mi-am abandonat activitatea medicală și viața ca neurochirurg. Dar acum, că am avut privilegiul să înțeleg că viața noastră nu se sfârșește cu

moartea trupului sau a creierului, consider că este datoria mea, chemarea mea să le vorbesc oamenilor despre ce am văzut dincolo de trup și dincolo de acest pământ. Sunt dornic în mod deosebit să le spun povestea mea oamenilor care poate că au auzit înainte povești similare cu a mea și au vrut să le creadă, dar nu au fost în stare să le creadă pe deplin.

Acestor oameni, mai mult decât altora, le adresez această carte și mesajul conținut în ea. Ceea ce am a vă spune este adevărat și la fel de important ca orice vă va spune vreodată indiferent cine.

Capitolul 1
Durerea

Lynchburg, Virginia — 10 noiembrie 2008

Ochii mi s-au deschis larg. În întunericul dormitorului nostru, m-am concentrat pe lucirea roșie a ceasului de pe noptieră: 4:30 dimineața — o oră înainte de momentul în care mă trezeam de obicei pentru drumul de șaptezeci de minute cu mașina de la casa noastră din Lynchburg, Virginia, până la Fundația de Chirurgie cu Ultrasunete Concentrate din Charlottesville, unde lucram. Soția mea, Holley, încă dormea profund lângă mine.

După ce-am petrecut douăzeci de ani în cadrul neurochirurgiei universitare din Greater Boston, m-am mutat împreună cu Holley și restul familiei în ținuturile înalte ale Virginiei cu doi ani în urmă, în 2006. Holley și cu mine ne întâlniserăm în octombrie 1977, la doi ani după ce amândoi absolviserăm colegiul. Holley își pregătea masterul în arte frumoase, iar eu urmam facultatea de medicină. Ieșise de două ori în oraș cu colegul meu de cameră, Vic. Într-o zi, el a venit cu ea ca să mi-o prezinte — probabil ca să se dea mare. În timp ce plecau, i-am spus lui Holley că poate să revină oricând, adăugând că nu trebuie să se simtă obligată să-l aducă și pe Vic.

La prima noastră întâlnire adevărată, am mers cu mașina la o petrecere în Charlotte, Carolina de Nord, un drum de două ore și jumătate cu mașina. Holley avea laringită, așa că a trebuit să susțin 99 la sută din conversație și la dus, și la întors. A fost simplu. Ne-am căsătorit în iunie 1980 la Biserica Episcopală St Thomas din Windsor, Carolina de Nord, și

ne-am mutat curând după aceea în apartamentele Royal Oaks din Durham, unde eram rezident la departamentul de chirurgie de la Duke. Locuinţa noastră era departe de a fi regală şi nici nu-mi amintesc să fi văzut vreun stejar*. Aveam bani foarte puţini, dar eram atât de ocupaţi — şi atât de fericiţi că suntem împreună — că nu ne păsa. Una dintre primele noastre vacanţe a fost o excursie cu cortul primăvara pe plajele din Carolina de Nord. Primăvara este sezonul musculiţelor înţepătoare în Carolina de Nord şi de Sud, iar cortul nostru nu oferea cine ştie ce protecţie împotriva lor. Şi cu toate astea, ne-am distrat de minune. Într-o după-amiază, în timp ce înotam prin valurile de la Ocracoke, am născocit o metodă de a prinde crabii cu cochilie albastră care îmi forfoteau pe lângă picioare. Am dus o cantitate considerabilă la motelul din Pony Island, unde se cazaseră nişte prieteni, şi i-am copt pe grătar. Erau destui ca să-i împărţim cu toată lumea. În pofida faptului că făceam economii cât puteam, curând am rămas cu jenant de puţini bani. Stăteam cu cei mai buni prieteni ai noştri, Bill şi Patty Wilson, şi, dintr-un capriciu, am decis să-i însoţim la o seară de bingo. Bill se ducea la bingo de zece ani în fiecare seară de joi, în fiecare vară, şi nu câştigase niciodată. Pentru Holley, era prima oară când juca bingo. Poate c-a fost norocul începătorului sau intervenţia divină, dar a câştigat două sute de dolari — care pentru noi parcă erau cinci mii de dolari. Banii ne-au prelungit excursia şi ne-au făcut să ne simţim mult mai relaxaţi.

Mi-am luat doctoratul în medicină în 1980, tocmai când Holley şi-a luat licenţa şi şi-a început cariera de artist plastic şi profesor. Am efectuat prima operaţie pe creier de unul singur la Duke, în 1981. Primul nostru copil, Eben IV, s-a născut în 1987 la Maternitatea Princess Mary din Newcastle-Upon-Tyne din nordul Angliei în timpul bursei de specializare în chirurgie cerebrovasculară, iar fiul nostru mai mic, Bond, s-a născut la Spitalul Brigham & Women din Boston în 1998.

* Royal Oaks, denumirea cartierului, înseamnă în engleză „stejarii regali". *(N.t.)*

Am îndrăgit mult cei cincisprezece ani petrecuţi la Facultatea de Medicină Harvard şi la Spitalul Brigham & Women. Familia noastră a preţuit acei ani petrecuţi în zona Greater Boston. Dar, în 2005, Holley şi cu mine am convenit că sosise momentul să ne mutăm înapoi în Sud. Voiam să fim mai aproape de familiile noastre şi am văzut-o ca pe un prilej să avem un pic mai multă autonomie decât avuseserăm la Harvard. Aşa că, în primăvara lui 2006, am luat-o de la zero în Lynchburg, în ţinutul muntos al statului Virginia. N-a durat mult până ne-am readaptat la viaţa mai relaxată de care ne bucuraserăm amândoi în copilăria petrecută în Sud.

Pentru o clipă, am rămas întins pe pat, încercând vag să îmi dau seama ce anume mă trezise. Ziua precedentă — o zi de duminică — fusese însorită, senină, doar un pic răcoroasă — o vreme de toamnă târzie tipică pentru Virginia. Holley, Bond (10 ani pe atunci) şi cu mine ieşiserăm la un grătar acasă la un vecin. Seara vorbiserăm la telefon cu fiul nostru Eben IV (pe atunci, avea 20 de ani), care era în primul an la Universitatea din Delaware. Singurul hop al zilei fusese virusul respirator uşor pe care toţi trei îl purtam încă de săptămâna trecută. Chiar înainte de culcare începuse să mă doară spatele, aşa că am făcut o baie rapidă, ceea ce a părut să atenueze durerea. M-am întrebat dacă mă trezisem aşa de devreme în dimineaţa asta din cauză că virusul încă mai sălăşluia în corpul meu.

M-am mişcat uşor în pat şi un val de durere m-a fulgerat în josul coloanei — mult mai intens decât seara trecută. Era limpede că virusul de gripă încă nu dispăruse şi-şi făcea mendrele. Cu cât mă trezeam mai bine, cu atât durerea se înteţea. Întrucât nu reuşeam să adorm din nou şi mai aveam o oră până îmi începeam ziua de muncă, am hotărât să mai fac o baie caldă. M-am săltat în capul oaselor, mi-am coborât picioarele pe podea şi m-am ridicat în picioare.

Instantaneu, durerea a mai urcat o treaptă de intensitate — o durere surdă, punitivă, care penetra adânc la baza coloanei. Lăsând-o pe Holley să doarmă, am păşit uşurel pe hol spre baia principală de la etaj.

Am lăsat să curgă apa şi m-am băgat în cadă, aproape sigur că imediat căldura îşi va face efectul binefăcător. Greşeală. Până când cada s-a umplut pe jumătate, mi-am dat seama că făcusem o eroare. Nu numai că durerea se înrăutăţea, dar în acelaşi timp era atât de intensă acum, încât mă temeam că voi fi nevoit să urlu la Holley să mă ajute să ies din cadă.

Gândindu-mă cât de ridicolă devenise situaţia, am întins mâna şi am luat un prosop atârnat de un suport de deasupra mea. Am mutat prosopul spre marginea suportului, ca să nu risc să-l smulg din perete, şi m-am ridicat uşor în picioare.

Un alt junghi de durere m-a fulgerat la spate, atât de intens, că am gemut. Fără doar şi poate, *nu* era vorba despre gripă. Dar ce altceva putea să fie? După ce m-am dat jos din cada alunecoasă şi mi-am pus halatul pluşat de culoare stacojie, m-am întors încet în dormitor şi m-am lăsat să cad în pat. Corpul îmi era deja din nou ud de la sudoarea rece.

Holley s-a mişcat şi s-a întors spre mine.

— Ce s-a întâmplat? Cât e ceasul?

— Nu ştiu, am spus. Spatele. Mă doare îngrozitor.

Holley a început să-mi maseze spatele. Spre surprinderea mea, m-a făcut să mă simt ceva mai bine. În general, doctorii suportă greu să fie bolnavi. Eu nu fac excepţie. Pentru o clipă, am fost convins că durerea — şi cauza ei — va începe, în sfârşit, să dispară. Dar la 6:30, ora când plecam de regulă la serviciu, durerea încă mă chinuia şi eram practic paralizat.

Bond a intrat în dormitorul nostru la 7:30, curios să afle de ce eram încă acasă.

— Ce se-ntâmplă aici?

— Tatăl tău nu se simte bine, dragule, a spus Holley.

Stăteam în continuare întins în pat cu capul proptit pe o pernă. Bond a venit, a întins mâna şi a început să-mi maseze cu blândeţe tâmplele.

Atingerea lui a provocat un adevărat fulger prin capul meu — cea mai groaznică durere de până atunci. Am ţipat. Surprins de reacţia mea, Bond a sărit înapoi.

— Nu-i nimic, i-a spus Holley lui Bond, dar era clar că gândea altceva. Nu i-ai făcut tu nimic. Tati are o durere de cap oribilă.

Apoi am auzit-o zicând, mai mult pentru ea decât pentru mine:

— Mă întreb dacă n-ar trebui să chem ambulanţa.

Dacă e un lucru pe care doctorii îl urăsc chiar mai mult decât să fie bolnavi este să ajungă ca pacienţi în salonul de urgenţe. Mi-am imaginat casa plină de tehnicieni medicali de urgenţă, şirul de întrebări standard, călătoria la spital, birocraţia... Mă gândeam că, la un moment dat, o să încep să mă simt mai bine şi am să regret că am sunat după ambulanţă.

— Nu, e în regulă, am spus. E rău acum, dar o să treacă în curând. Mai bine ajută-l pe Bond să se pregătească pentru şcoală.

— Eben, eu cred că...

— O să fiu bine, am întrerupt-o, cu faţa încă îngropată în pernă. Durerea încă mă ţinea paralizat. Serios, nu suna la 911. Nu-s chiar aşa de bolnav. E doar un spasm muscular la şale şi o durere de cap.

Nu foarte convinsă, Holley l-a dus pe Bond la parter şi i-a dat ceva să mănânce înainte să-l trimită acasă la un prieten de pe aceeaşi stradă cu noi ca să meargă împreună la şcoală. În timp ce Bond se ducea spre uşa de la intrare, mi-a trecut prin cap că, dacă era într-adevăr ceva grav şi ajungeam la spital, era posibil să nu-l văd după şcoală în acea după-amiază. Mi-am adunat toată energia şi am strigat firav şi răguşit:

— Să ai o zi bună la şcoală, Bond.

Până când Holley a urcat iar la etaj ca să vadă cum mă mai simt, eu alunecasem în starea de inconştienţă. Crezând că aţipisem, m-a lăsat să mă odihnesc şi s-a dus la parter să-i sune pe câţiva dintre colegii mei ca să le ceară părerea legat de ceea ce se putea întâmpla.

După două ore, considerând că mă lăsase să mă odihnesc destul, ea s-a întors să mă controleze. Împingând uşa dormitorului, m-a văzut culcat în pat exact la fel ca înainte. Dar, uitându-se mai atent, a văzut că trupul meu nu mai era la fel de relaxat ca înainte, ci rigid ca o scândură. A aprins lumina şi a văzut că eram scuturat de spasme violente. Falca de jos mi se proiectase în faţă în mod nefiresc, iar ochii deschişi mi se rostogoleau în cap.

— Eben, zi ceva! a țipat Holley.

Văzând că nu răspund, a sunat la 911. Echipajul a sosit în mai puțin de zece minute. Paramedicii m-au îmbarcat rapid în ambulanță și-au plecat în direcția secției de urgențe de la Spitalul General Lynchburg.

Dacă aș fi fost conștient, i-aș fi spus lui Holley exact prin ce trecusem acolo în pat în acele momente terifiante, când ea aștepta sosirea ambulanței: un atac sever de epilepsie provocat, fără îndoială, de un șoc extrem de grav suferit de creierul meu.

Dar, firește, n-am putut să fac asta.

În următoarele șapte zile, m-am prezentat în fața lui Holley și a restului familiei doar în formă corporală. Nu-mi amintesc nimic din această lume din timpul acelei săptămâni și a trebuit să adun de la alții acele părți ale istorisirii de față care s-au petrecut în perioada în care am fost inconștient. Mintea mea, spiritul meu — sau cum vreți să numiți partea centrală, umană din mine — dispăruse.

Capitolul 2
Spitalul

Salonul de urgențe de la Spitalul General Lynchburg este al doilea din statul Virginia în ordinea aglomerării și, de regulă, la 9:30 dimineața, în zilele de lucru, este în plină activitate. Lunea aceea n-a făcut excepție. Cu toate că mi-am petrecut majoritatea zilelor de lucru în Charlottesville, acumulasem multe ore de operații la spitalul din Lynchburg și îi cunoșteam cam pe toți cei de acolo.

Laura Potter, medic de urgențe pe care o cunoșteam și cu care colaborasem strâns timp de aproape doi ani, a primit de la ambulanță un apel potrivit căruia un bărbat alb de cincizeci și patru de ani, în *status epilepticus*, urma să fie adus la salonul ei de urgențe. În timp ce se îndrepta spre intrarea ambulanțelor, a revăzut în gând lista de cauze posibile pentru starea pacientului ce urma să fie internat. Era aceeași listă pe care aș fi alcătuit-o și eu dacă aș fi fost în locul ei: sevraj alcoolic, supradoză de droguri, hiponatremie (nivel anormal de scăzut al sodiului în sânge); accident vascular-cerebral; tumoare metastatică sau primară a creierului; hemoragie intraparenchimală (sângerarea în substanța creierului); abces cerebral... și meningită.

Când infirmierii m-au dus în unitatea de primire de la urgențe, eram încă scuturat de convulsii violente, gemeam intermitent și-mi mișcam necontrolat brațele și picioarele.

Pentru dr. Potter a fost evident după felul cum aiuram și mă zvârcoleam că aveam creierul supus unui atac masiv. O asistentă a adus o targă, alta îmi lua sânge, iar a treia îmi înlocuia prima pungă de perfuzie, care între timp se golise,

pusă de infirmierii de la ambulanță, la mine acasă, înainte de a mă urca în mașină. În timp ce se ocupau de mine, eu mă zbăteam ca un pește de un metru optzeci scos din apă. Scoteam sunete nefirești și fără sens și țipete animalice. Pentru Laura, la fel de tulburător ca manifestările epileptice era faptul că prezentam o asimetrie în controlul motor al corpului meu. Asta putea însemna că, pe lângă atacul la care era supus, creierul meu suferea o deteriorare serioasă și posibil ireversibilă.

Ca să poți vedea un pacient într-o asemenea stare e nevoie să te obișnuiești, dar Laura văzuse de toate în anii mulți petrecuți la urgențe. Totuși, nu-și văzuse niciun coleg medic adus la urgențe într-o astfel de situație și, uitându-se atent la pacientul contorsionat care țipa de pe targă, a spus, aproape doar pentru ea:

— Eben.

Apoi, mai tare, alertându-i pe ceilalți doctori și infirmiere din zonă:

— Este Eben Alexander!

Cei din apropiere care au auzit s-au adunat în jurul tărgii. Holley, care venise după ambulanță, s-a alăturat grupului, în vreme ce Laura punea setul de întrebări obligatorii privind cele mai evidente cauze posibile pentru cineva aflat în starea mea. Treceam cumva printr-un sevraj alcoolic? Ingerasem de curând vreun drog halucinogen puternic? Apoi s-a apucat de treabă încercând să-mi oprească accesul epileptic.

În lunile din urmă, Eben IV mă supusese unui program viguros de exerciții fizice în vederea unei ascensiuni în doi, tată și fiu, pe muntele ecuadorian Cotopaxi, înalt de 5 880 de metri, pe care el se cățărase în luna februarie a anului trecut. Programul îmi sporise considerabil forța, ceea ce îngreuna sarcina brancardierilor care încercau să mă țină imobilizat. După cinci minute și administrarea de 15 miligrame de diazepam intravenos, încă mai deliram și mă împotriveam tuturor, dar, spre ușurarea doctorului Potter, măcar acum mă zbăteam cu ambele părți ale corpului. Holley i-a spus Laurei despre durerea de cap cruntă pe care o avusesem înainte

de atacul de epilepsie, ceea ce a determinat-o pe dr. Potter să-mi efectueze o puncție lombară — o procedură prin care o cantitate mică de lichid cefalorahidian este extrasă de la baza coloanei.

Lichidul cefalorahidian este o substanță limpede, apoasă, care curge de-a lungul suprafeței măduvei spinării și învelește creierul, protejându-l de impacturi. Un corp uman normal și sănătos produce cam un litru de lichid pe zi și orice diminuare a clarității fluidului arată că s-a produs o infecție sau o hemoragie.

O astfel de infecție se numește meningită: inflamarea meningelor, membranele care căptușesc la interior coloana și craniul și care intră în contact direct cu lichidul cefalorahidian. În patru din cinci cazuri, boala este provocată de un virus. Meningita virală poate să-l afecteze considerabil pe pacient, dar este mortală doar în aproximativ 1 la sută din cazuri. Într-un caz din cinci, totuși, meningita este provocată de bacterii. Bacteriile, fiind mai primitive decât virusurile, pot fi un inamic mai primejdios. Cazurile de meningită bacteriană, dacă nu sunt tratate, sunt letale. Chiar dacă sunt tratate rapid cu antibiotice adecvate, rata mortalității se situează între 15 și 40 la sută.

Unul dintre cel mai puțin probabil vinovați pentru meningita bacteriană la adulți este o bacterie foarte veche și foarte puternică numită *Escherichia coli* — cunoscută mai mult sub denumirea simplă *E. coli*. Nimeni nu știe exact cât de veche este *E. coli*, dar estimările se situează undeva între trei și patru miliarde de ani. Organismele nu au nucleu și se reproduc prin procesul primitiv, dar extrem de eficient, cunoscut sub denumirea de fisiune binară asexuată (cu alte cuvinte, prin divizare în două părți). Să ne imaginăm o celulă umplută, în esență, cu ADN, care își poate lua nutrimentele (de regulă de la alte celule pe care le atacă și le absoarbe) direct prin peretele ei celular. Apoi să ne imaginăm că aceasta poate să copieze simultan mai multe secvențe de ADN și să se dividă în două celule-fiică la fiecare circa douăzeci de minute. Într-o oră, vor rezulta opt celule. În douăsprezece ore, 69 de

miliarde. După trecerea a cincisprezece ore, vei avea 35 de trilioane. Această creştere explozivă încetineşte doar când hrana începe să se termine.

De asemenea, *E. coli* sunt extrem de promiscue. Pot să facă schimb de gene cu alte specii de bacterii printr-un proces numit conjugare bacteriană, care permite unei celule de *E. coli* să capete rapid noi trăsături (cum ar fi rezistenţa la un antibiotic nou), atunci când e nevoie. Această reţetă fundamentală a succesului a menţinut *E. coli* pe planetă încă din primele zile ale vieţii monocelulare. Cu toţii avem în noi bacterii *E. coli* — mai ales în tractul gastrointestinal. În condiţii normale, acestea nu reprezintă nicio ameninţare pentru noi. Dar când varietăţi de *E. coli*, după ce au adunat secvenţe de ADN care le fac deosebit de agresive, invadează lichidul cefalorahidian din jurul măduvei şi al creierului, celulele primitive încep imediat să devoreze glucoza din fluid şi tot ce mai au la dispoziţie pentru a consuma, inclusiv creierul însuşi.

În acel moment, nimeni de la urgenţe nu credea că am o meningită provocată de *E. coli*. Nu aveau niciun motiv să bănuiască asta. Boala este astronomic de rară la adulţi. Nou-născuţii sunt cele mai frecvente victime, dar cazurile de bebeluşi mai mari de trei luni care să aibă aşa ceva sunt excepţional de neobişnuite. Mai puţin de un adult din 10 milioane o contractează spontan în fiecare an.

În cazurile de meningită bacteriană, bacteriile atacă mai întâi stratul exterior al creierului, cortexul. Cuvântul *cortex* are o origine latină şi înseamnă „scoarţă" sau „coajă". Dacă îţi imaginezi o portocală, coaja ei este un model destul de bun pentru felul cum cortexul înconjoară secţiunile mai primitive ale creierului. Cortexul este responsabil pentru memorie, limbaj, emoţii, conştientizarea vizuală şi auditivă şi pentru logică. Aşa încât, când un organism ca *E. coli* atacă creierul, vătămările iniţiale se produc asupra zonelor care îndeplinesc funcţiile cele mai importante pentru menţinerea calităţilor noastre umane. Multe victime ale meningitei bacteriene mor în primele zile ale bolii. Dintre aceia care ajung la urgenţe cu o spirală descendentă rapidă a funcţiei neurologice, aşa

cum eram eu, doar 10 la sută au norocul să supravieţuiască. Totuşi, norocul lor este limitat, căci mulţi dintre ei îşi vor petrece restul vieţii într-o stare vegetativă.

Deşi nu bănuia o meningită de tip *E. coli*, dr. Potter s-a gândit că aş putea avea *un anumit* tip de infecţie a creierului, motiv pentru care a decis o puncţie lombară. Tocmai când îi spunea unei asistente să-i aducă tava pentru puncţie şi să mă pregătească pentru procedură, corpul meu s-a cutremurat de parcă prin targă ar fi trecut un curent electric. Cu un val nou de energie, am scos un urlet lung şi chinuit, mi-am arcuit spatele şi am mişcat braţele dezordonat în aer. Faţa mi s-a înroşit şi venele gâtului mi s-au umflat nebuneşte. Laura a strigat după ajutor şi curând doi, apoi patru şi, în final, şase infirmieri se luptau să mă imobilizeze în vederea procedurii. Mi-au forţat corpul să stea într-o poziţie fetală în timp ce Laura îmi administra alte sedative. În cele din urmă, au reuşit să mă ţină nemişcat pentru ca acul să-mi penetreze baza coloanei.

Când bacteriile atacă, organismul intră imediat în modul de apărare, trimiţând trupele de şoc alcătuite din celulele albe din sânge şi aflate în cazărmile lor din splină şi măduva osoasă ca să lupte împotriva invadatorilor. Ele sunt primele victime ale războiului celular masiv care are loc ori de câte ori un agent biologic străin invadează corpul, iar dr. Potter ştia că orice lipsă de claritate a lichidului cefalorahidian era cauzată de celulele mele albe.

Dr. Potter s-a aplecat şi s-a concentrat pe manometru, tubul transparent vertical în care urma să apară lichidul cefalorahidian. Prima surpriză a Laurei a fost că lichidul nu a picurat, ci a ţâşnit — ca urmare a unei presiuni periculos de ridicate.

A doua surpriză a fost provocată de aspectul fluidului. Cea mai mică opacitate i-ar fi spus că mă aflam într-un mare necaz. În manometru a ţâşnit un fluid vâscos şi alb, cu o uşoară tentă verzuie.

Lichidul meu rahidian era plin de puroi.

Capitolul 3

De nicăieri (Din neant)

Dr. Potter l-a apelat prin pager pe dr. Robert Brennan, unul dintre colaboratorii ei de la Spitalul General din Lynchburg, specialist în boli infecţioase. În timp ce aşteptau sosirea altor rezultate de la laboratoarele învecinate, au analizat toate posibilităţile de diagnostic şi de opţiuni terapeutice.

Minut după minut, în timp ce rezultatele soseau, eu gemeam şi mă zbăteam sub curelele de fixare ale brancardei. O imagine şi mai uluitoare prindea contur. Rezultatul frotiului Gram (un test chimic, numit după medicul danez care a inventat metoda ce le permite doctorilor să clasifice o bacterie invadatoare ca gram-pozitivă sau gram-negativă) indica bastonaşe gram-negative, ceea ce era extrem de neobişnuit.

Între timp, o scanare tomografică computerizată a capului a arătat că stratul meningeal care-mi căptuşea creierul era periculos de umflat şi de inflamat. Un tub respirator mi-a fost introdus în trahee, permiţându-i unui ventilator să preia de la mine funcţia respiratorie — douăsprezece respiraţii pe minut, mai exact —, şi o baterie de monitoare a fost amplasată în jurul patului meu pentru a înregistra fiecare mişcare dinăuntrul corpului meu şi din creierul care era aproape distrus.

Dintre foarte puţinii adulţi care contractează anual spontan meningită bacteriană de tip *E. coli* (adică fără chirurgie cerebrală sau traume penetrate ale capului), cei mai mulţi păţesc asta ca urmare a unei cauze tangibile, cum ar fi o deficienţă a sistemului imunitar (adesea provocată de HIV sau SIDA). Dar eu nu aveam niciun astfel de factor care să mă

facă susceptibil la boală. Alte bacterii ar putea să provoace meningită prin invazie din sinusurile nazale adiacente sau din urechea mijlocie, dar nu şi *E. coli*. Spaţiul cefalorahidian este prea bine izolat de restul corpului pentru ca acest lucru să se întâmple. În afară de cazul în care coloana şi craniul sunt perforate (cu un stimulator cerebral contaminat fixat în profunzime sau printr-un bypass instalat de un neurochirurg, de exemplu), bacteriile de tip *E. coli*, care de obicei se află în intestine, pur şi simplu nu au acces la acea zonă. Instalasem eu însumi sute de bypassuri şi de stimulatoare în creierele pacienţilor şi, dacă aş fi putut să particip la discuţie, aş fi fost de acord cu doctorii mei aflaţi în încurcătură, că aveam o boală pe care, ca să mă exprim cât mai simplu, era imposibil s-o am.

Încă incapabili să accepte întru totul dovezile reprezentate de rezultatele analizelor, cei doi doctori au sunat la diferiţi experţi în boli infecţioase de la principalele centre medicale universitare. Toţi au admis că rezultatele indicau un singur diagnostic posibil.

Dar contractarea unui caz grav de meningită bacteriană *E. coli* pur şi simplu din senin nu a fost singura ispravă medicală stranie pe care am făptuit-o în prima mea zi de spital. În ultimele clipe de dinaintea ieşirii din salonul de urgenţe şi după două ore bătute pe muchie de gemete şi vaiete guturale animalice, m-am liniştit. După care, ca din senin, am strigat trei cuvinte. Au fost rostite cu claritate de cristal şi auzite de doctorii şi asistentele prezente, precum şi de Holley, care stătea la câţiva paşi de mine, dincolo de perdea.

— Doamne, ajută-mă!

Toată lumea s-a repezit la brancardă. Până să ajungă, devenisem complet inert.

Nu am nicio amintire despre timpul petrecut la urgenţe, nici despre cele trei cuvinte pe care le-am strigat. Dar altceva n-am mai scos pe gură în următoarele şapte zile.

Capitolul 4
Eben IV

Din momentul în care am ajuns în Salonul principal numărul 1, declinul meu a fost constant. Nivelul de glucoză normal al lichidului cefalorahidian (LCR) este de 80 de miligrame pe decilitru. O persoană extrem de bolnavă aflată în pericol iminent de moarte din cauza unei meningite bacteriene are un nivel scăzut de până la 20 de miligrame pe decilitru.

Eu aveam nivelul glucozei în LCR de 1. Indicele Scării Glasgow pentru comă era de opt din cincisprezece, indicând o boală gravă a creierului, şi s-a înrăutăţit şi mai mult în următoarele zile. Punctajul meu APACHE II (Acute Physiology and Chronic Health Evolution — Evoluţia fiziologiei acute şi a sănătăţii cronice) din salonul de urgenţe era de 18 din 71 posibile, indicând că şansele mele de a muri în timpul spitalizării erau de circa 30 la sută. Mai specific, date fiind diagnosticul meu de meningită bacteriană gram-negativă acută şi declinul neurologic acut de la început, aveam, în cel mai bun caz, doar circa 10 la sută şanse de a supravieţui bolii mele când am fost adus la urgenţe. Dacă antibioticele nu şi-ar fi făcut efectul, riscul mortalităţii ar fi crescut neîncetat în următoarele zile până când ar fi atins un nenegociabil 100 la sută.

Doctorii mi-au administrat trei antibiotice intravenoase puternice înainte de a mă trimite la noua mea locuinţă: un salon privat spaţios, numărul 10, de la Unitatea de terapie intensivă, situat cu un etaj deasupra salonului de urgenţe.

Intrasem de multe ori în aceste unităţi de terapie intensivă în calitate de chirurg. Aici sunt aduşi cei mai grav bolnavi dintre pacienţi, oameni aflaţi la un pas de moarte, în aşa fel

încât mai mulţi membri ai personalului medical să poată lucra asupra lor simultan. O echipă ca asta, luptând cu o coordonare perfectă pentru a ţine pacientul în viaţă când toate şansele le sunt potrivnice, este o imagine nemaipomenită. În aceste încăperi am avut ocazia să simt o imensă mândrie sau o dezamăgire brutală, după cum pacientul pe care ne străduiserăm să-l salvăm fie scăpase cu bine, fie ne alunecase printre degete.

Dr. Brennan şi ceilalţi doctori şi-au păstrat atitudinea optimistă faţă de Holley, atât cât se putea în circumstanţele date. Acestea nu le permiteau deloc să fie optimişti. Adevărul e că mă păştea un risc considerabil de moarte, cât de curând. Chiar dacă nu muream, bacteriile care-mi atacaseră creierul probabil că-mi devoraseră destul din cortex ca să-mi compromită orice activitate a creierului superior. Cu cât mai mult rămâneam în comă, cu atât creştea probabilitatea să-mi petrec restul vieţii într-o stare vegetativă cronică.

Din fericire, nu doar personalul medical din cadrul spitalului, dar şi alţi oameni soseau deja în ajutor. Michael Sullivan, vecinul nostru şi paroh la biserica noastră episcopală, a ajuns la urgenţe cam la o oră după Holley. Chiar când Holley ieşea pe uşă ca să vină după ambulanţă, i-a sunat telefonul celular. Era vechea ei prietenă Sylvia White. Sylvia avea un mod cu totul neobişnuit de a apărea când se întâmplau lucruri importante. Holley era convinsă că avea calităţi de mediu. (Eu optasem pentru explicaţia mai sigură şi mai raţională potrivit căreia era o foarte bună ghicitoare.) Holley i-a spus în două vorbe Sylviei ce se întâmplase şi şi-au împărţit între ele sarcina de a le suna pe rudele mele apropiate: sora mea mai mică, Betsy, care locuia în apropiere, sora mea Phyllis, care la patruzeci şi opt de ani era cea mai mică dintre noi şi locuia în Boston, şi pe Jean, cea mai vârstnică.

În acea dimineaţă de luni, Jean plecase de la locuinţa ei din Delaware şi mergea cu maşina prin Virginia. Întâmplător, se ducea să o ajute pe mama noastră, care locuia în Winston-Salem. Telefonul lui Jean a sunat. Era soţul ei, David.

— Ai trecut de Richmond? a întrebat-o el.

— Nu, i-a spus Jean. Sunt la nord de oraş, pe autostrada interstatală I-95.

— Atunci ia-o pe șoseaua 60 West, apoi pe șoseaua 24 ca să ajungi la Lynchburgh. Tocmai a sunat Holley. Eben e la urgenţe la spitalul de acolo. A avut un atac epileptic în dimineaţa asta şi nu mai reacţionează.

— O, Dumnezeule! Se ştie care-i motivul?

— Nu sunt siguri, dar s-ar putea să fie o meningită.

Jean a luat-o la timp pe drumul indicat şi a mers pe drumul sinuos numit 60 West, pe sub norii joşi şi în mişcare, spre șoseaua 24 şi Lynchburg.

Phyllis a fost cea care, la ora trei în prima după-amiază de la urgenţă, l-a sunat pe Eben IV la apartamentul lui de la Universitatea din Delaware. Eben era afară pe verandă, lucra la o temă ştiinţifică (tatăl meu fusese neurochirurg, iar acum Eben era interesat şi el de o carieră în acest domeniu) când i-a sunat telefonul. Phyllis i-a făcut o prezentare rapidă a situaţiei şi i-a spus să nu se îngrijoreze pentru că doctorii aveau totul sub control.

— Au vreo idee despre ce anume ar fi putut să-i provoace asta? a întrebat Eben.

— Păi au zis ceva despre bacterii gram-negative şi meningită.

— Am două examene în următoarele zile, aşa că o să le las profesorilor nişte mesaje, a spus Eben.

Fiul meu mi-a spus ulterior că, iniţial, i-a fost greu să creadă că mă aflam într-o situaţie gravă, aşa cum îi dăduse de înţeles Phyllis, ştiindu-se că ea şi Holley aveau mereu tendinţa de a „înfăţişa disproporţionat lucrurile" — *iar* eu nu mă îmbolnăvisem niciodată. Dar când Michael Sullivan l-a sunat o oră mai târziu, şi-a dat seama că trebuia să vină *imediat* cu maşina.

Pe când se deplasa spre Virginia, s-a pornit o ploaie îngheţată în rafale. Phyllis plecase din Boston la ora şase şi, pe când Eben se îndrepta spre podul I-495 peste fluviul Potomac ca să ajungă în Virginia, ea tocmai trecea cu avionul prin norii

de deasupra. A aterizat la Richmond, a închiriat o maşină şi a luat-o la rându-i pe şoseaua 60.

Când a ajuns la câţiva kilometri de Lynchburg, Eben a sunat-o pe Holley.

— Ce face Bond? a întrebat el.

— Doarme, i-a zis Holley.

— Atunci o să mă duc direct la spital.

— Eşti sigur că nu vrei să treci mai întâi pe-acasă?

— Nu, a zis Eben. Vreau să mă duc să-l văd pe tata.

Eben a parcat lângă Unitatea de terapie intensivă la 23:15. Aleea care ducea în spital începea să se acopere cu polei, iar când a ajuns în zona de recepţie puternic iluminată, a găsit acolo doar o soră din schimbul de noapte. Ea l-a condus la patul meu de la terapie intensivă.

Între timp, toţi cei care fuseseră acolo mai devreme plecaseră acasă. Singurele sunete din încăperea spaţioasă, slab iluminată, erau bipurile şi şuieratul maşinilor care-mi menţineau corpul în funcţiune.

Când m-a văzut, Eben a încremenit în prag. La douăzeci de ani, nu mă văzuse niciodată mai bolnav decât de o simplă răceală. Acum, în pofida tuturor aparatelor care făceau tot ce puteau ca să alunge o astfel de impresie, el privea la ceea ce ştia că este, în esenţă, un cadavru. Corpul meu fizic se afla acolo, în faţa lui, dar tatăl pe care-l ştia dispăruse.

Sau poate că o exprimare mai potrivită ar fi: plecase altundeva.

Capitolul 5
Lumea de dincolo

Întuneric, dar un întuneric vizibil — ca și cum ai fi scufundat în nămol, dar ai putea să vezi totuși prin el. Sau poate că „jeleu murdar" ar fi o mai bună descriere. Transparent, dar într-un mod încețoșat, neclar, claustrofobic și sufocant.

Conștiință, dar o conștiință fără memorie sau identitate — ca un vis în care știi ce se petrece în jurul tău, dar habar nu ai cine sau ce *ești*.

Și sunet: o bătaie profundă, ritmică, depărtată și totuși puternică, astfel încât fiecare puls trece prin tine. Ca o bătaie de inimă? Parcă, dar mai întunecată, mai mecanică — precum sunetul metalului lovit de metal, ca și cum un fierar uriaș, lucrând în subteran, lovește o nicovală aflată undeva, departe: o izbește atât de tare, încât zgomotul vibrează prin pământ, sau prin nămol, sau prin ceea ce te înconjoară.

N-aveam un corp — nu unul de care să fiu conștient, în orice caz. Eram pur și simplu... *acolo*, în acea întunecime pulsatorie, bubuitoare. Altădată, l-aș fi numit „primordial". Dar, în momentele acelea, nu știam acest cuvânt. De fapt, nu știam absolut niciun cuvânt. Cuvintele folosite aici au apărut mult mai târziu, când, revenit în lumea asta, mi-am consemnat amintirile. Limbajul, emoțiile, logica: toate acestea dispăruseră, ca și cum regresasem la o stare a existenței de la începuturile vieții, poate chiar până la stadiul bacteriilor primitive care, fără știința mea, puseseră stăpânire pe creierul meu și-l scoseseră din funcțiune.

Cât timp am zăbovit în această lume? Nu am habar. Când ajungi într-un loc unde nu există o percepție a timpului așa

cum o avem în lumea obișnuită, să descrii cu precizie ce simți este aproape imposibil. Când se întâmplau toate astea, când eram acolo, aveam senzația că eu (orice ar fi însemnat „eu") eram dintotdeauna acolo și voi continua mereu să fiu.

Nu că mi-ar fi păsat de asta, cel puțin la început. În definitiv, de ce mi-ar fi păsat, dacă starea aceea de existență era singura pe care o cunoscusem vreodată? Neavând nicio amintire despre ceva mai bun, nu mă deranja prea mult că mă aflam acolo. Îmi amintesc totuși cum conceptualizam că s-ar putea sau nu să supraviețuiesc, dar indiferența pe care o simțeam legat de asta îmi dădea un sentiment și mai mare de invulnerabilitate. Nu aveam nici cea mai mică idee despre legile care guvernau lumea în care mă aflam, dar nici nu mă grăbeam să le aflu. La urma urmei, la ce mi-ar fi servit?

Nu pot să spun exact când s-a întâmplat, dar la un anumit moment am devenit conștient de unele obiecte din jurul meu. Semănau un pic cu niște rădăcini și puțin cu niște vase de sânge dintr-un uter vast și nămolos. Răspândind o lumină roșie întunecată și murdară, acestea se întindeau în jos dintr-un loc incert situat foarte sus înspre alt loc la fel de îndepărtat, în jos. În retrospectivă, privind la ele, mă simțeam ca o cârtiță sau o râmă, îngropată adânc în pământ și totuși cumva capabilă să vadă matricele încâlcite ale rădăcinilor și copacilor din jurul ei.

Iată de ce, când m-am gândit ulterior la acest loc, am ajuns să-l numesc Tărâmul Vederii cu Ochi de Râmă. Pentru multă vreme, am bănuit că era posibil să fie un fel de amintire a modului cum s-a simțit creierul meu în perioada când bacteriile au dat năvală peste el.

Dar, cu cât mă gândeam mai mult la această explicație (și, repet, asta s-a întâmplat mult, mult mai târziu), cu atât mai puțină logică mi se părea că are. Pentru că — și e greu să-ți reprezinți asta dacă n-ai fost acolo tu însuți — conștiința mea nu era încețoșată sau distorsionată când mă aflam în acel loc. Era doar... *limitată*. Nu am fost uman cât m-am aflat acolo. Nu am fost nici măcar animal. Eram ceva de dinainte și de mai jos de toate astea. Eram pur și simplu un punct singular de conștientizare într-o mare atemporală brun-roșcată.

Cu cât zăboveam mai mult în acel loc, cu atât mai puţin confortabil mă simţeam. La început, eram atât de adânc imersat în el, încât nu era nicio diferenţă între „mine" şi elementul pe jumătate înfiorător, pe jumătate familiar care mă împresura. Dar, treptat, această senzaţie de imersie profundă, atemporală şi fără granişe a lăsat locul senzaţiei că, de fapt, nu făceam deloc parte din această lume subterană, ci că eram prins în capcana ei.

Chipuri animalice groteşti răbufneau din mâl, gemeau şi ţipau, după care dispăreau din nou. Auzeam când şi când câte un răget înfundat. Uneori, aceste răgete se schimbau în nişte incantaţii înăbuşite, ritmice, incantaţii care erau, în acelaşi timp, îngrozitoare şi straniu de familiare — ca şi cum, la un moment dat, ştiusem că eu le scosesem pe toate.

Întrucât nu aveam nicio amintire privind existenţa mea anterioară, timpul meu în acest tărâm s-a extins mult. Luni? Ani? O eternitate? Indiferent de răspuns, în cele din urmă am ajuns la un punct unde senzaţia de insectă târâtoare a prevalat acestui sentiment agreabil şi familiar. Cu cât începeam mai mult să mă simt ca un *eu* — cu atât chipurile care apăreau şi dispăreau din acea întunecime deveneau mai urâte şi mai ameninţătoare. Bufniturile ritmice din depărtare au devenit mai clare şi s-au intensificat şi ele — devenind ca un ritm de muncă pentru cine ştie ce armată de lucrători subterani, asemănători unor troli, care făceau o muncă nesfârşită şi de o monotonie brutală. Mişcarea din jurul meu a devenit tot mai puţin vizuală şi mai mult tactilă, ca şi cum nişte creaturi se îngrămădeau pe lângă mine, din când în când frecându-se de corpul meu cu pieile lor netede sau ţepoase.

Apoi am devenit conştient de miros: aducea un pic cu mirosul de fecale, un pic cu cel de sânge şi un pic cu miasma de vomă. Un miros *biologic*, cu alte cuvinte, dar de moarte biologică, nu de viaţă biologică. Pe măsură ce conştientizarea mea se ascuţea tot mai mult, mă apropiam inexorabil de panică. Oricine sau orice eram, locul meu nu era acolo. Trebuia să plec.

Dar unde să mă duc?

Tocmai când îmi puneam întrebarea aceasta, ceva nou a apărut din întunericul de deasupra: ceva care nu era rece, mort, întunecos, ci exact opusul tuturor acelor lucruri. Dacă m-aş strădui câtă viaţă aş mai avea de trăit, n-aş reuşi niciodată să-i fac dreptate acestei entităţi care se apropia acum de mine... n-aş reuşi nici pe departe să descriu cât de frumoasă era.

Dar am să încerc.

Capitolul 6
O ancoră pentru viață

Phyllis a ajuns în parcarea spitalului la mai puțin de două ore după Eben IV, pe la unu noaptea. Când a ajuns în salonul meu de terapie intensivă, l-a găsit pe fiul meu cel mare așezat lângă patul meu, strângând în brațe o pernă de spital ca să reușească să rămână treaz.

— Mama e acasă cu Bond, a spus Eben, pe un ton care era simultan obosit, tensionat și fericit s-o vadă.

Phyllis i-a spus lui Eben că trebuia să se ducă acasă, că, dacă nu dormea noaptea aceea după ce condusese mașina tocmai din Delaware, n-avea să mai fie de folos nimănui a doua zi, nici măcar tatălui său. Le-a sunat pe Holley și pe Jean și le-a anunțat că Eben IV avea să ajungă acasă curând, urmând ca ea să rămână în salon cu mine restul nopții.

— Du-te acasă la maică-ta, la mătușa și la fratele tău, i-a spus ea lui Eben IV după ce a încheiat convorbirea telefonică. Au nevoie de tine. Tatăl tău și cu mine vom fi aici când o să vă întoarceți mâine.

Eben IV s-a uitat la corpul meu: la tubul respirator transparent care-mi intra în nară ajungând la trahee; la buzele mele subțiri, deja crăpate, la ochii mei închiși și la mușchii faciali lăsați.

Phyllis i-a citit gândurile.

— Du-te acasă, Eben. Încearcă să nu-ți faci griji. Tatăl tău încă e cu noi. Și n-am de gând să-l las să plece.

A venit lângă pat, mi-a luat mâna și a început s-o maseze. Având drept companie doar aparatele și asistenta de noapte care venea din oră în oră să verifice situația, Phyllis a petrecut restul nopții ținându-mă de mână, menținând în funcțiune o legătură despre care știa foarte bine că este vitală ca să pot trece cu bine prin asta.

Este un clișeu să vorbesc despre cât de mare preț pun oamenii din Sud pe familie, dar la fel ca multe alte clișee și acesta e adevărat. Când m-am dus la Harvard în 1988, unul dintre primele lucruri pe care le-am remarcat la nordici era că aceștia se cam fereau să exprime un lucru care în Sud este considerat de la sine înțeles: Familia ta este *ceea ce ești*.

De-a lungul vieții mele, relația cu familia mea — cu părinții și surorile și, ulterior, cu Holley, Eben IV și Bond — a constituit mereu o sursă vitală de forță și stabilitate, dar cu atât mai mult în anii din urmă. Familiei m-am adresat pentru sprijin necondiționat într-o lume în care — Nord sau Sud — marfa aceasta, prea adesea, se găsește cu greu.

Mă duceam, ocazional, împreună cu Holley și copiii la biserica noastră episcopală. Dar adevărul e că, ani la rând, am fost doar o treaptă mai sus de starea de CP-ist (unul care întunecă ușa bisericii doar de Crăciun și de Paște). I-am încurajat pe băieți să-și spună rugăciunile seara, dar acasă nu am fost deloc un lider spiritual. N-am scăpat niciodată de sentimentele de îndoială legate de cum ar putea să *existe* toate astea. Oricât mi-am dorit să cred în Dumnezeu, în rai și viața de apoi, când am crescut, deceniile petrecute în lumea științifică riguroasă a neurochirurgiei universitare au pus serios sub semnul întrebării ideea existenței unor astfel de lucruri. Conform neuroștiinței moderne, creierul creează conștiința — mintea, sufletul, spiritul sau cum doriți să numiți acea parte invizibilă și intangibilă din noi care ne face cu adevărat să fim ceea ce suntem — iar eu mă îndoiam foarte puțin că era corect.

La fel ca mulți profesioniști din sănătate care au de-a face direct cu pacienții muribunzi și familiile lor, auzisem — și chiar văzusem — de-a lungul anilor câteva evenimente destul de inexplicabile. Am etichetat respectivele întâmplări drept „necunoscute" și le-am lăsat așa, gândindu-mă că, de bună seamă, trebuie să existe vreo explicație de bun simț pentru ele.

Şi nu vreau să spun că eram împotriva unor credinţe supranaturale. Ca doctor care vedea în mod curent suferinţe fizice şi emoţionale incredibile, ultimul lucru pe care doream să-l fac era să-i refuz cuiva consolarea şi speranţa pe care le oferea credinţa. De fapt, mi-ar fi plăcut tare mult să fi avut parte şi eu de aşa ceva.

Totuşi, cu cât înaintam în vârstă, cu atât mai puţin probabil părea acest lucru. Ca un ocean care erodează, în timp, o plajă, de-a lungul anilor viziunea mea ştiinţifică asupra lumii îmi submina cu blândeţe, dar constant, capacitatea de a crede în ceva mai măreţ. Ştiinţa părea să furnizeze un flux constant de dovezi care împingeau semnificaţia noastră în univers tot mai aproape de zero. Credinţa ar fi fost frumoasă. Dar ştiinţa nu se ocupă de ceea ce ar fi frumos. Se ocupă cu ceea ce *este.*

Sunt o persoană care învaţă în mod cinetic, adică învăţ făcând. Dacă nu pot să simt sau să pipăi ceva, mi-e greu să devin interesat de acel ceva. Această dorinţă de a întinde mâna şi a atinge ceea ce încerc să înţeleg a fost, alături de dorinţa de a fi ca tatăl meu, ceea ce m-a atras spre neurochirurgie. Oricât de abstract şi de misterios ar fi creierul uman, în acelaşi timp este incredibil de concret. Ca student în medicină la Duke, mă desfătam uitându-mă în microscop şi văzând efectiv celulele neuronale delicat alungite care activează conexiunile sinaptice, acestea, la rândul lor, dând naştere conştiinţei. Îmi plăcea combinaţia dintre cunoaşterea abstractă şi caracterul fizic total pe care-l prezenta chirurgia cerebrală. Pentru a ajunge la creier, trebuie să dai la o parte straturile de piele şi ţesut care acoperă craniul şi să aplici un dispozitiv pneumatic de mare viteză denumit freză Midas Rex. Este un echipament foarte sofisticat, care costă mii de dolari. Şi totuşi, lăsând la o parte detaliile specifice, este în acelaşi timp doar... o freză.

În mod similar, repararea chirurgicală a creierului, deşi este o întreprindere extraordinar de complexă, nu diferă de fapt de repararea altor aparate electrice delicate. Ştiam foarte bine că asta este de fapt creierul: o maşinărie care produce fenomenul conştiinţei. Desigur, oamenii de ştiinţă nu descoperiseră cum anume reuşeau asta neuronii din creier, dar

era doar o chestiune de timp până când ar fi făcut şi această descoperire. Acest lucru era dovedit în fiecare zi în sala de operaţii. Un pacient este internat cu dureri de cap şi conştiinţă diminuată. Obţii o scanare prin RMN (rezonanţă magnetică nucleară) a creierului şi descoperi o tumoare. Plasezi pacientul sub anestezie generală, îndepărtezi tumoarea şi, după câteva ore, se trezeşte din nou în lumea reală. Au dispărut durerile de cap şi nu mai are probleme cu conştiinţa. Aparent, foarte simplu.

Adoram acea simplitate — onestitatea absolută şi *curăţenia* ştiinţei. Respectam faptul că nu lăsa loc pentru fantezie sau gândire neglijentă. Dacă se putea stabili despre un fapt că este tangibil şi demn de încredere, era acceptat. Dacă nu, era respins.

Această abordare lăsa foarte puţin loc pentru suflet şi spirit, pentru continuarea existenţei unei personalităţi după ce creierul care o susţinea a încetat să funcţioneze. Lăsa şi mai puţin loc pentru acele cuvinte pe care le auzeam mereu în biserică: „viaţa veşnică".

Iată de ce contam atât de mult pe familia mea — pe Holley, pe băieţii noştri şi cele trei surori şi, desigur, pe mama şi tata. Într-un sens foarte real, n-aş fi fost niciodată capabil să-mi practic profesia — să îndeplinesc, zi după zi, acţiunile pe care le îndeplineam şi să văd lucrurile pe care le vedeam — fără suportul solid al iubirii şi cel al înţelegerii pe care mi le ofereau.

Şi iată de ce Phyllis (după ce s-a consultat cu sora noastră Betsy la telefon) a decis în noaptea aceea să-mi facă o promisiune, în numele întregii noastre familii. În timp ce şedea acolo cu mâna mea flască, aproape fără viaţă, în palmele ei, ea mi-a spus că, indiferent ce se va întâmpla din acel moment, cineva se va afla mereu acolo, ţinându-mi mâna.

— Nu te lăsăm să pleci, Eben, a spus ea. Ai nevoie de o ancoră ca să te ţină aici, în această lume, unde avem nevoie de tine. Şi noi ţi-o vom oferi.

Prea puţin îşi dădea seama cât de importantă avea să se dovedească acea ancoră în zilele următoare.

Capitolul 7
Melodia rotitoare și Poarta

Ceva a apărut în întuneric.

Rotindu-se lent, radia filamente fine de lumină alb-aurie, iar în timp ce făcea asta, întunericul din jurul meu începea să se destrame.

Apoi am auzit un sunet nou: un sunet *viu*, precum cea mai somptuoasă, mai complexă și mai frumoasă bucată muzicală pe care o auzisem vreodată. Crescând în volum în timp ce o lumină albă și pură cobora, acoperea bubuitul mecanic monoton care, parcă de eoni, fusese singurul meu companion până în acel moment.

Lumina se apropia tot mai mult, rotindu-se întruna și generând acele filamente de lumină albă pură despre care acum vedeam că sunt pătate, ici-colo, cu tonuri aurii.

Deodată, chiar în centrul luminii, a apărut altceva. Mi-am concentrat conștiința, intens, încercând să-mi dau seama ce era.

O deschizătură. Nu mă mai uitam acum *la* lumina lent rotitoare, ci *prin* ea.

În clipa în care am înțeles asta, am început să mă mișc în sus. Repede. S-a auzit un șuierat și, într-o clipită, am trecut prin deschizătură și m-am aflat într-o lume complet nouă. Cea mai stranie și cea mai frumoasă lume pe care o văzusem vreodată.

Strălucitoare, vibrantă, extatică, uluitoare... aș putea să adun adjectiv peste adjectiv în încercarea de a descrie cum arăta și ce senzație oferea această lume, dar toate ar fi prea sărace. Aveam senzația că mă nasc. Nu că renasc sau că mă nasc din nou. Doar că... mă nasc.

Sub mine, era un ținut rural. Era verde, luxuriant și pământesc. *Era* pământ... dar în același timp nu era. Era ca atunci când te duci cu părinții din nou într-un loc în care ai petrecut câțiva ani când erai mic de tot. Nu cunoști locul. Sau cel puțin crezi că nu-l cunoști. Dar, când te uiți în jur, ceva te atrage și îți dai seama că o parte din tine — o parte ascunsă undeva în adâncul tău — își amintește până la urmă locul și se bucură de reîntoarcerea acolo.

Zburam, trecând peste copaci și câmpuri, râuri și cascade și, ici și colo, oameni. Erau și copii, care râdeau și se jucau. Oamenii cântau și dansau în cercuri, iar uneori vedeam câte-un câine care alerga și țopăia printre ei, la fel de plin de bucurie ca oamenii. Purtau haine simple, dar frumoase, și culorile acelor haine mi se părea că au același soi de căldură vie ca și copacii și florile care îmboboceau și înfloreau în ținutul din jurul lor.

O lume de vis frumoasă, incredibilă...

Atât că nu era un vis. Deși nu știam unde eram sau măcar *ce* eram, un lucru îl știam cu siguranță absolută: locul acesta în care mă trezisem brusc era complet real.

Cuvântul *real* exprimă ceva abstract și este frustrant de ineficient în a reda ceea ce încerc să descriu. Imaginează-ți că ești copil și te duci la cinematograf într-o zi de vară. Poate că filmul a fost bun și te-ai distrat cât timp l-ai vizionat. Dar apoi spectacolul se termină și ieși din cinematograf înapoi în căldura profundă, vibrantă și primitoare a după-amiezii de vară. Iar când aerul și lumina soarelui dau năvală peste tine, te întrebi de ce naiba ai pierdut această zi splendidă stând într-o sală întunecoasă.

Multiplică această senzație de o mie de ori și tot n-o să te apropii de senzația pe care o aveam acolo unde mă aflam.

Nu știu cât de mult timp, exact, am zburat. (Timpul din acest loc era diferit de timpul liniar simplu pe care-l trăim pe pământ și este la fel de dificil de descris ca orice alt aspect al acelui loc.) Dar, la un moment dat, mi-am dat seama că nu eram singur acolo sus.

Cineva se afla lângă mine: o fată frumoasă cu pomeții înalți și ochii de culoare albastru-închis. Purta același fel de

straie ţărăneşti pe care le purtau oamenii din satul de jos. Cosiţe aurii îi încadrau faţa adorabilă. Călătoream împreună pe o suprafaţă cu un model complicat, cu nişte culori vii şi indescriptibile care-i dădeau viaţă — aripa unui fluture. De fapt, milioane de fluturi erau în jurul nostru — valuri uriaşe unduitoare, care coborau în verdeaţă ca să apară iar în jurul nostru. Nu apărea vreodată câte un fluture izolat, ci toţi deodată, ca şi cum erau un fluviu de viaţă şi culoare, mişcându-se prin aer. Zburam în formaţiuni arcuite pe lângă flori, iar mugurii din pomi se deschideau când treceam prin preajma lor.

Costumaţia fetei era simplă, dar culorile ei — bleu, indigo şi o combinaţie pastelată de portocaliu şi culoarea piersicii — dădeau aceeaşi senzaţie de viaţă debordantă ca toate cele din jur. Se uita la mine cu o privire pe care, dacă o vedeai câteva momente, simţeai că viaţa de până atunci a meritat să ţi-o trăieşti, indiferent cum decursese până în acel moment. Nu era o privire romantică. Şi nici de prietenie nu era. Era o privire care era cumva dincolo de toate acestea... dincolo de toate felurile de iubire pe care le avem aici, pe pământ. Era ceva superior, care conţinea toate aceste alte feluri de dragoste înlăuntrul ei, fiind, în acelaşi timp, mai veritabilă şi mai pură decât toate.

Fără să folosească niciun cuvânt, mi-a vorbit. Mesajul a trecut prin mine ca o suflare de vânt şi instantaneu am înţeles că era adevărat. Am ştiut-o în acelaşi mod în care ştiam că lumea din jurul nostru era reală — că nu era vreo fantezie, trecătoare şi lipsită de substanţă.

Mesajul conţinea trei părţi, iar dacă ar trebui să-l traduc în limbaj pământesc, aş spune că suna cam aşa:

„Eşti iubit şi preţuit, cu tărie, pentru totdeauna."

„Nu ai de ce să te temi."

„Nu ai cum să faci nimic greşit."

Acest mesaj m-a inundat aducând o imensă şi nebunească senzaţie de uşurare. Era ca şi cum mi se încredinţaseră regulile unui joc pe care-l jucasem toată viaţa fără să-l înţeleg vreodată pe deplin.

— Îţi vom arăta multe lucruri aici, a spus fata — din nou, fără să folosească efectiv aceste vorbe, dar dirijându-le esenţa conceptuală direct în mine. Dar, în cele din urmă, te vei întoarce.

La asta, am avut o singură întrebare.

Unde să mă întorc?

Aminteşte-ţi cine îţi vorbeşte în acest moment. Nu sunt un sentimentalist imbecil. Ştiu cum arată moartea. Ştiu ce simţi când o persoană vie, cu care ai vorbit şi ai glumit în zile mai bune, a devenit un obiect neînsufleţit pe masa de operaţie după ce te-ai străduit ore în şir să-i menţii în funcţiune maşinăria corpului. Ştiu cum arată suferinzii şi durerea fără răspuns de pe chipurile celor dragi care au pierdut pe cineva pe care nici nu visaseră că-l vor pierde. Cunosc bine biologia şi, cu toate că nu sunt fizician, nu sunt străin nici de acest domeniu. Cunosc diferenţa dintre fantezie şi realitate şi ştiu că experienţa despre care mă străduiesc să vă ofer o foarte vagă şi complet nesatisfăcătoare imagine a fost cea mai reală experienţă din viaţa mea.

De fapt, singura concurenţă pentru ea, în departamentul „realitate", a fost ceea ce s-a întâmplat în continuare.

Capitolul 8
Israel

A doua zi, pe la opt dimineaţa, Holley a revenit în salonul meu. A schimbat-o pe Phyllis, aşezându-se în locul ei în scaunul de lângă capul patului meu, strângându-mi în palme mâna care în continuare nu reacţiona în niciun fel. Pe la ora 11, a sosit Michael Sullivan şi toţi au format un cerc în jurul meu, Betsy ţinându-mă de mână în aşa fel încât să fiu şi eu inclus. Michael a condus rostirea unei rugăciuni. Tocmai terminau, când unul dintre doctori, specializat în boli infecţioase, a venit cu un buletin de analize proaspăt sosit de la parter. În pofida faptului că, peste noapte, îmi ajustaseră doza de antibiotice, celulele albe din sânge continuau să crească. Bacteriile îşi continuau neabătut misiunea de a-mi devora creierul.

Văzând că rămân rapid fără opţiuni, doctorii au trecut din nou în revistă cu Holley detaliile activităţilor mele din ultimele zile. Apoi şi-au extins întrebările pentru a acoperi ultimele câteva săptămâni. Exista oare ceva — *orice* — în detaliile legate de ceea ce făcusem, care să-i ajute să extragă o cauză logică a stării mele?

— Păi, a spus Holley, a făcut o deplasare în interes profesional în Israel, acum câteva luni.

Dr. Brennan şi-a ridicat privirea de la blocnotesul lui.

Celulele bacteriene *E. coli* pot să facă schimb de ADN nu doar cu alte celule *E. coli*, ci şi cu alte organisme bacteriene gram-negative. Acest aspect are implicaţii uriaşe în vremurile noastre caracterizate de călătorii globale, bombardament antibiotic şi noi tipuri de afecţiuni bacteriene care suferă rapid mutaţii. Dacă nişte bacterii *E. coli* se găsesc într-un mediu biologic potrivnic împreună cu alte organisme primitive care sunt mai bine echipate decât ele, e posibil ca *E. coli* să ia o parte din ADN-ul acelor bacterii mai bine adaptate şi să-l încorporeze.

În 1996, doctorii au descoperit o nouă specie de bacterii care conţineau ADN-ul pentru o codificare genetică pentru *Klebsiella pneumoniae carbapenemase*, sau KPC, o enzimă care îi conferă rezistenţă la antibiotice bacteriei-gazdă. A fost descoperită în stomacul unui pacient care a murit într-un spital din Carolina de Nord. Noua specie a căpătat imediat atenţia doctorilor din întreaga lume când s-a descoperit că ar putea să facă bacteria care a absorbit-o rezistentă nu doar la antibioticele curente, ci la *toate* antibioticele.

Dacă o specie de bacterii toxică, rezistentă la antibiotice (una ale cărei rude netoxice sunt prezente peste tot în corpurile noastre), ajunge să se răspândească în rândurile populaţiei, ar avea specia umană la degetul mic. Nu există antibiotice noi în dezvoltarea farmaceutică pe următorii zece ani care să poată veni în salvarea oamenilor.

Cu numai câteva luni mai devreme, după cum doctorul Brennan ştia, un pacient se internase la un spital având o puternică infecţie bacteriană şi i s-a administrat o gamă de antibiotice puternice în efortul de a menţine sub control infecţia cu *Klebsiella pneumoniae*. Dar starea pacientului a continuat să se înrăutăţească. Testele au revelat că suferea în continuare de *Klebsiella pneumoniae* şi că antibioticele nu-şi făcuseră efectul. Alte teste au arătat că bacteriile care trăiau în intestinul gros al bărbatului dobândiseră gena KPC prin transfer direct de plasmidă de la infecţia lui cu *Klebsiella pneumoniae* rezistentă. Cu alte cuvinte, corpul lui pusese la dispoziţie laboratorul pentru crearea unei specii de bacterii care, dacă ajungea în rândurile populaţiei, putea să rivalizeze cu ciuma neagră, o molimă care a ucis jumătate din populaţia Europei din secolul al XIV-lea.

Spitalul unde s-au întâmplat toate astea fusese Centrul Medical Sourasky din capitala Israelului, Tel Aviv, şi evenimentul avusese loc doar cu câteva luni înainte. La drept vorbind, se întâmplase cam în perioada în care eu mă aflasem

acolo, ca parte a activităţii mele de coordonare a unei iniţiative globale de cercetare în domeniul chirurgiei cerebrale cu ultrasunete concentrate. Ajunsesem la Ierusalim la 3:15 dimineaţa şi, după ce am găsit hotelul, am decis pe loc să fac o plimbare prin vechiul oraş. Am ajuns să fac o plimbare de unul singur, înainte de sosirea zorilor, pe Via Dolorosa, şi să vizitez presupusul loc al Cinei celei de Taină. Mica excursie a fost ciudat de impresionantă şi, după ce m-am întors în ţară, o evocam adesea în discuţiile cu Holley. Dar, în acele momente, nu ştiam nimic despre pacientul de la Centrul Medical Sourasky sau despre bacteria pe care o contractase, care preluase gena KPC. Bacterie care, după cum a reieşit ulterior, era ea însăşi o specie de *E. coli.*

Să mă fi pricopsit cu o bacterie care conţinea KPC rezistentă la antibiotic cât timp am stat în Israel? Puţin probabil. Dar era o explicaţie posibilă pentru aparenta rezistenţă a infecţiei mele, iar doctorii mei s-au hotărât să afle dacă aceea era într-adevăr bacteria care îmi atacase creierul. Cazul meu era pe cale să devină, din multe motive, o parte a istoriei medicale.

Capitolul 9
Esenţa

Între timp, eu mă aflam într-un loc cu nori. Nişte nori mari, pufoşi, roz-albicioşi, care se profilau bine conturaţi pe fondul albastru-întunecat al cerului.

Mai sus decât norii — nemărginit de mai sus —, turme de globuri transparente, fiinţe pâlpâitoare răspândite într-un arc pe cer, lăsând în urma lor dâre lungi, ca nişte prelungiri de raze.

Păsări? Îngeri? Cuvintele astea mi-au apărut în minte pe când îmi aşterneam pe hârtie amintirile. Dar niciunul dintre ele nu era pe măsura acelor fiinţe, care erau de-a dreptul diferite de orice cunoscusem pe această planetă. Erau mult mai avansate. *Înălţate.*

Un sunet, imens şi bubuitor ca un psalm glorios, s-a auzit de deasupra şi m-am întrebat dacă făpturile înaripate îl produceau. Din nou, când m-am gândit la asta mai târziu, mi-am dat seama că bucuria acestor creaturi, în timp ce zburau în înalturi, era de aşa natură încât *trebuiau* să facă acest zgomot — că, dacă nu-şi manifestau bucuria în felul acesta, atunci pur şi simplu nu ar fi putut să şi-o stăpânească. Sunetul era palpabil şi aproape material, ca o ploaie pe care o simţi pe piele, dar nu te udă.

Văzul şi auzul nu erau separate în locul unde mă aflam. Puteam *să aud* frumuseţea vizuală a corpurilor argintii ale făpturilor pâlpâitoare de deasupra şi puteam să văd perfecţiunea năvalnică, plină de fericire, a ceea ce cântau. Părea că nu poţi să priveşti sau să asculţi nimic din această lume fără

să devii parte a acelui ceva — fără să i te alături în cine ştie ce mod misterios.

Din nou, din perspectiva mea actuală, aş sugera că nu puteai să te uiţi *la* nimic din lumea aceea, căci cuvântul *la* în sine presupune o separare care nu exista acolo. Totul era distinct şi, în acelaşi timp, totul era parte din tot restul, ca modelele luxuriante şi întrepătrunse de pe un covor persan... sau de pe aripa unui fluture.

Sufla un vânticel cald, ca acela care se iscă în zilele perfecte de vară, împrăştiind frunzele arborilor şi trecând prin preajmă ca o apă cerească. O briză divină. A schimbat totul, schimbând lumea din jur într-o vibraţie mai înaltă, dintr-o octavă superioară.

Cu toate că încă-mi mai păstrasem un pic din funcţia limbajului, cel puţin aşa cum ne gândim la ea pe pământ, am început, fără cuvinte, să-i pun întrebări acestui vânt — şi fiinţei divine pe care o simţeam că acţionează în spatele sau înăuntrul lui.

Unde este acest loc?

Cine sunt eu?

De ce mă aflu aici?

De fiecare dată când puneam în tăcere una dintre aceste întrebări, răspunsul venea instantaneu într-o explozie de lumină, culoare, dragoste şi frumuseţe care trecea prin mine ca un val care se sparge. Ce era important în legătură cu aceste explozii era că nu îmi reduceau la tăcere întrebările copleşindu-le. Îmi *răspundeau* la ele, dar într-un fel care ocolea limbajul. Gândurile intrau în mine direct. Dar nu semăna cu ceea ce trăim pe pământ. Nu era ceva vag, imaterial sau abstract. Aceste gânduri erau solide şi imediate — mai fierbinţi decât focul şi mai ude decât apa — şi, în timp ce le receptam, eram în stare să înţeleg, instantaneu şi fără efort, concepte pe care mi-ar fi luat ani de zile ca să le înţeleg pe deplin în viaţa pământeană.

Am continuat să mă mişc înainte şi m-am pomenit intrând într-un vid imens, complet întunecat, infinit în dimensiuni şi totuşi infinit de liniştitor. Aşa negru ca smoala cum era,

deborda de lumină: o lumină ce părea să vină dintr-un glob strălucitor pe care-l simţeam acum în apropierea mea. Un glob care era viu şi aproape solid, aşa cum fuseseră cântecele făpturilor îngereşti.

Situaţia mea era, în mod destul de straniu, asemănătoare cu cea a unui făt în uter. Fătul pluteşte în uter având drept partener tăcut placenta, care îl hrăneşte şi-i mediază relaţiile cu mama lui prezentă pretutindeni şi, în acelaşi timp, invizibilă. În acest caz, „mama" era Dumnezeu, Creatorul, Sursa care este responsabilă cu crearea universului şi a tot ceea ce există în el. Această Fiinţă era atât de aproape, încât părea să nu existe niciun fel de distanţă între Dumnezeu şi mine însumi. Şi totuşi, în acelaşi timp, puteam să simt vastitatea infinită a Creatorului, puteam să văd cât de minuscul eram prin comparaţie. Din când în când am să folosesc *Om* ca pronume pentru Dumnezeu fiindcă iniţial am folosit acest nume în ceea ce am scris după ce-am ieşit din comă. „Om" era sunetul pe care-mi aminteam că-l auzisem asociat cu acel Dumnezeu omniscient, omnipotent şi plin de iubire necondiţionată, dar orice cuvânt descriptiv ar da greş.

Vastitatea pură care ne separa pe Om şi pe mine era, mi-am dat seama, motivul pentru care aveam Globul drept companion. Într-un mod pe care nu-l puteam înţelege complet, dar de care, totuşi, eram sigur, Globul era un fel de „interpret" între mine şi această prezenţă extraordinară care mă înconjura.

Era ca şi cum mă năşteam într-o lume mai vastă, iar universul însuşi era ca un uriaş uter gigantic, iar Globul (care rămânea, într-un fel, conectat cu Fata de pe Aripa de Fluture, care de fapt *era* ea) mă călăuzea prin acest proces.

Ulterior, când am revenit în lume, am găsit un citat din poetul creştin din secolul al XVII-lea Henry Vaughan, care se apropia de descrierea acestui loc — acest nucleu vast, negru ca tuşul, care era casa Divinului însuşi.

„Există, spun unii, în Dumnezeu un întuneric profund, dar orbitor..."

Asta era, întocmai: o întunecime de cerneală, care în acelaşi timp era plină-ochi cu lumină.

Întrebările și răspunsurile au continuat. Deși nu erau formulate în limbajul pe care-l cunoaștem, „vocea" acestei Ființe era caldă și — oricât de ciudat ar părea asta — personală. Îi înțelegea pe oameni și poseda calitățile pe care le posedăm și noi, doar că într-o măsură infinit mai mare. Mă cunoștea în profunzime și deborda de calități pe care toată viața mea le-am asociat numai și numai cu ființele umane: căldură, compasiune, patos... ba chiar și ironie, și umor.

Prin intermediul Globului, Om mi-a spus că nu există un singur univers, ci mai multe — de fapt, mai multe decât aș putea concepe — dar că dragostea stă în centrul tuturor. Și răul era prezent în toate celelalte universuri, dar numai în cantități infime. Răul era necesar pentru că, fără el, liberul-arbitru era imposibil, iar fără liberul-arbitru nu putea să existe niciun fel de dezvoltare — nicio mișcare înainte, nicio șansă ca noi să devenim ceea ce Dumnezeu își dorea cu ardoare ca noi să fim. Oribil și atotputernic cum pare să fie răul uneori într-o lume ca a noastră, în imaginea de ansamblu, dragostea era copleșitor de predominantă și, în cele din urmă, avea să fie triumfătoare.

Am văzut abundența vieții prin nenumărate universuri, inclusiv unele a căror inteligență era cu mult mai avansată decât cea a omenirii. Am văzut că există nenumărate dimensiuni superioare, dar că singura cale de a cunoaște aceste dimensiuni era să pătrunzi în ele și să le experimentezi nemijlocit. Nu pot fi cunoscute sau înțelese din spațiul dimensional inferior. Cauza și efectul există în aceste tărâmuri superioare, dar în afara concepției noastre terestre despre ele. Lumea timpului și a spațiului în care ne mișcăm pe tărâmul terestru este împletită strâns și complex cu aceste lumi superioare. Cu alte cuvinte, aceste lumi nu sunt totalmente separate de a noastră, pentru că toate lumile fac parte din aceeași Realitate divină atotcuprinzătoare. Din aceste lumi superioare se poate accesa orice loc sau moment de timp din lumea noastră.

Mi-ar lua tot restul vieții — și nu mi-ar ajunge — să dezvălui tot ce-am aflat acolo sus. Cunoașterea care mi-a fost transmisă nu mi-a fost „predată" așa cum s-ar întâmpla

cu o lecție de istorie sau o teoremă matematică. Înțelegerea avea loc direct, fără să fie nevoie să fiu convins și absorbit. Cunoașterea se înmagazina fără memorare, instantaneu și pentru totdeauna. Nu se estompa, așa cum se întâmplă cu cunoașterea obișnuită, iar până în această zi încă o mai posed în întregime, mult mai clar decât posed informația pe care am dobândit-o de-a lungul tuturor anilor petrecuți în școală.

Prin asta nu vreau să spun că pot să accesez această cunoaștere cât ai clipi. Întrucât acum m-am întors pe tărâmul terestru, trebuie s-o procesez prin corpul meu fizic și creierul meu care sunt limitate. Dar este acolo. O simt, în însăși ființa mea. Pentru cineva ca mine care și-a petrecut întreaga viață muncind din greu ca să acumuleze cunoaștere și înțelegere în maniera veche, descoperirea acestui nivel mai avansat de învățare a fost, ea singură, destul ca să-mi dea hrană pentru minte pentru eternitate...

Din păcate, pentru familia și doctorii mei de pe pământ, situația se prezenta cu totul diferit.

Capitolul 10
Ce contează

Lui Holley nu i-a scăpat cât de interesaţi au devenit doctorii când le-a vorbit despre călătoria mea în Israel. Dar, desigur, n-a înţeles *de ce* era atât de importantă. În retrospectivă, a fost o binecuvântare că n-a înţeles. Era şi-aşa îndeajuns de greu să se împace cu ideea morţii mele posibile şi fără să mai afle în plus că eu puteam să fiu primul caz documentat al echivalentului Ciumei Negre pentru secolul al XXI-lea.

Între timp, alte apeluri telefonice i-au căutat pe prietenii şi rudele mele. Inclusiv familia mea biologică.

În copilărie, l-am venerat pe tatăl meu, care fusese şeful personalului timp de douăzeci de ani la Centrul Medical Baptist din Wake Forest din Winston-Salem. Am ales neurochirurgia universitară drept carieră cu scopul de a-i călca pe urme cât mai aproape cu putinţă — în pofida faptului că ştiam că n-am să mă pot ridica la înălţimea lui.

Tatăl meu a fost un om profund spiritual. A fost chirurg militar în Forţele Aeriene ale Armatei de Uscat în junglele Noii Guinee şi în Filipine, în cel de-al Doilea Război Mondial. A fost martor la brutalităţi şi suferinţe şi a suferit el însuşi. Mi-a povestit despre nopţile petrecute în corturi operând răniţii aduşi din lupte, corturi care abia rezistau în picioare sub asaltul ploilor musonice care se prăvăleau peste ele, căldura şi umiditatea fiind atât de apăsătoare, încât chirurgii se dezbrăcau în lenjerie de corp ca să le poată îndura.

Tata s-a căsătorit cu iubirea vieţii lui (şi fata comandantului său direct), Betty, în octombrie 1942, în timp ce se pregătea pentru detaşarea pe frontul din Pacific. La finalul

războiului, el a făcut parte din primul grup al forţelor aliate care au ocupat Japonia după ce Statele Unite ale Americii au lansat bombele atomice asupra oraşelor Hiroshima şi Nagasaki. Fiind singurul neurochirurg militar american la Tokio, el era, în mod oficial, indispensabil. În plus, era calificat să opereze pe ochi, nas şi gât.

Toate aceste calificări au impus ca el să nu plece nicăieri o bună bucată de vreme. Noul lui comandant nu i-a permis să se întoarcă în ţară până când situaţia nu devenea „mai stabilă". La câteva luni după ce japonezii au capitulat oficial la bordul navei de război *Missouri* din Golful Tokio, tata a primit, în sfârşit, ordinul general prin care i se încuviinţa întoarcerea acasă. Totuşi, el ştia că, dacă l-ar fi văzut, comandantul lui direct ar fi cerut revocarea ordinului. Aşa că tata a aşteptat până în weekend, când comandantul a părăsit baza pentru odihnă şi recuperare, şi a procesat ordinul prin locţiitorul comandantului. În sfârşit, a fost capabil să se urce la bordul unei nave care se întorcea acasă în decembrie 1945, la mult timp după ce camarazii lui se întorseseră la familiile lor.

După ce a revenit în Statele Unite ale Americii, la începutul lui 1946, tata a purces să-şi definitiveze pregătirea de neurochirurg împreună cu prietenul şi colegul lui de grupă de la Facultatea de Medicină Harvard, Donald Matson, care îşi făcuse serviciul militar pe teatrul de operaţiuni din Europa. S-au pregătit la spitalele Peter Bent Brigham şi pentru copii din Boston (spitalele-amiral ale Facultăţii de Medicină Harvard) sub îndrumarea dr. Franc D. Ingraham, care fusese unul dintre ultimii rezidenţi pregătiţi de dr. Harvey Cushing, recunoscut pe plan mondial drept părintele neurochirurgiei moderne. În anii 1950 şi 1960, întregul efectiv de neurochirurgi „3131C" (aşa cum au fost clasificaţi în mod oficial de Forţele Aeriene ale Armatei de Uscat), care îşi făcuse perfecţionarea profesională pe câmpurile de luptă din Europa şi Pacific, a ajuns să stabilească ştacheta pentru neurochirurgii din următoarea jumătate de secol, inclusiv cei din generaţia mea.

Părinţii mei au crescut în timpul Marii Depresiuni şi au fost condiţionaţi pentru muncă. Tata ajungea aproape întotdeauna acasă pentru cina în familie la ora 19, de regulă în costum şi cravată, dar uneori în uniformă chirurgicală. Apoi se întorcea la spital, adeseori luându-ne pe câte unul dintre noi, copiii, cu el, ca să ne facem temele în cabinetul lui, în vreme ce el îşi făcea vizitele în saloanele pacienţilor. Pentru tata, viaţa şi munca erau, în esenţă, sinonime şi ne-a crescut în conformitate cu acest principiu. De regulă, duminicile, ne punea pe mine şi pe surorile mele să muncim în curte. Dacă îi spuneam că vrem să mergem la film, el ne zicea: „Dacă voi vă duceţi la film, atunci va trebui să muncească altcineva". Totodată, avea un spirit competitiv crâncen. Pe terenul de squash, el considera fiecare joc „o bătălie pe viaţă şi pe moarte", şi, chiar după ce a împlinit 80 de ani, era mereu în căutare de adversari noi, adesea mai tineri cu zeci de ani.

A fost un părinte exigent, dar, în acelaşi timp, unul minunat. Trata cu respect pe oricine întâlnea şi avea mereu o şurubelniţă în buzunarul halatului de laborator, ca să poată strânge orice şurub slăbit găsea în timpul rondurilor pe care le făcea prin spital. Era îndrăgit de pacienţi, colegii medici, aistentele medicale şi de întregul personal al spitalului. Indiferent că opera pe pacienţi, ajuta la progresul cercetărilor, îi pregătea pe neurochirurgi (o pasiune deosebită) sau redacta jurnalul *Surgical Neurology* (lucru pe care l-a făcut timp de câţiva ani), tata îşi vedea drumul în viaţă clar marcat. Chiar şi după ce vârsta (71 de ani) nu i-a mai permis să opereze, a continuat să se pună la punct cu ultimele dezvoltări din domeniu. După moartea lui, în 2004, vechiul său partener dr. David L. Kelly, Jr., a scris: „Dr. Alexander va rămâne mereu în memoria noastră pentru entuziasmul şi competenţele sale, perseverenţa, atenţia pentru detalii şi spiritul lui de compasiune, onestitate şi excelenţă în tot ceea ce făcea". Aşa că nu e de mirare că eu, ca atâţia alţii, l-am venerat.

Foarte devreme, atât de demult încât nici nu-mi amintesc când a fost asta, mama şi tata mi-au spus că eu fusesem adoptat (sau „ales", cum s-au exprimat ei, pentru că, m-au

asigurat ei, au ştiut din clipa în care m-au văzut că sunt copilul lor). Nu erau părinţii mei biologici, dar m-au iubit cu ardoare, de parcă aş fi fost carne din carnea şi sânge din sângele lor. Am crescut ştiind că fusesem adoptat în aprilie 1954, la vârsta de patru luni, şi că mama mea biologică avusese şaisprezece ani — elevă în anul doi la liceu — necăsătorită când mă născuse, în 1953. Prietenul ei, elev în ultimul an de liceu, fără nicio perspectivă imediată de a fi capabil să întreţină un copil, a fost şi el de acord să mă dea, cu toate că niciunul dintre ei nu ar fi vrut asta. Am aflat aceste lucruri atât de devreme, încât deveniseră parte din cine eram, la fel de acceptat şi de indiscutabil ca şi culoarea neagră-tăciune a părului meu şi faptul că-mi plăceau hamburgerii şi nu-mi plăcea conopida. I-am iubit pe părinţii mei adoptivi la fel de mult cum i-aş fi iubit dacă erau rude de sânge, iar ei au avut în mod clar pentru mine aceleaşi sentimente.

Sora mea mai mare, Jean, a fost şi ea adoptată, dar la cinci luni după ce m-au adoptat pe mine, mama a reuşit să dea ea însăşi naştere unui copil. A născut o fetiţă — sora mea Betsy — şi, după cinci ani, pe Phyllis, sora noastră cea mai mică. Precum se vede, eram fraţi în toată puterea cuvântului. Ştiam că, indiferent de unde venisem, eu eram fratele lor, iar ele erau surorile mele. Am crescut într-o familie care nu doar m-a iubit, dar totodată a crezut în mine şi mi-a sprijinit visurile. Inclusiv visul care a pus stăpânire pe mine în liceu şi nu mi-a mai dat pace până când nu l-am realizat: să fiu neurochirurg ca tatăl meu.

Nu m-am mai gândit la adopţie în anii de colegiu şi de facultate — cel puţin nu la suprafaţă. Am încercat totuşi de mai multe ori la Societatea Căminul pentru Copii din Carolina de Nord, ca să întreb dacă mama mea îşi manifestase interesul pentru o reunire. Dar Carolina de Nord avea printre cele mai stricte legi cu privire la păstrarea anonimităţii copiilor adoptaţi şi a părinţilor lor biologici, chiar şi atunci când încercau cu disperare să se regăsească. Pe când mă apropiam de vârsta de treizeci de ani, m-am gândit tot mai puţin la chestiune. Iar după ce am cunoscut-o pe Holley şi am pus bazele

propriei noastre familii, problema s-a îndepărtat şi mai mult de mintea mea.

Sau şi mai adânc în mintea mea.

În 1999, când avea 12 ani şi încă locuia în Massachusetts, Eben IV a fost implicat într-un proiect legat de arborele genealogic al familiei, la Şcoala Charles River, unde era în clasa a şasea. Ştia că fusesem adoptat şi, prin urmare, că avea rude directe pe planetă pe care nu le cunoştea nici personal şi nici măcar după nume. Proiectul a declanşat în el o curiozitate profundă, pe care, până în acel moment, nu ştiuse că o are.

M-a întrebat dacă aş putea să-i găsesc pe părinţii mei biologici. I-am spus că, de-a lungul anilor, mă ocupasem ocazional de problemă, contactându-i pe cei de la Societatea Căminul pentru Copii din Carolina de Nord şi întrebându-i dacă aveau vreo veste. Dacă mama sau tatăl meu biologic voia să intre în contact cu mine, societatea ar fi ştiut. Dar nu primisem nicio veste de la ei.

Nu că asta m-ar fi deranjat. „Este cât se poate de firesc într-o împrejurare ca asta", i-am spus lui Eben. „Nu înseamnă că mama mea de naştere nu mă iubeşte sau că nu te-ar iubi dacă te-ar vedea vreodată. Dar nu vrea asta, cel mai probabil pentru că simte că eu şi cu tine avem propria noastră familie, iar ea nu vrea să se aşeze în calea acestui lucru."

Totuşi, Eben nu s-a dat bătut, aşa că în cele din urmă m-am gândit să-i fac pe plac şi să-i scriu unei asistente sociale de la Căminul pentru Copii, Betty, care mă mai ajutase cu solicitările precedente. După câteva săptămâni, într-o după-amiază cu ninsoare de vineri, în luna februarie 2000, Eben IV şi cu mine mergeam cu maşina de la Boston până în Maine pentru un weekend la schi, când mi-am amintit că trebuia să-i dau un telefon lui Betty, ca să văd ce se mai întâmplase între timp. Am sunat-o de pe celular, iar ea mi-a răspuns.

— Ei bine, de fapt, a spus ea, chiar *am* veşti. Staţi pe un scaun?

Chiar eram aşezat pe un scaun, lucru pe care i l-am spus, omiţând amănuntul că în acelaşi timp conduceam maşina prin viscol.

— Domnule doctor, se pare că părinţii dumneavoastră biologici *s-au căsătorit.*

Inima a început să-mi bată tare în piept, iar drumul din faţa mea a devenit dintr-odată ireal şi îndepărtat. Deşi ştiusem că părinţii mei fuseseră iubiţi, întotdeauna îmi închipuisem că, după ce m-au cedat, vieţilor lor se îndreptaseră în direcţii diferite. Instantaneu, în minte mi-a apărut o imagine în care îi vedeam pe părinţii mei şi o casă pe care şi-o făcuseră undeva. O casă despre care nu aflasem niciodată. O casă unde... nu era locul meu.

Betty mi-a întrerupt şirul gândurilor:

— Domnule doctor?

— Da, am răspuns încet. Sunt aici.

— Mai e ceva.

Spre nedumerirea lui Eben, am tras maşina pe marginea şoselei şi i-am zis lui Betty să-mi spună tot.

— Părinţii dumneavoastră au mai avut trei copii. Două surori şi un frate. Am luat legătura cu sora cea mai mare, care mi-a spus că sora dumneavoastră mai mică a murit cu doi ani în urmă. Părinţii sunt încă îndureraţi de pierderea suferită.

— Deci asta înseamnă...? am întrebat după o lungă pauză, în continuare amorţit, receptând totul fără să fiu în stare cu adevărat să procesez vreo parte din ceea ce receptam.

— Îmi pare rău, domnule doctor, dar, da — înseamnă că refuză cererea dumneavoastră de contact.

Eben s-a foit în scaunul din spatele meu, evident conştient că tocmai se întâmplase ceva important, dar neştiind despre ce era vorba.

— Ce este, tată? a întrebat el după ce am închis convorbirea.

— Nimic, am spus. Agenţia încă nu ştie multe, dar se ocupă de problemă. Poate mai târziu. Poate...

Dar glasul mi-a pierit. Afară, furtuna se înteţea cu adevărat. Abia puteam vedea la o sută de paşi în pădurea albă şi joasă care se întindea până departe de jur-împrejur. Am băgat maşina în viteză, m-am uitat atent în retrovizor şi am revenit pe şosea.

Într-o clipă, toată imaginea pe care o aveam despre mine se schimbase complet. După acel telefon eram, fireşte, în continuare tot ce fusesem şi înainte: încă om de ştiinţă, încă doctor, încă tată şi încă soţ. Dar, în acelaşi timp, mă simţeam, pentru prima oară în viaţă, ca un orfan. Cineva care fusese dat. Cineva care era mai puţin de sută la sută dorit.

Niciodată, înainte de acea convorbire telefonică, nu mă gândisem cu adevărat la mine în acest fel — ca la cineva care fusese despărţit de sursa lui. Niciodată nu mă definisem în contextul a ceva pe care-l pierdusem şi nu-l mai puteam recâştiga niciodată. Dar, deodată, era singurul lucru despre mine însumi pe care-l puteam vedea.

În următoarele luni, un ocean de tristeţe s-a deschis înlăuntrul meu: o tristeţe care ameninţa să inunde şi să scufunde tot ceea ce ţinea de viaţa mea şi pe care muncisem din greu să-l creez până în acel moment.

Starea era înrăutăţită de incapacitatea mea de a ajunge la esenţa a ceea ce cauza situaţia. Mă lovisem şi înainte de probleme — neajunsuri, aşa cum le vedeam eu — şi le corectasem. În facultate şi la începutul carierei de chirurg, de exemplu, făcusem parte dintr-o cultură în care consumul zdravăn de alcool, în circumstanţe adecvate, era privit cu un zâmbet îngăduitor. Dar, în 1991, am început să observ că aşteptam parcă puţin prea nerăbdător ziua mea liberă şi băuturile care o însoţeau. Am decis că sosise momentul să încetez cu totul să mai beau alcool. N-a fost câtuşi de puţin simplu — ajunsesem să mă bazez pe eliberarea oferită de orele acelea libere mai mult decât îmi dădusem seama — şi am reuşit să trec de acele prime zile de abstinenţă doar cu ajutorul familiei. Aşa încât iată-mă confruntat cu o altă problemă, în care doar pe mine puteam să dau vina. Puteam să primesc ajutor ca s-o rezolv, dacă hotăram să-l cer. De ce nu puteam s-o curm de la rădăcină? Pur şi simplu, nu mi se părea corect ca o informaţie despre trecutul meu — ceva asupra căruia nu aveam absolut niciun control — să mă poată determina să deraiez totalmente, atât emoţional, cât şi profesional.

Aşa că m-am luptat. Şi am văzut, nevenindu-mi să-mi cred ochilor, cum rolurile mele de doctor, tată şi soţ deveneau tot mai dificil de îndeplinit. Văzând că nu eram în starea mea cea mai bună, Holley a solicitat nişte şedinţe de consiliere maritală. Deşi nu înţelegea decât parţial care era cauza, m-a iertat pentru căderea în acest puţ al disperării şi a făcut tot ce-a putut ca să mă tragă afară din el. Depresia a avut ramificaţii şi în munca mea. Desigur, părinţii mei erau la curent cu această schimbare şi, cu toate că ştiam că şi ei mă iertaseră, mă ucidea faptul că începusem să bat pasul pe loc în cariera mea de neurochirurg — şi tot ce puteau ei să facă era să privesc de pe margine. Fără participarea mea, familia nu avea cum să mă ajute.

Şi, în sfârşit, vedeam cum această nouă tristeţe a expus, apoi a dat la o parte, altceva: ultima mea speranţă, pe jumătate recunoscută, că exista un element personal în univers — o forţă dincolo de cele ştiinţifice pe care petrecusem atâţia ani ca să le studiez. În termeni mai puţin clinici, mi-a spulberat ultima convingere că ar putea exista o Fiinţă de un anume fel acolo, care să mă iubească şi căreia să-i pese de mine cu adevărat — şi că rugăciunile mele ar putea fi auzite şi chiar împlinite. După acea convorbire telefonică din timpul viscolului, noţiunea de Dumnezeu personal şi iubitor — dreptul meu prin naştere, într-o oarecare măsură, ca membru practicant al unei culturi care îl privea pe Dumnezeu cu sinceră seriozitate — a dispărut complet.

Exista vreo forţă sau inteligenţă care să aibă grijă de noi toţi? Cui îi păsa de oameni într-o manieră cu adevărat iubitoare? Era o surpriză să fiu, în sfârşit, nevoit să recunosc că, în pofida întregii mele pregătiri şi experienţe medicale, eram în mod clar încă interesat intens, chiar dacă în secret, de această întrebare, exact la fel cum fusesem mult mai interesat decât realizasem vreodată de chestiunea părinţilor mei biologici.

Din nefericire, răspunsul la întrebarea dacă exista o astfel de Fiinţă era acelaşi ca răspunsul la întrebarea dacă părinţii mei biologici îşi vor redeschide vreodată vieţile şi inimile pentru mine.

Iar acel răspuns era nu.

Capitolul 11
La capătul spiralei descendente

O bună parte din următorii şapte ani, cariera mea şi viaţa de familie au continuat să aibă de suferit. Multă vreme, oamenii din jurul meu — chiar şi cei mai apropiaţi de mine — nu erau siguri ce anume provoca acea problemă. Dar treptat — ca urmare a unor remarci pe care le făceam aproape în treacăt — Holley şi surorile mele au pus laolaltă piesele.

În cele din urmă, în timpul unei plimbări foarte matinale pe o plajă din Carolina de Sud, în timpul unei vacanţe cu familia, în iulie 2007, Betsy şi Phyllis au adus în discuţie subiectul.

— Te-ai gândit să le mai scrii o scrisoare părinţilor tăi biologici? a întrebat Phyllis.

— Da, a răspuns Betsy. E posibil ca lucrurile să se fi schimbat între timp, nu se ştie niciodată.

Betsy ne spusese de curând că se gândea să adopte şi ea un copil, aşa că n-am fost cu totul surprins că subiectul fusese pus în discuţie. Dar, în acelaşi timp, reacţia mea imediată — mentală, nu verbală — a fost: *Oh, nu, iar?!* Mi-am amintit de abisul imens care s-a căscat sub mine după respingerea de care avusesem parte cu şapte ani în urmă. Dar ştiam că Betsy şi Phyllis erau bine intenţionate. Ştiau că sufăr, în sfârşit îşi dăduseră seama şi de ce, şi voiau — pe bună dreptate — ca eu să ies din inerţie şi să încerc să rezolv problema. M-au asigurat că vor parcurge drumul acesta cu mine — că nu voi mai face această călătorie singur, aşa cum făcusem înainte. Eram o echipă.

Aşa că, la începutul lui august 2007, i-am scris o scrisoare anonimă surorii mele biologice, cerberul porţii de acces la această chestiune, şi i-am trimis-o lui Betty, de la Societatea Căminul pentru Copii din Carolina de Nord, cu rugămintea s-o transmită mai departe.

Dragă soră,
Sunt interesat să comunic cu tine, cu fratele nostru şi cu părinţii noştri. După o lungă discuţie cu surorile din familia mea adoptivă şi cu mama despre acest lucru, sprijinul şi interesul lor mi-au reaprins dorinţa de a şti mai multe despre familia mea biologică.
Cei doi fii ai mei, de 9 şi 19 ani, sunt interesaţi de linia lor ereditară. Noi trei şi soţia mea ţi-am fi recunoscători pentru orice informaţie pe care ai vrea să ne-o împărtăşeşti. Pe mine, de exemplu, m-ar interesa să ştiu despre părinţii mei biologici ce fel de viaţă au dus din tinereţe şi până acum. Ce obiecte de interes şi ce personalităţi aveţi cu toţii?
Ţinând cont că îmbătrânim cu toţii, speranţa mea este să-i întâlnesc curând. Putem să cădem împreună de acord asupra aranjamentelor. Află, te rog, că am tot respectul pentru gradul de discreţie pe care ei doresc să-l păstreze. Am avut parte de nişte părinţi adoptivi minunaţi şi apreciez decizia pe care părinţii mei biologici au luat-o în tinereţe. Interesul meu este sincer şi receptiv la orice limitări consideră ei că ar fi necesare.
Apreciez profund faptul că te vei gândi la această chestiune.

Cu cea mai mare sinceritate,
Fratele tău mai mare

După câteva săptămâni, am primit o scrisoare de la Societatea Căminul pentru Copii. Era de la sora mea biologică. „Da, ne-ar plăcea să te cunoaştem", a scris ea. Legea statului Carolina de Nord îi interzicea să-şi dezvăluie faţă de mine orice informaţie de identificare, dar, ocolind acei parametri, ea mi-a dat primul set de indicii reale despre familia mea biologică pe care n-o cunoscusem niciodată.

Când mi-a spus că tatăl meu biologic fusese aviator în Vietnam, pur şi simplu m-a dat pe spate: nu era de mirare că întotdeauna îmi plăcuse să sar din avioane şi să zbor cu planoarele. Am fost în continuare uluit să aflu că tatăl meu făcuse un stagiu de pregătire ca astronaut la NASA în timpul misiunilor Apollo de la mijlocul anilor 1960 (şi eu luasem în calcul să mă pregătesc ca specialist de misiune pe o navetă spaţială în 1983). Ulterior, tatăl meu biologic a lucrat ca pilot de linie aeriană pentru Pan Am şi Delta.

În octombrie 2007, mi-am cunoscut în sfârşit părinţii biologici, Ann şi Richard, şi fraţii mei de sânge, Kathy şi David. Ann mi-a relatat cu toate amănuntele cum, în 1953, a petrecut trei luni la Căminul pentru mame necăsătorite Florence Crittenden, situat lângă Spitalul Memorial din Charlotte. Toate fetele de acolo aveau nume de cod şi, pentru că îndrăgise istoria Americii, mama îşi alesese Virgina Dare — numele primului copil al coloniştilor englezi născut în Lumea Nouă. Majoritatea fetelor îi ziceau Dare. La şaisprezece ani, era cea mai tânără fată de acolo.

Mi-a spus că tatăl ei fusese dispus să facă orice ca să o ajute când aflase despre „necazul" ei. Dacă ar fi fost nevoie, era dispus să se mute de acolo cu întreaga familie. Fusese şomer o vreme, şi venirea pe lume a unui bebeluş ar fi însemnat o mare povară financiară, ca să nu mai vorbim despre celelalte probleme.

Un prieten apropiat de-al lui îi vorbise chiar de un doctor pe care-l cunoştea din Dillon, Carolina de Sud, care putea „să aranjeze lucrurile". Dar mama ei n-a vrut să audă de *aşa ceva*.

Ann mi-a spus cum se uitase la stelele care licăreau nebuneşte pe cer în rafalele de vânt ale unui val de frig proaspăt sosit într-o noapte geroasă de decembrie din 1953 — cum străbătuse străzile pustii sub norii răzleţi şi fugari. Dorise de data asta să fie singură, având drept companie doar luna, stelele şi pe mine — copilul ce avea să se nască în curând.

— Luna nouă se vedea la joasă înălţime spre vest. Jupiter cel strălucitor tocmai se înălţa, ca să vegheze asupra noastră

toată noaptea. Lui Richard îi plăceau ştiinţa şi astronomia şi mai târziu mi-a spus că Jupiter se afla în opoziţie în acea noapte şi că nu va mai fi atât de strălucitor timp de aproape nouă ani. În acel interval de timp, multe lucruri s-au întâmplat în vieţile noastre, inclusiv naşterea a încă doi copii. Dar în acel moment nu mă gândeam decât la ce frumos şi strălucitor era Regele Planetelor, care ne veghea din înalt.

În timp ce intra în foaierul spitalului, un gând magic i-a venit în minte. În general, fetele erau internate la Căminul Crittenden timp de două săptămâni după ce năşteau bebeluşii, după care se duceau acasă şi-şi reluau vieţile din punctul în care rămăseseră. Dacă într-adevăr năştea în noaptea aceea, ea şi cu mine puteam să ajungem acasă de Crăciun — dacă într-adevăr o externau după două săptămâni. Ce miracol perfect ar fi fost: să mă aducă acasă în ziua de Crăciun.

— Doctorul Crawford abia ieşise de la o naştere şi arăta teribil de obosit, mi-a povestit Ann. Mi-a pus peste faţă un tifon înmuiat în eter, ca să-mi uşureze durerea, aşa că ea era doar semiconştientă când, în sfârşit, la 2:42 dimineaţa, cu o ultimă şi mare forţare, a dat naştere primului ei copil.

Ann mi-a spus că voia atât de mult să mă strângă în braţe şi să mă mângâie şi că nu avea să uite niciodată cum îmi auzea ţipetele până când au doborât-o în sfârşit istoveala şi eterul.

În următoarele patru ore, mai întâi Marte, apoi Saturn, Mercur şi în sfârşit strălucitoarea Venus s-au ridicat pe cer înspre est ca să mă întâmpine în această lume. Între timp, Ann a dormit mai profund decât o făcuse în ultimele luni.

Sora a trezit-o înainte de răsăritul soarelui.

— Vreau să-ţi prezint pe cineva, i-a spus ea voioasă şi m-a prezentat pe mine, înfăşurat într-o păturică de culoarea cerului, astfel încât să mă poată admira.

— Toate infirmierele erau de acord că tu erai cel mai frumos copil din întregul salon de nou-născuţi. Nu-mi mai încăpeam în piele de mândrie.

Oricât de mult ar fi vrut Ann să mă păstreze, curând a înţeles realitatea crudă că nu avea cum. Richard visa să ajungă

la colegiu, dar visurile acelea nu îmi dădeau de mâncare. Probabil că am simțit suferința lui Ann, pentru că am încetat să mănânc. În a unsprezecea zi, am fost internat cu diagnosticul că „nu reușeam că cresc în greutate", iar primul meu Crăciun și următoarele nouă zile le-am petrecut în spitalul din Charlotte.

După ce m-a internat la spital, Ann a mers cu autobuzul spre nord, ajungând după două ore în orășelul ei natal. Și-a petrecut Crăciunul cu părinții, surorile și prietenii, pe care nu-i mai văzuse de trei luni. Toate acestea fără mine.

Până când am început să mănânc din nou, viața mea separată își vedea de drumul ei. Ann simțea că pierde controlul și că nu îi vor permite să mă păstreze. Când a sunat la spital imediat după Anul Nou, i s-a spus că fusesem trimis la Societatea Căminul pentru Copii din Greensboro.

— Te-au trimis cu un voluntar? Ce nedrept! a spus ea.

Următoarele trei luni le-am petrecut într-un dormitor mare alături de alți bebeluși ale căror mame nu puteau să-i păstreze. Pătuțul meu era la primul etaj al unei case victoriene albăstriu-cenușie, care fusese donată societății. „A fost un loc foarte plăcut pentru prima ta căsuță", mi-a spus Ann râzând, „cu toate că în principal era un dormitor pentru bebeluși". În următoarele câteva luni, Ann a făcut de vreo șase ori drumul de trei ore cu autobuzul ca să mă viziteze, încercând cu disperare să pună la cale un plan cu ajutorul căruia să mă păstreze lângă ea. Odată a venit cu mama ei și altă dată cu Richard (cu toate că infirmierele i-au dat voie să mă vadă doar prin geam — nu l-au lăsat să intre în aceeași încăpere și, desigur, nici să mă țină în brațe).

Dar spre sfârșitul lui martie, devenise limpede că lucrurile nu mergeau în sensul dorit de ea. Trebuia să renunțe la mine. Ea și mama ei au luat autobuzul spre Greensboro pentru ultima dată.

— Simțeam nevoia să te țin în brațe, să mă uit în ochii tăi și să încerc să-ți explic totul, mi-a spus Ann. Știam că tu doar ai să chicotești și-ai să gângurești, c-ai să faci balonașe la guriță, cum fac toți bebelușii, și-o să scoți sunete plăcute indiferent ce-aș spune, dar simțeam că îți datorez o explicație. Te-am ținut strâns în brațe pentru ultima oară, te-am pupat pe urechi, pe piept și pe față și te-am mângâiat cu drag. Îmi amintesc de parc-ar fi fost ieri cum am tras aer adânc în piept, fiindu-mi drag să simt minunata aromă de bebeluș proaspăt îmbăiat.

— Ți-am rostit numele de botez și am spus: „Te iubesc nespus de mult, atât de mult că nu vei ști niciodată. Și-am să te iubesc mereu, până când voi închide ochii". Pe urmă, am zis: „Doamne, te rog să-i spui cât de mult este iubit. Că îl iubesc și-l voi iubi mereu". Dar n-aveam de unde să știu dacă rugăciunea mea va primi un răspuns. În anii cincizeci, formalitățile pentru adopție erau definitive și foarte secrete. Nu puteai să mai dai înapoi, nu puteai să dai explicații. Uneori, datele de naștere erau schimbate în registre tocmai ca să împiedice încercările oricui de a descoperi adevărul despre originile vreunui copil. Nu era nimic lăsat la voia întâmplării. Acordurile erau protejate de legi aspre ale statului. Legea impunea să uiți că se întâmplase vreodată și să-ți vezi de viața ta. Și, dacă era posibil, să înveți de pe urma acelei întâmplări.

— Te-am sărutat pentru ultima oară, după care te-am lăsat cu blândețe în pătuț. Te-am înfășurat în păturica ta albastră, m-am uitat pentru o ultimă dată la ochii tăi albaștri, apoi mi-am sărutat degetul și ți-am atins fruntea cu el. „Adio, Richard Michael. Te iubesc!" — au fost ultimele cuvinte pe care ți le-am spus, cel puțin pentru o jumătate de secol.

Ann mi-a spus apoi că, după ce ea și Richard s-au căsătorit și au venit pe lume restul copiilor, a devenit tot mai preocupată să afle ce se întâmplase cu mine. Pe lângă faptul că fusese aviator în marina militară și pilot de linie, Richard era și avocat, iar Ann s-a gândit că asta îl îndreptățea să-mi descopere identitatea de adopție. Dar Richard era prea corect ca să încalce contractul de adopție încheiat în 1954 și s-a ținut departe de chestiune. La începutul anilor 1970, când războiul din Vietnam era încă în toi, Ann nu putea să-și scoată din minte data nașterii mele. Urma să împlinesc nouăsprezece ani în decembrie 1972. Urma să fiu trimis pe front? Și

dacă eram trimis, ce avea să se aleagă de mine acolo? Încă de la început, planul meu fusese să mă înrolez în marina militară și să zbor. Vederea mea era 20/100, iar Forțele Aeriene cereau să ai 20/20 fără corecții optice. Prin oraș se spunea că cei de la marină îi primeau și pe aceia dintre noi care aveau 20/100 ca să-i învețe să piloteze. În orice caz, tocmai atunci a început diminuarea eforturilor de război pentru Vietnam, așa că n-am mai ajuns să mă înrolez. În schimb, m-am dus la facultatea de medicină. Dar Ann nu a știut nimic din toate astea. În primăvara lui 1973, au văzut la televizor cum prizonierii de război supraviețuitori de la „Hanoi Hilton" debarcau din avioanele revenite din Vietnamul de Nord. Au fost extrem de îndurerați când au văzut că piloții dispăruți pe care-i cunoșteau, mai bine de jumătate din clasa de la marina militară unde fusese și Richard, nu s-au dat jos din avioane, iar lui Ann i-a intrat în cap că și eu aș fi putut fi ucis acolo.

Odată intrată în minte, imaginea a refuzat să mai dispară și ani de zile a fost convinsă că avusesem o moarte înfiorătoare în lanurile de orez din Vietnam. Fără doar și poate că ar fi fost foarte surprinsă dacă ar fi știut că, la acea vreme, eram la doar câțiva kilometri distanță de ea în Chapel Hill!

În vara lui 2008, m-am întâlnit cu tatăl meu biologic, cu fratele lui, Bob, și cumnatul lui, pe care-l chema tot Bob, la Litchfield Beach, Carolina de Sud. Fratele Bob era decorat în cadrul marinei militare în Războiul din Coreea și pilot de testare la China Lake (centrul de testări pentru armament al marinei militare din deșertul Californiei, unde a contribuit la perfecționarea sistemului de rachete Sidewinder și a pilotat pe avioane F-104 Starfighter). Între timp, cumnatul lui Richard, Bob, a stabilit un record de viteză în timpul Operațiunii Sun Run din 1957, un record de ștafetă circumglobal pe avioane de vânătoare F-101 Voodoo, „întrecând în viteză soarele" în timp ce înconjurau pământul cu o viteză medie de aproape 1 700 de kilometri pe oră.

Pentru mine a fost ca o Săptămână a întoarcerii acasă.

Acele întâlniri cu părinții mei biologici au anunțat sfârșitul a ceea ce ajunsesem să consider Anii mei de Neștiință. Ani care, am ajuns să aflu în sfârșit, fuseseră caracterizați de aceeași suferință groaznică și pentru părinții mei biologici cum fuseseră și pentru mine.

Era o singură rană care nu se lăsa vindecată: pierderea, cu zece ani în urmă, în 1988, a surorii mele biologice Betsy (da, același nume cu al uneia dintre surorile mele din familia adoptivă și amândouă fuseseră căsătorite cu bărbați pe care-i chema Rob, dar asta e altă poveste). Toată lumea mi-a spus că avusese un suflet mare. Când nu lucra la centrul de criză pentru violuri, unde-și petrecea majoritatea timpului, de regulă putea fi găsită hrănind și îngrijind o menajerie de câini și pisici fără stăpâni. „Un adevărat înger", a spus despre ea Ann. Kathy mi-a promis că-mi va trimite o poză de-a ei. Betsy s-a luptat cu alcoolul, așa cum făcusem și eu, și, aflând de dispariția ei, alimentată în parte și de acele lupte, mi-am dat seama încă o dată ce noroc avusesem că-mi rezolvasem problema. Tânjeam s-o întâlnesc pe Betsy, s-o liniștesc — să-i spun că rănile se pot vindeca și că totul va fi în regulă.

Pentru că, în mod destul de ciudat, întâlnirea cu familia mea biologică a fost prima dată în viața mea când am simțit că lucrurile *erau*, într-adevăr, cumva, în regulă. Familia contează, iar eu mi-am recăpătat-o pe-a mea — în cea mai mare parte. A fost prima mea lecție despre cât de profund poate vindeca viața cuiva, în moduri neașteptate, cunoașterea originilor.

Faptul că am știut de unde veneam, originile mele biologice, mi-a permis să văd și să accept lucruri din mine pe care nu visasem niciodată că voi fi în stare să le accept. Întâlnirea cu ei mi-a permis să scap, în sfârșit, de suspiciunea sâcâitoare pe care o purtasem în mine fără măcar să o conștientizez: suspiciunea că, indiferent de unde proveneam, din punct de vedere biologic, nu fusesem iubit și îngrijit. În mod subconștient, crezusem că *nu meritasem* să fiu iubit și nici măcar să exist. Descoperirea faptului că fusesem iubit, încă de la începutul începutului, a început să mă vindece în cel mai profund mod imaginabil. Am simțit o împlinire pe care nu o mai cunoscusem până atunci.

Nu a fost, totuşi, singura descoperire din această categorie pe care aveam s-o fac. Cealaltă întrebare despre care crezusem că primise un răspuns în ziua aceea cu Eben în maşină — întrebarea dacă există cu adevărat un Dumnezeu iubitor — rămânea în picioare, iar răspunsul din mintea mea continua să fie negativ.

Abia când am petrecut şapte zile în comă am revenit la acea întrebare. Am descoperit de asemenea un răspuns cu totul neaşteptat...

Capitolul 12
Esenţa

Ceva trăgea de mine. Nu ca atunci când cineva te apucă de braţ, ci ceva mai subtil, mai puţin fizic. Era cam ca atunci când soarele se ascunde după un nor şi simţi cum, ca o reacţie, starea ta sufletească se schimbă instantaneu.

Mă îndepărtam acum de Esenţă. Întunecimea sa neagră şi luminoasă totodată se pierdea în peisajul verde al Porţii, cu priveliştea ei care îţi lua ochii. Privind în jos, am văzut din nou sătenii, copacii, râurile scânteietoare şi cascadele, precum şi arcul de făpturi angelice de deasupra.

Însoţitoarea mea era şi ea acolo. Fusese în preajmă tot timpul, fireşte, de-a lungul călătoriei mele în Esenţă, sub forma acelui glob de lumină. Dar acum se afla, încă o dată, în formă umană. Purta aceeaşi rochie frumoasă şi, văzând-o din nou, m-am simţit ca un copil rătăcit într-un oraş imens şi străin şi care brusc întâlneşte un chip familiar. Ce dar deosebit era!

— Îţi vom arăta multe lucruri, dar te vei întoarce.

Acest mesaj, transmis mie fără cuvinte la intrarea în întunecimea Esenţei, mi-a revenit în minte acum. De asemenea, acum înţelegeam „unde" anume mă voi întoarce.

În Tărâmul Vederii cu Ochi de Râmă, unde îmi începusem odiseea.

Dar de data asta era diferit. Coborând în întuneric cu cunoaşterea deplină a ceea ce se afla deasupra ei, nu mai simţeam trepidaţia pe care o avusesem când fusesem prima oară aici. Pe când muzica glorioasă a Porţii se pierdea în depărtare, iar bubuitul pulsatoriu al tărâmului de jos revenea, am auzit

şi văzut aceste lucruri aşa cum un adult vede un loc de care cândva a fost înspăimântat, dar de care acum nu îi mai este frică. Întunecimea şi bezna, feţele care apăreau şi dispăreau, rădăcinile ca nişte artere care coborau de sus, nu mă mai îngrozeau acum, pentru că am înţeles — în modul lipsit de cuvinte în care înţelegeam totul în acele momente — că nu mai aparţineam de acest loc, ci doar îl vizitam.

Dar *de ce* îl vizitam din nou?

Răspunsul a sosit în acelaşi mod instantaneu şi nonverbal în care îmi fuseseră transmise răspunsurile în lumea strălucitoare de deasupra. Această întreagă aventură, am început eu să înţeleg, era un fel de tur — un fel de privire de ansamblu asupra laturii invizibile, spirituale a existenţei. Şi, ca toate tururile serioase, includea toate etajele şi toate nivelurile.

Odată revenind în tărâmul inferior, capriciile timpului din aceste lumi de dincolo de ceea ce ştiam despre acest pământ au continuat să se menţină. Ca să vă faceţi o mică — chiar foarte mică — idee despre senzaţia avută, gândiţi-vă la cum se derulează timpul în vise. Într-un vis, „înainte" şi „după" devin noţiuni înşelătoare. Poţi să fii într-o parte a visului şi să ştii ce urmează, chiar dacă nu l-ai trăit încă. „Timpul" meu de acolo era ceva asemănător — deşi ar mai trebui să adaug că ceea ce mi s-a întâmplat nu avea nimic din confuzia de nepătruns a viselor noastre terestre, exceptând primele faze, când încă mă mai aflam în lumea de jos.

Cât de mult am stat acolo de data asta? Iarăşi nu am idee cu adevărat — nicio modalitate de evaluare. Dar ştiu că, după ce am revenit în tărâmul de jos, mi-a luat mult timp să descopăr că, de fapt, aveam un oarecare control asupra cursului meu — că nu mai eram prins în capcana acestei lumi de jos. Cu un efort concertat, puteam să urc iar spre planurile superioare. La un moment dat, în adâncurile întunecate, am constatat că-mi doresc să revină Melodia Rotitoare. După ce m-am chinuit, iniţial, să-mi amintesc notele, muzica splendidă şi sfera rotitoare de lumină care o emitea, ele au răsărit în conştiinţa mea. Au străbătut, încă o dată, mâlul gelatinos, iar eu am început să mă înalţ.

În lumile de deasupra, am descoperit eu încetul cu încetul, să ştii şi să fii capabil să te gândeşti la ceva sunt tot ceea ce ai nevoie ca să te mişti spre acel ceva. Gândindu-mă la Melodia Rotitoare, am făcut-o să apară, iar când am tânjit după lumile de sus, am şi ajuns acolo. Cu cât deveneam mai familiarizat cu lumea de sus, cu atât mai uşor îmi venea să revin la ea. În timpul pe care l-am petrecut în afara corpului meu, am parcurs de nenumărate ori calea aceasta între întunericul mâlos al Tărâmului Vederii cu Ochi de Râmă şi strălucirea verde a Porţii şi în întunericul negru, dar sfânt, al Esenţei. De câte ori, nu pot să spun exact — din nou, pentru că timpul, aşa cum era el acolo, nu se translatează în concepţia despre timp pe care o avem aici, pe pământ. Dar, de fiecare dată când ajungeam la Esenţă, pătrundeam mai adânc decât înainte şi eram învăţat mai multe lucruri, în modul fără cuvinte, mai mult decât verbal, în care sunt comunicate toate lucrurile în lumile de deasupra celei în care trăim.

Asta nu înseamnă că am văzut ceva precum întregul univers, nici în prima mea călătorie de la Vederea cu Ochi de Râmă în sus, spre Esenţă, nici în cele care au urmat. De fapt, unul dintre adevărurile care mi se transmiteau de fiecare dată când mă întorceam în Esenţă era că ar fi imposibil să înţeleg tot ceea ce există — fie latura fizică/vizibilă, fie cea (mult, mult mai cuprinzătoare) spirituală/invizibilă, ca să nu mai vorbim despre nenumăratele alte universuri care există sau au existat vreodată.

Dar nimic din toate astea nu conta, pentru că deja fusesem învăţat acel lucru — singurul lucru — care, într-o ultimă analiză, contează cu adevărat. Primisem, iniţial, această cunoaştere de la adorabilul meu companion de pe aripa de fluture, la prima mea intrare în Poartă. Era alcătuit din trei părţi şi, ca să mai fac o încercare de a-l formula în cuvinte (pentru că, fireşte, iniţial a fost transmis fără cuvinte), ar suna cam aşa:

Eşti iubit şi preţuit.
Nu ai de ce să te temi.
Nu ai cum să faci nimic greşit.

Dacă ar fi să rezum tot acest mesaj printr-o singură propoziţie, ar suna aşa:

Eşti iubit.

Iar dacă ar fi să rezum şi mai mult, la un singur cuvânt, ar rămâne (fireşte), pur şi simplu:

Iubire.

Iubirea este, fără urmă de îndoială, baza tuturor lucrurilor. Nu o iubire abstractă, greu de înţeles, ci acea iubire obişnuită, pe care toată lumea o cunoaşte — acea iubire pe care o simţim când ne uităm la soţul/soţia sau copiii noştri ori chiar la animalele noastre. În forma ei cea mai pură şi mai puternică, această iubire nu este nici geloasă, nici egoistă, ci *necondiţionată*. Aceasta este realitatea realităţilor, adevărul incomensurabil de glorios al adevărurilor, care trăieşte şi respiră în esenţa a tot ceea ce există sau va exista vreodată şi nimeni nu va putea, nici pe departe, să înţeleagă cine şi ce este dacă nu ştie acest lucru şi nu-l încorporează în toate acţiunile sale.

Nu prea seamănă a informaţie ştiinţifică, nu? Ei bine, daţi-mi voie să nu fiu de acord. M-am întors din acel loc şi nimic nu mă poate convinge că acesta nu este cel mai important adevăr emoţional din univers, dar, în acelaşi timp, şi cel mai important adevăr ştiinţific.

De câţiva ani, deja, am tot vorbit despre experienţa mea şi m-am întâlnit şi cu alţi oameni care studiază sau au trecut prin experienţe în pragul morţii. Ştiu că termenul *iubire necondiţionată* este discutat mult, dar superficial, în acele cercuri. Câţi dintre noi pot să înţeleagă care este adevărata lui semnificaţie?

Ştiu, desigur, de ce termenul apare atât de mult în discuţii. E pentru că mulţi, mulţi oameni au văzut şi au trăit ceea ce am trăit şi eu. Dar, ca şi mine, când revin la nivelul terestru, sunt limitaţi la cuvinte, şi numai la cuvinte, pentru a exprima experienţe şi percepţii care se situează în totalitate dincolo de puterea cuvintelor. E ca şi cum ai încerca să scrii un roman doar cu jumătate din alfabet.

Principalul obstacol pe care cei mai mulţi dintre subiecţii EPM trebuie să-l treacă este nu cum să se adapteze la limitările lumii pământeşti — cu toate că şi asta este, în mod cert, o provocare — ci cum să exprime felul în care *au simţit cu adevărat* dragostea trăită acolo.

În adâncul sufletului, noi ştim deja. La fel cum Dorothy din *Vrăjitorul din Oz* avea tot timpul capacitatea să se întoarcă acasă, avem capacitatea să restabilim conexiunea cu acel tărâm idilic. Doar că uităm să o facem, pentru că, în timpul porţiunii fizice, bazate pe creier, a existenţei noastre, creierul blochează sau acoperă cu un văl fondul cosmic mai mare, exact la fel cum lumina soarelui ascunde vederii stelele în fiecare dimineaţă. Să ne imaginăm cât de limitată ar fi viziunea noastră asupra universului dacă n-am vedea niciodată cerul acoperit de stele din timpul nopţii.

Putem vedea doar ceea ce filtrul creierului nostru lasă să treacă. Creierul — în particular, partea lui stângă, cea responsabilă cu limbajul şi logica, cea care generează pentru noi simţul raţionalităţii şi sentimentul de a fi un ego sau eu bine definit — este o barieră în calea cunoaşterii şi a experienţei superioare.

Sunt convins că noi, acum, ne confruntăm cu un moment crucial al existenţei noastre. Avem nevoie să recuperăm mai mult din acea cunoaştere mai cuprinzătoare *cât trăim aici pe pământ*, în vreme ce creierele noastre (inclusiv părţile sale analitice, din stânga) sunt încă pe deplin funcţionale. Ştiinţa — cea căreia i-am dedicat atât de mult din viaţa mea — nu contrazice ceea ce am aflat acolo sus. Dar mult prea mulţi oameni cred acest lucru, pentru că anumiţi membri ai comunităţii ştiinţifice, ataşaţi concepţiei materialiste despre lume, au insistat iar şi iar că ştiinţa şi spiritualitatea nu pot să coexiste.

Aceştia greşesc. Dorinţa de a face mai pe larg cunoscut acest adevăr străvechi, dar în ultimă instanţă fundamental, a fost motivul pentru care am scris această carte şi ea face ca toate celelalte aspecte ale poveştii mele — misterul modului în care am contractat boala, al felului cum am reuşit să fiu conştient într-o altă dimensiune timp de o săptămână cât a durat coma şi al felului cum am reuşit să mă vindec în totalitate — să rămână secundare.

Iubirea şi acceptarea necondiţionate pe care le-am trăit în călătoria mea constituie cea mai importantă descoperire pe care am făcut-o sau pe care o voi face vreodată, şi, oricât de greu ştiu că-mi va fi să relatez celelalte lecţii pe care le-am învăţat cât am fost acolo, mai ştiu în sufletul meu că împărtăşirea acestui mesaj esenţial — unul atât de simplu încât majoritatea copiilor îl acceptă cu uşurinţă — este cea mai importantă sarcină pe care o am.

Capitolul 13
Miercuri

Timp de două zile, „miercuri" a fost cuvântul aflat pe buzele tuturor — ziua pe care au pomenit-o doctorii mei când au vorbit despre şansele pe care le aveam. Ca de exemplu: „Sperăm să vedem ceva ameliorări până miercuri". Şi uite că acum era miercuri şi nici urmă de schimbare în situaţia mea.

— Când pot să-l văd pe tata?

Această întrebare — firească pentru un copil de zece ani al cărui tată este la spital — fusese repetată în mod regulat de Bond, de luni, când intrasem în comă. Holley a reuşit s-o evite timp de două zile, dar miercuri dimineaţa a decis că era momentul să dea un răspuns.

Când Holley i-a spus lui Bond, luni seara, că nu mă întorsesem acasă de la spital pentru că eram „bolnav", el şi-a imaginat ceea ce cuvântul acela însemnase întotdeauna pentru el, până în acel moment al vieţii sale de zece ani: o tuse, o durere de gât... poate o durere de cap. Trebuie spus că aprecierea lui privind cât de multă suferinţă poate, de fapt, să provoace o durere de cap a fost mult extinsă de ceea ce văzuse în dimineaţa zilei de luni. Dar când Holley l-a adus, în sfârşit, la spital în acea după-amiază de miercuri, el încă mai spera să fie întâmpinat de ceva foarte diferit de ceea ce vedea pe patul meu de spital.

Bond a văzut un corp care mai avea doar o foarte vagă asemănare cu cel pe care-l ştia a fi tatăl lui. Când cineva doarme, te poţi uita la el şi să-ţi dai seama că încă mai există o persoană care sălăşluieşte în acel corp. Există o prezenţă. Dar cei mai mulţi dintre doctori îţi vor spune că situaţia

e diferită când cineva e în comă (chiar dacă nu-ţi vor putea spune exact de ce). Corpul e acolo, dar există o senzaţie stranie, aproape fizică, potrivit căreia acea persoană lipseşte. Că esenţa ei, în mod inexplicabil, e altundeva.

Eben IV şi Bond fuseseră întotdeauna apropiaţi, încă de când Eben şi-a pus uniforma de maternitate ca să-şi îmbrăţişeze noul frate, care abia se născuse de câteva minute. Eben l-a întâmpinat pe Bond la spital în acea a treia mea zi de comă şi a făcut ce a putut ca să-i înfăţişeze fratelui mai mic situaţia într-un mod cât mai pozitiv. Şi, dat fiind că nici el nu depăşise de multă vreme adolescenţa, a născocit un scenariu pe care a considerat că Bond va fi în stare să-l aprecieze: o bătălie.

— Hai să desenăm cam ce se întâmplă şi tati o s-o vadă când o să se facă mai bine, i-a zis el lui Bond.

Aşa că, pe o masă din cantina spitalului, au întins o foaie mare de hârtie oranj şi cei doi au desenat o reprezentare a ceea ce se întâmpla înăuntrul corpului meu comatos. Au desenat celulele albe de sânge purtând pelerine şi înarmate cu săbii, apărând teritoriul asediat al creierului meu. Apoi au desenat bacteriile invadatoare, *E. coli*, având şi ele săbii, dar purtând uniforme uşor diferite. Era o luptă corp la corp, iar trupurile celor doborâţi în lupte erau împrăştiate peste tot.

În felul ei, era o reprezentare destul de exactă. Singurul lucru inexact, ţinând cont de simplificarea evenimentului, categoric mai complex care avea loc în corpul meu, era sensul în care se desfăşura bătălia. În viziunea lui Eben şi a lui Bond, bătălia era aprigă şi în plină desfăşurare, ambele părţi luptând din greu, iar rezultatul era nesigur — cu toate că, fireşte, celulele albe de sânge aveau să învingă în cele din urmă. Dar, pe când stătea la masă cu Bond, cu markerele colorate împrăştiate pe foaia de hârtie, încercând să împărtăşească această versiune naivă a evenimentelor, Eben ştia că, de fapt, bătălia nu mai era nici aprigă, nici atât de incertă.

Şi ştia şi care parte câştiga.

Capitolul 14
Un tip special de experienţă în pragul morţii

Adevărata valoare a unei fiinţe umane este determinată, în primul rând, de măsura şi sensul în care şi-a dobândit eliberarea faţă de propriul eu.

Albert Einstein (1879-1955)

Când am fost prima oară în Tărâmul Vederii cu Ochi de Râmă, nu aveam niciun centru adevărat al conştiinţei. Nu ştiam cine sau ce eram şi nici măcar *dacă* eram. Pur şi simplu eram... *acolo*, o conştiinţă singulară în mijlocul unui neant apos, întunecat, mâlos, care nu avea început şi, aparent, nici sfârşit.

Acum, totuşi, ştiam. Am înţeles că făceam parte din Divin şi că nimic — dar absolut nimic — nu putea să-mi ia acest lucru. (Falsa) suspiciune că putem cumva să fim separaţi de Dumnezeu este sursa oricărei forme de anxietate din univers, iar tratamentul pentru asta — pe care l-am primit parţial în interiorul Porţii şi complet înăuntrul Esenţei — era cunoaşterea faptului că nimic nu ne poate despărţi vreodată de Dumnezeu. Această cunoaştere — care rămâne cel mai important lucru pe care l-am învăţat vreodată — a alungat teroarea din Tărâmul Vederii cu Ochi de Râmă şi mi-a permis să-l văd aşa cum era în realitate: o parte nu întru totul plăcută, dar fără doar şi poate necesară a cosmosului.

Mulţi oameni au călătorit în tărâmurile în care am fost şi eu, dar, în mod straniu, mulţi şi-au amintit de identităţile lor pământene în timp ce îşi părăsiseră formele terestre. Ştiau că erau John Smith sau George Johnson sau Sarah Brown. Niciodată nu au pierdut din vedere faptul că trăiau pe

pământ. Erau conştienţi că rudele lor în viaţă erau încă acolo, aşteptând şi sperând ca ei să se întoarcă. De asemenea, în multe cazuri, s-au întâlnit cu rude sau prieteni care muriseră înaintea lor şi, din nou, în aceste cazuri, i-au recunoscut instantaneu pe acei oameni.

Mulţi subiecţi ai EPM-urilor au relatat că s-au angajat în analize ale vieţilor lor, în care au văzut interacţiunile pe care le avuseseră cu diferiţi oameni şi acţiunile bune sau rele ale acestora în timpul vieţilor lor.

Eu nu am trăit niciunul dintre aceste evenimente şi, luate laolaltă, demonstrează cel mai neobişnuit aspect al propriei mele experienţe în pragul morţii. Eram complet eliberat de identitatea mea trupească, în ansamblul ei, aştfel încât orice eveniment EPM clasic care ar fi presupus ca eu să-mi amintesc cine fusesem pe pământ a lipsit întru totul.

Să spun că, în acel moment al desfăşurării evenimentelor, încă nu aveam habar cine eram sau de unde veneam pare cumva uluitor, ştiu asta. În definitiv, cum puteam să aflu toate aceste lucruri frumoase şi năucitor de complexe, cum puteam să o văd pe fata de lângă mine şi copacii înfloriţi, şi cascadele, şi sătenii, şi încă să nu ştiu că eu, Eben Alexander, eram cel care le trăia? Cum am putut să înţeleg tot ceea ce făceam şi totuşi să nu-mi dau seama că pe pământ eram doctor, soţ şi tată? O persoană care nu vedea copaci, râuri şi nori pentru prima oară când am intrat în Poartă, ci una care văzuse aşa ceva din belşug în copilăria petrecută în localitatea foarte concretă şi foarte pământească numită Winston-Salem din Carolina de Nord?

Cea mai bună tentativă de răspuns ar fi să sugerez că eram într-o poziţie similară cu cea a cuiva care suferea de o amnezie parţială, dar benefică. Cu alte cuvinte, o persoană *care uitase un aspect-cheie despre ea,* dar *care avusese de câştigat de pe urma faptului că uitase,* chiar dacă doar pentru un scurt interval de timp.

Cum am avut de câştigat de pe urma faptului că nu-mi mai aminteam de eul meu pământesc? Mi-a permis să ajung departe în tărâmurile de dincolo de cele lumeşti, fără să-mi

fac griji despre ceea ce lăsam în urmă. În toată perioada pe care am petrecut-o în acele lumi, eram un suflet care nu avea nimic de pierdut. Nici locuri de care să-i fie dor, nici oameni pe care să-i jelească. Venisem de niciunde şi nu aveam nicio istorie, aşa că mi-am acceptat în întregime circumstanţele — chiar şi întunericul şi neorânduiala iniţiale din Tărâmul Vederii cu Ochi de Râmă — cu stăpânire de sine.

Şi pentru că-mi uitasem cu atâta desăvârşire identitatea de muritor, mi s-a permis accesul deplin la adevărata fiinţă cosmică, adică cea care suntem cu toţii, în realitate. Încă o dată, în unele privinţe, experienţa mea a fost analogă unui vis, în care îţi aminteşti unele lucruri despre tine, uitând totodată complet altele. Dar, din nou, este o analogie doar parţial utilă pentru că, aşa cum nu obosesc să subliniez, Poarta şi Esenţa nu erau nici pe departe ceva de vis, ci ultrareale — atât de diferite de iluzoriu pe cât posibil. Dacă aş folosi cuvântul *eliminat,* s-ar crea impresia că absenţa amintirilor mele pământeşti, în timp ce m-am aflat în Tărâmul Vederii cu Ochi de Râmă, în Poartă şi în Esenţă, a fost, într-un anumit fel, intenţionată. Acum bănuiesc că aşa a fost. Cu riscul ultrasimplificării, mi s-a permis să mor mai profund şi să călătoresc mai departe decât aproape toţi subiecţii experienţelor în pragul morţii de dinaintea mea.

Oricât de arogant ar suna asta, intenţiile mele nu sunt astea. Bogata literatură pe tema EPM s-a dovedit esenţială pentru ca eu să-mi pot înţelege propria călătorie din timpul comei. Nu pot să susţin că ştiu de ce am avut experienţa pe care am avut-o, dar ştiu acum (după trei ani), după ce-am citit alte cărţi despre EPM, că penetrarea lumilor superioare tinde să fie un proces gradual şi necesită ca persoana să renunţe la tot ce-o ataşează de nivelul pe care se află înainte de a urca mai sus sau de a coborî mai adânc.

Asta n-a fost o problemă pentru mine, pentru că pe tot parcursul experienţei nu am avut absolut nicio amintire terestră şi singura suferinţă şi durere de inimă pe care le-am avut a fost când a trebuit să revin pe pământul de unde începusem.

Capitolul 15
Darul uitării

Trebuie să credem în liberul-arbitru. Nu avem de ales.

Isaac B. Singer (1902-1991)

Concepţia despre conştiinţa umană susţinută de majoritatea oamenilor de ştiinţă din zilele noastre este aceea potrivit căreia conştiinţa este compusă din informaţie digitală — cu alte cuvinte, din date care sunt, în esenţă, de acelaşi tip cu cele folosite de computere. Deşi unii biţi ai acestor date — să vezi un apus de soare spectaculos, să auzi pentru prima oară o simfonie minunată, chiar să te îndrăgosteşti — pot să ni se pară mai profunzi şi mai speciali decât nenumăraţi alţi biţi de informaţie creaţi şi înmagazinaţi în creierele noastre, aceasta este doar o iluzie. De fapt, toţi biţii sunt calitativ la fel. Creierele noastre modelează realitatea de afară preluând informaţia care ajunge la ele prin intermediul simţurilor şi transformând-o într-o tapiserie digitală complexă. Dar percepţiile noastre sunt doar un model — nu realitatea însăşi. O *iluzie*.

Desigur, aceasta a fost concepţia pe care şi eu am susţinut-o. Îmi amintesc că, student la medicină fiind, auzeam ocazional argumente conform cărora conştiinţa nu este altceva decât un program de computer foarte complex. Aceste argumente sugerau că aproximativ zece miliarde de neuroni care se activează constant în creierele noastre sunt capabile să producă memoria şi conştiinţa pe toată durata vieţii.

Ca să înţelegem cum ar putea de fapt creierul să ne blocheze cunoaşterea lumilor superioare, trebuie să acceptăm — cel puţin ipotetic, pentru moment — că, în realitate, creierul însuşi nu produce conştiinţa. Că este, în schimb, un fel de valvă de reducţie sau filtru, care transformă conştiinţa mai cuprinzătoare, nonfizică, pe care o posedăm în lumile nonfizice, în ceva având o capacitate mai limitată pe durata vieţii noastre de muritori. Dintr-o perspectivă terestră, acest lucru prezintă un avantaj foarte clar. La fel cum creierele noastre lucrează din greu, în fiecare moment al vieţii noastre în stare de veghe, să filtreze asaltul de informaţii senzoriale care vine spre noi din mediul fizic înconjurător, selectând materialul de care avem, într-adevăr, nevoie ca să supravieţuim, aşa se face că uitarea identităţilor noastre transpământene ne permite să fim „aici şi acum" mult mai eficient. La fel cum cea mai mare parte a vieţii noastre obişnuite conţine prea multă informaţie pe care s-o putem prelua dintr-odată şi să mai şi reuşim să facem ceva, a fi excesiv de conştient de lumile de dincolo de aici şi acum ne-ar încetini şi mai mult progresul. Dacă am şti acum prea multe despre tărâmul spiritual, atunci navigarea prin vieţile noastre de pe pământ ar fi o provocare şi mai mare decât este deja. (Prin asta nu vreau să spun că n-ar trebui să fim conştienţi acum de lumile de dincolo — numai dacă devenim excesiv de conştienţi de grandoarea şi de imensitatea lor, ne poate împiedica să acţionăm cât încă mai suntem aici, pe pământ.) Dintr-o perspectivă mai concentrată pe scop (iar eu acum cred că universul nu înseamnă nimic dacă nu are un scop), să luăm deciziile corecte folosindu-ne de liberul-arbitru în faţa răului şi a nedreptăţii de pe pământ ar însemna mult mai puţin dacă ne-am aminti, cât încă suntem aici, de deplina frumuseţe şi strălucire a ceea ce ne aşteaptă.

De ce sunt atât de sigur de toate astea? Din două motive. Primul este că mi s-au arătat (de către fiinţele care m-au învăţat cât timp m-am aflat în Poartă şi în Esenţă), şi al doilea este că, de fapt, le-am trăit. Cât timp m-am aflat dincolo de corpul meu, am primit cunoştinţe despre natura şi structura universului care îmi depăşeau cu mult înţelegerea. Dar le-am primit oricum, în mare parte pentru că, eliberat fiind de preocupările mele lumeşti, am avut loc pentru asta. Acum,

că am revenit pe pământ şi mi-am amintit de identitatea mea terestră, seminţele acelei cunoaşteri transterestre au fost din nou acoperite. Şi totuşi, au rămas acolo. Le simt, în fiecare clipă. Le va lua ani, în acest mediu terestru, să dea roade. Altfel spus, o să-mi trebuiască ani ca să înţeleg, folosindu-mi creierul meu mortal şi material, ceea ce am înţeles atât de rapid şi de uşor în tărâmurile eliberate de creier ale lumii de dincolo. Şi totuşi sunt încrezător că, făcând eforturi susţinute, mare parte din acea cunoaştere va continua să se dezvolte.

Să afirm că există încă un abis între înţelegerea noastră ştiinţifică actuală a universului şi adevărul aşa cum l-am văzut ar fi prea puţin spus. Îmi plac, în continuare, fizica şi cosmologia, îmi place să studiez vastul şi minunatul nostru univers. Doar că acum am o concepţie mult mărită a ceea ce înseamnă cu adevărat „vast" şi „minunat". Latura fizică a universului este ca un fir de praf prin comparaţie cu partea invizibilă şi spirituală. În viziunea mea din trecut, *spiritual* nu era un cuvânt pe care să-l folosesc în timpul unei conversaţii ştiinţifice. Acum îl consider un cuvânt pe care nu ne putem permite să-l lăsăm deoparte.

De la Esenţă, înţelegerea mea privind ceea ce numim „energie neagră" şi „materie neagră" părea să aibă explicaţii clare, aşa cum aveau şi componente mult mai avansate ale alcătuirii universului nostru pe care oamenii nu le vor aborda nici peste epoci.

Aceasta nu înseamnă, totuşi, că aş putea să vi le explic. Şi asta pentru că — în mod paradoxal — încă mă aflu eu însumi în procesul înţelegerii lor. Poate că modalitatea cea mai bună de a exprima acea parte a experienţei este să spunem că am gustat o mostră dintr-un alt gen, mai cuprinzător, de cunoaştere: una pe care cred că oamenii vor fi capabili s-o acceseze în număr din ce în ce mai mare în viitor. Dar să redai acea cunoaştere acum e ca şi cum ai fi un cimpanzeu, ai deveni om pentru o singură zi, ai experimenta toate minunile cunoaşterii umane, după care să revii la prietenii tăi cimpanzei şi să încerci să le spui cum e să cunoşti mai multe limbi romanice, calculul infinitezimal şi imensa scară a universului.

Acolo sus, o întrebare îmi răsărea în minte, iar răspunsul venea în acelaşi moment, ca o floare care apărea imediat lângă ea. Era aproape ca şi cum, la fel cum nicio particulă fizică din univers nu este realmente separată de altele, nu exista întrebare fără răspunsul însoţitor. Iar aceste răspunsuri nu erau nici simple „da"-uri sau „nu"-uri. Erau edificii conceptuale vaste, structuri uluitoare de gândire vie, la fel de complexe ca nişte oraşe. Idei atât de vaste că mi-ar fi luat mai multe vieţi să mă descurc în ele dacă aş fi fost limitat la gândirea de tip terestru. Dar nu eram. Mă debarasasem de acel stil de gândire ca un fluture care iese dintr-o crisalidă.

Am văzut pământul ca un punct albastru în imensa întunecime a spaţiului fizic. Puteam să văd că pământul era un loc în care binele şi răul se amestecau şi că asta constituia una dintre caracteristicile lui unice. Chiar şi aici, pe pământ, există mai mult bine decât rău, dar pământul este un loc unde răului i se permite să câştige mai multă influenţă într-un mod care ar fi cu totul imposibil la nivelurile superioare ale existenţei. Faptul că răul poate uneori să deţină supremaţia a fost ştiut şi îngăduit de Creator ca o consecinţă necesară a faptului că a dat darul liberului-arbitru unor fiinţe ca noi.

Mici particule de rău au fost împrăştiate în tot universul, dar suma totală a tot ceea ce este rău a fost ca un fir de nisip de pe o plajă imensă prin comparaţie cu binele, abundenţa, speranţa şi iubirea necondiţionată de care universul a fost literalmente inundat. Însăşi ţesătura unei dimensiuni este alcătuită din iubire şi acceptare, şi orice nu are aceste calităţi apare imediat şi evident ca fiind nelalocul lui acolo.

Dar liberul-arbitru vine cu preţul unei pierderi sau al unei îndepărtări de această iubire şi acceptare. Suntem liberi; dar suntem fiinţe libere înconjurate de un mediu care conspiră să ne facă să simţim că nu suntem liberi. Liberul-arbitru are o importanţă centrală pentru funcţionarea noastră pe tărâmul terestru: o funcţionare care, după cum vom descoperi cu toţii, într-o bună zi, serveşte rolului mult superior de a permite ascensiunea noastră într-o dimensiune alternativă atemporală. Viaţa noastră de jos, de aici, poate părea nesemnificativă,

căci este minusculă relativ la alte vieţi şi la alte lumi care aglomerează universurile vizibile şi invizibile. Dar este, totodată, de o importanţă uriaşă, căci rolul nostru aici este să creştem spre Divin, iar acea creştere este supravegheată îndeaproape de fiinţele din lumea de deasupra — sufletele şi globurile luminoase (acele fiinţe pe care le-am văzut iniţial mult deasupra mea în Poartă şi despre care cred că sunt originea conceptului nostru cultural despre îngeri).

Noi — fiinţele spirituale care locuim în prezent creierele şi corpurile noastre muritoare dezvoltate după principiile evoluţioniste, produse ale pământului şi ale exigenţelor acestuia — luăm adevăratele decizii. Gândirea adevărată nu este treaba creierului. Dar am fost atât de antrenaţi — parţial de către creierul însuşi — ca să ne asociem creierele cu ceea ce gândim şi cu cine suntem, încât ne-am pierdut capacitatea de a realiza că suntem în toate momentele mult mai mult decât creierele şi corpurile fizice care fac — sau ar trebui să facă — ceea ce le spunem noi să facă.

Gândirea adevărată este prefizică. Aceasta este gândirea din spatele gândirii responsabile pentru toate alegerile autentic consecvente pe care le facem în lume. O gândire care nu este dependentă de deducţia liniară, ci se mişcă iute ca fulgerul, făcând conexiuni la diferite niveluri, aducându-le laolaltă. În faţa acestei inteligenţe interioare libere, gândirea noastră obişnuită este teribil de lentă şi de şovăielnică. Aceasta este gândirea care prinde mingea de fotbal în careu, care generează idei ştiinţifice inspirate sau compune cântece inspirate. Este gândirea subliminală care e întotdeauna acolo, când avem cu adevărat nevoie de ea, dar pe care cu toţii şi prea des ne-am pierdut capacitatea atât de a o accesa, cât şi de a crede în ea. Inutil de spus, este gândirea care a intrat rapid în acţiune în seara acelui salt din înalt, când paraşuta lui Chuck s-a deschis brusc sub mine.

Să experimentăm gândirea în afara creierului înseamnă să intrăm într-o lume a conexiunilor instantanee care fac ca gândirea obişnuită (adică, acele aspecte limitate de creierul fizic şi de viteza luminii) să pară un eveniment fără speranţă

de somnolent şi de greoi. Eul nostru cel mai adevărat şi mai profund este complet liber. Nu este handicapat sau compromis de acţiunile noastre trecute şi nici preocupat de identitate sau statut. El înţelege că nu are nevoie să se teamă de lumea pământească şi, prin urmare, nu are nevoie să se construiască prin faimă sau avere ori cucerire.

Acesta este adevăratul eu spiritual pe care noi toţi suntem destinaţi, într-o bună zi, să-l recuperăm. Dar, până va veni acea zi, am sentimentul că trebuie să facem tot ce ne stă în puteri să intrăm în contact cu acest miraculos aspect al nostru — să-l cultivăm şi să-l aducem la lumină. Aceasta este fiinţa care trăieşte înăuntrul nostru, al tuturor, chiar acum, şi ea este, de fapt, fiinţa care Dumnezeu intenţionează cu adevărat ca noi să fim.

Cum ne apropiem de acest eu spiritual veritabil? Manifestând iubire şi compasiune. De ce? Pentru că iubirea şi compasiunea înseamnă mult mai mult decât noţiunile abstracte pe care mulţi dintre noi credem că le reprezintă. Sunt reale. Sunt concrete. Şi alcătuiesc însăşi textura tărâmului spiritual.

În scopul de a ne întoarce la acel tărâm, trebuie încă o dată să devenim *ca* acel tărâm, chiar în timp ce suntem blocaţi şi abia ne târâm prin acesta.

Una dintre cele mai mari greşeli pe care le fac oamenii când se gândesc la Dumnezeu este să şi-l imagineze pe Dumnezeu ca fiind impersonal. Da, Dumnezeu se află în spatele numerelor, al perfecţiunii universului pe care ştiinţa o măsoară şi se străduieşte s-o înţeleagă. Dar — din nou, în mod paradoxal — Om este „uman“ de asemenea — chiar *mai* uman decât tine şi decât mine. Om înţelege şi are compasiune pentru situaţia noastră umană mult mai profund şi mai personal decât ne putem imagina pentru că Om ştie că noi am uitat şi înţelege ce povară groaznică este să trăieşti, chiar şi numai o clipă, cu uitarea Divinului.

Capitolul 16

Puţul

Holley a cunoscut-o pe prietena noastră Sylvia în anii 1980, când amândouă predau la Şcoala Ravenscroft din Raleigh, Carolina de Nord. Pe când se afla acolo, Holley era de asemenea prietenă bună cu Susan Reintjes. Susan e o intuitivă — un fapt care nu s-a interpus niciodată în calea sentimentelor mele pentru ea. Pentru mintea mea, ea era o persoană deosebită, chiar dacă ceea ce făcea era, ca să mă exprim blând, în afara viziunii mele strict neurochirugicale. Făcea, în acelaşi timp, channeling şi scrisese o carte intitulată *Third Eye Open (Al treilea ochi deschis)*, Holley fiind un mare fan al cărţii. Una dintre activităţile de vindecare spirituală pe care Susan le efectua în mod regulat implica ajutarea pacienţilor aflaţi în comă să se vindece prin contactarea lor mediumnică. Joi, în a patra mea zi de comă, Sylvia a avut ideea ca Susan să încerce să mă contacteze.

Sylvia a sunat-o la locuinţa ei din Chapel Hill şi i-a explicat ce se întâmplă cu mine. Ar fi posibil ca ea „să se acordeze“ cu mine? Susan i-a răspuns afirmativ şi i-a cerut câteva detalii despre boala mea. Sylvia i-a spus lucrurile esenţiale: eram în comă de patru zile şi mă aflam într-o stare critică.

— E tot ce am nevoie să ştiu, a răspuns Susan. O să-ncerc să-l contactez în seara asta.

În viziunea lui Susan, un pacient în comă era un fel de fiinţă intermediară. Nici complet aici (tărâmul pământesc), nici complet acolo (tărâmul spiritual), aceşti pacienţi adesea au un aer deosebit de misterios. Aşa cum am menţionat, acesta era un fenomen pe care şi eu îl observasem de multe ori, deşi, fireşte, nu-i conferisem niciodată dimensiunea supranaturală pe care i-o dădea Susan.

În experienţa lui Susan, una dintre calităţile care-i făceau pe pacienţii comatoşi să fie aparte era receptivitatea lor la comunicarea telepatică. Era încredinţată că, de îndată ce ea intra într-o stare meditativă, în scurt timp avea să stabilească legătura cu mine.

— Comunicarea cu un pacient aflat în comă, mi-a spus ea ulterior, seamănă puţin cu aruncarea unei funii într-un puţ adânc. Cât de adânc trebuie să ajungă funia depinde de profunzimea stării comatoase. Când am încercat să te contactez, primul lucru care m-a surprins a fost cât de adânc s-a dus funia. Cu cât cobora mai mult, cu atât mi se făcea mai teamă să nu cumva să fi ajuns prea departe — că nu voi mai fi în stare să ajung la tine pentru că nu te mai întorceai.

După cinci minute de coborâş mental cu ajutorul „funiei“ telepatice, a simţit o uşoară schimbare, ca atunci când firul de undiţă cufundat în apă este tras uşor, dar sigur.

— Eram sigură că tu eşti, mi-a spus ea mai târziu, şi i-am spus asta şi lui Holley. I-am spus că încă nu îţi sosise sorocul şi că trupul tău va şti ce să facă. I-am sugerat lui Holley să ţină aceste două gânduri în minte şi să ţi le repete la căpătâiul patului.

Capitolul 17

N din 1

Era joi când doctorii au determinat că tipul meu de *E. coli* nu coincidea cu varietatea ultrarezistentă, care, în mod inexplicabil, apăruse în Israel tocmai în perioada şederii mele acolo. Dar faptul că nu coincidea nu făcea decât să sporească misterul. Deşi era o veste bună că nu găzduiam o specie de bacterie care ar fi putut să nimicească o treime din ţară, în ceea ce priveşte recuperarea mea era o dovadă a ceea ce doctorii mei bănuiau deja foarte clar: cazul meu era, în esenţă, fără precedent.

De asemenea, s-a trecut rapid de la disperare la deznădejde. Pur şi simplu, doctorii nu aveau un răspuns la întrebarea cum de contractasem boala sau cum puteam fi scos din comă. De un singur lucru erau siguri: nu cunoşteau niciun caz de recuperare completă după o meningită bacteriană şi după o stare de comă de mai multe zile. Intrasem, acum, în ziua a patra.

Stresul şi-a pus amprenta asupra tuturor. Phyllis şi Betsy hotărâseră de marţi ca orice discuţie privind posibilitatea ca eu să mor să fie interzisă în prezenţa mea, în ideea că o parte din mine ar putea să audă discuţia. În primele ore ale dimineţii de joi, Jean a întrebat-o pe una dintre infirmierele de la terapie intensivă despre şansele mele de supravieţuire. Betsy, aflată în cealaltă parte a patului, a auzit-o şi a spus:

— *Vă rog,* nu discutaţi asta aici.

Jean şi cu mine fuseserăm mereu extrem de apropiaţi. Făceam parte din familie la fel ca şi fraţii noştri „crescuţi acasă", dar faptul că fuseserăm „aleşi" de mama şi de tata, după cum chiar ei s-au exprimat, a creat inevitabil între noi o legătură specială. Întotdeauna îmi purtase de grijă şi frustrarea şi neputinţa în ceea ce privea situaţia curentă au adus-o în pragul cedării nervoase.

Ochii lui Jean s-au umplut de lacrimi.

— Trebuie să mă duc acasă un timp, a spus ea.

După ce s-a constatat că erau destui oameni care să continue veghea la patul meu, au căzut cu toţii de acord că asistentele din spital vor fi probabil încântate să aibă cu o persoană mai puţin în salonul meu.

În acea după-amiază, Jean s-a întors acasă la noi, şi-a strâns bagajele şi s-a întors acasă la ea, în Delaware. Plecarea ei a dat prima expresie reală a unei emoţii pe care întreaga familie începea să o simtă: neputinţa. Puţine experienţe sunt mai frustrante decât să vezi o persoană iubită în comă. Vrei să ajuţi, dar nu poţi. Rudele pacienţilor în comă, adesea, ajung să deschidă ele însele ochii acestora. Este o cale de a forţa lucrurile — de a-i porunci pacientului să se trezească. Fireşte că nu funcţionează şi, totodată, poate să strice şi mai mult moralul. Pacienţii aflaţi în comă profundă îşi pierd coordonarea ochilor şi a pupilelor. Dacă deschizi ochii unui pacient în comă profundă, cu mare probabilitate vei găsi un ochi îndreptat într-o direcţie, iar celălalt în direcţie opusă. Este o imagine descurajantă şi suferinţa lui Holley a devenit şi mai mare când, în câteva rânduri, a încercat să-mi deschidă pleoapele şi a văzut globii oculari îndreptaţi pieziş, ca ai unui cadavru.

După plecarea lui Jean, lucrurile au început să se deterioreze. Phyllis a început acum să manifeste un comportament pe care-l observasem de nenumărate ori în cariera mea de medic la rudele pacienţilor. A început să-şi arate frustrarea faţă de doctorii mei.

— De ce nu ne dau mai multe informaţii? a întrebat-o ea revoltată pe Betsy. Îţi garantez că, dacă Eben ar fi fost aici, *el* ne-ar fi spus ce se întâmplă într-adevăr.

Adevărul este că doctorii făceau absolut tot ce se putea face pentru mine. Phyllis, desigur, ştia asta. Dar durerea şi frustrarea generate de situaţie îi oboseau pe cei dragi mie.

Marţi, Holley îl sunase pe dr. Jay Loeffler, fostul meu partener în dezvoltarea programului de radiochirurgie stereotactică de la Spitalul Brigham & Women din Boston. Jay era pe atunci preşedintele secţiei de radio-oncologie de la Spitalul General din Massachusetts, iar Holley s-a gândit că era la fel de îndreptăţit ca oricine să-i dea nişte răspunsuri.

După cum i-a descris Holley situaţia, Jay a presupus că, de bună seamă, ea înţelesese greşit detaliile cazului meu. Ceea ce îi descrisese ea era, după ştiinţa lui, în realitate imposibil. Dar după ce Holley l-a convins, în sfârşit, că eu de fapt eram într-o comă provocată de un caz rar de meningită bacteriană *E. coli*, ale cărei origini nimeni nu le putea explica, el a început să-i sune pe diferiţi experţi în boli infecţioase din ţară. Nimeni dintre cei cu care a vorbit nu mai auzise de un asemenea caz. Revăzând literatura medicală până în 1991, nu a putut găsi niciun singur caz de meningită *E. coli* la un adult care să nu fi trecut printr-o procedură neurochirurgicală.

Începând de marţi, Jay a sunat cel puţin o dată pe zi ca să afle de la Holley sau de la Phyllis ce mai apăruse nou şi să le spună ce scoseseră la iveală investigaţiile lui. Steve Tatter, un alt bun prieten şi neurochirurg, a sunat şi el zilnic oferindu-le sfaturi şi vorbe de alinare. Dar, zi după zi, singura revelaţie era că situaţia mea era prima de felul ei din întreaga istorie medicală. Meningita bacteriană *E. coli* spontană este rară la adulţi. Mai puţin de 1 la 10 milioane din populaţia lumii o contractează anual. Şi, ca toate varietăţile de meningită bacteriană gram-negativă, este extrem de agresivă. Atât de agresivă încât, dintre oamenii pe care îi atacă, peste 90 la sută dintre cei care suferă în prima fază un declin neurologic rapid, aşa cum păţisem eu, mor. Şi asta era rata mortalităţii când am ajuns prima oară la urgenţe. Procentajul deprimant de 90 a urcat lent la 100 cu trecerea săptămânii şi când corpul meu refuza să reacţioneze la antibiotice. Puţinii supravieţuitori ai unui caz la fel de grav ca al meu necesită în general îngrijire permanentă pentru tot restul vieţii lor. Oficial, statutul meu era de „N din 1“, termen referitor la studiile medicale în care un singur pacient este supus întregului experiment. Pur şi

simplu, nu mai există altcineva cu care doctorii să-mi poată compara cazul.

Începând de miercuri, Holley l-a adus pe Bond în vizită în fiecare după-amiază, după şcoală. Dar vineri a început să se întrebe dacă nu cumva aceste vizite făceau mai mult rău decât bine. Uneori, la începutul săptămânii, mă mişcam. Corpul meu se zvârcolea violent. O asistentă venea şi-mi masa capul şi îmi dădea alte sedative, aşa că până la urmă mă linişteam din nou. Imaginea asta era derutantă şi dureroasă pentru băiatul meu de zece ani. Era şi-aşa rău că se uita la un corp care nu mai semăna cu tatăl lui, dar să mai vadă acel corp făcând nişte mişcări mecanice pe care nu le recunoştea era deosebit de dureros. Zi după zi, din persoana pe care o cunoştea rămânea tot mai puţin, în pat aflându-se un corp de nerecunoscut: un geamăn crud şi străin al tatălui pe care-l cunoscuse cândva.

Spre sfârşitul săptămânii, aceste izbucniri ocazionale de activitate motorie încetaseră aproape complet. Nu mai aveam nevoie de sedare, pentru că mişcările — chiar şi cele moarte, automate, iniţiate de cele mai primitive bucle de reflex ale trunchiului cerebral şi ale măduvei spinării — se diminuaseră până la dispariţie.

Şi alţi membri ai familiei şi prieteni sunau, întrebând dacă ar trebui să vină în vizită. Joi se decisese că nu trebuie să vină. Deja era prea multă agitaţie în salonul meu. Asistentele au dat de înţeles cât se poate de categoric că mai ales creierul meu avea nevoie de odihnă — cu cât mai multă linişte, cu atât mai bine.

Joi după-amiază, Michael Sullivan a auzit o bătaie la uşă. Era secretara lui de la Biserica Episcopală St John.

— De la spital vă caută la telefon, a spus ea. Una dintre asistentele care-l îngrijesc pe Eben vrea să vorbească cu dumneavoastră. Zice că e urgent.

Michael a ridicat receptorul.

— Michael, i-a spus asistenta, trebuie să vii imediat. Eben e pe moarte.

Ca pastor, Michael mai fusese în această situaţie. Pastorii văd moartea şi dezastrul pe care îl lasă în urmă aproape la

fel de des ca şi doctorii. Totuşi, Michael a fost şocat să audă cuvintele „pe moarte" în legătură cu mine. Şi-a sunat soţia, Page, şi i-a cerut să se roage: atât pentru mine, cât şi pentru el, ca să aibă tăria să se ridice la înălţimea situaţiei. Apoi a şofat prin ploaia rece şi neîntreruptă până la spital, chinuindu-se să vadă prin lacrimile care-i împânziseră ochii.

Când a ajuns în salonul meu, imaginea nu se schimbase cine ştie de la ultima lui vizită. Phyllis stătea lângă mine, tocmai preluase ştafeta la ţinutul mâinii mele, care continuase fără întrerupere de la sosirea ei luni seara. Pieptul meu se ridica şi cobora de douăsprezece ori pe minut cu ajutorul ventilatorului, iar asistenta de la terapie intensivă îşi vedea tăcută de treabă, verificând pe rând indicaţiile aparatelor din jurul patului meu şi notându-şi valorile.

O altă asistentă a intrat şi Michael a întrebat-o dacă ea fusese cea care o sunase pe secretara lui.

— Nu, a replicat ea. Am fost aici toată dimineaţa, iar starea lui nu s-a schimbat prea mult faţă de noaptea trecută. Nu ştiu cine v-a sunat.

Pe la unsprezece, Holley, mama, Phyllis şi Betsy erau toate în salon. Michael a propus o rugăciune comună. Toată lumea, inclusiv cele două asistente, şi-a împreunat mâinile în jurul patului, iar Michael a rostit încă o rugăciune sinceră pentru sănătatea mea.

— Doamne Dumnezeule, adu-ni-l pe Eben înapoi. Ştiu că stă în puterea Ta.

Totuşi, nimeni nu ştia cine-l chemase pe Michael. Dar, oricine ar fi fost, a făcut bine. Pentru că rugăciunile care veneau spre mine din lumea de jos — lumea de unde pornisem — începeau, în sfârşit, să ajungă.

Capitolul 18
Să uiţi şi să-ţi aminteşti

Conştiinţa mea era mai mare acum. Atât de mare, încât părea să cuprindă întregul univers. Aţi ascultat vreodată un cântec la un post de radio plin de paraziţi? Te obişnuieşti. Pe urmă, cineva reglează butonul de acord şi auzi acelaşi cântec în deplină claritate. Cum de n-ai remarcat cât de slab, cât de depărtat şi cât de diferit faţă de original era înainte?

Desigur, aşa funcţionează mintea. Oamenii sunt construiţi ca să se adapteze. Le-am explicat de multe ori pacienţilor mei că un disconfort sau altul avea să se diminueze sau cel puţin să pară că se diminuează, pe măsură ce corpurile şi creierele lor se adaptează la noua situaţie. Când ceva se prelungeşte suficient de mult, creierul învaţă să-l ignore sau să-l ocolească ori pur şi simplu să-l trateze ca pe ceva normal.

Dar conştiinţa noastră pământească limitată e departe de a fi pur şi simplu normală, iar eu receptam prima ilustrare a acestui aspect pe când călătoream tot mai adânc, spre nucleul Esenţei. Încă nu-mi aminteam nimic din trecutul terestru şi totuşi eram pregătit pentru asta. Cu toate că uitasem de viaţa mea de aici, de jos, mi-am amintit cine eram cu adevărat acolo. Eram un cetăţean al universului, uluitor prin vastitatea şi complexitatea sa şi guvernat în întregime de iubire.

Într-un mod aproape miraculos, descoperirile pe care le făceam dincolo de trup erau ca un ecou al lecţiilor pe care le învăţasem doar cu un an în urmă prin refacerea legăturii cu familia mea biologică. În ultimă instanţă, niciunul dintre noi nu este orfan. Toţi suntem în poziţia în care mă aflam eu, şi anume că avem o *altă familie*: fiinţe care ne veghează şi au

grijă de noi — ființe pe care le-am uitat momentan, dar care, dacă ne deschidem în fața prezenței lor, așteaptă să ne ajute să ne descurcăm în timpul pe care-l petrecem aici pe pământ. Niciunul dintre noi nu este vreodată neiubit. Fiecare dintre noi este profund cunoscut și îngrijit de un Creator care ne prețuiește mai presus de capacitatea noastră de a înțelege. Această cunoaștere nu trebuie să mai rămână un secret.

Capitolul 19

Niciun loc unde să te ascunzi

Până vineri, adică timp de patru zile pline, trupului meu i se administraseră intravenos trei tipuri de antibiotic, dar încă nu răspundea. Familia și prietenii veniseră de peste tot, iar aceia care nu veniseră inițiaseră grupuri de rugăciuni la bisericile lor. Cumnata mea, Peggy, și Sylvia, prietena apropiată a lui Holley, au sosit în acea după-amiază. Holley le-a întâmpinat cu cea mai optimistă mină pe care o putea afișa. Betsy și Phyllis continuau să promoveze ideea de „o să fie bine": să aibă o atitudine pozitivă cu orice preț. Dar cu fiecare zi devenea tot mai greu de crezut. Până și Betsy începuse să se întrebe dacă nu cumva ordinul ei „niciun fel de negativitate în salon" nu însemna de fapt „niciun fel de realitate în salon".

— Crezi că Eben ar face asta pentru noi, dacă rolurile s-ar inversa? a întrebat-o Phyllis pe Betsy în dimineața aceea, după încă o noapte în mare parte nedormită.

— Ce vrei să spui? a întrebat Betsy.

— Crezi că și-ar petrece fiecare minut cu noi, inclusiv să doarmă la terapie intensivă?

Betsy i-a dat răspunsul cel mai simplu și mai frumos, sub forma unei întrebări:

— Există un alt loc în lume unde îți imaginezi c-ai putea fi?

Amândouă au căzut de acord că, deși aș fi fost lângă ele într-o clipă dacă ar fi fost nevoie, le era foarte, foarte greu să-și imagineze că aș sta într-un singur loc ore în șir.

— Nicio secundă n-am simțit-o ca pe o corvoadă sau ca pe ceva ce trebuia făcut — acolo era locul nostru, mi-a spus Phyllis ulterior.

Ceea ce o supăra pe Sylvia cel mai mult erau mâinile şi picioarele mele, care începeau să se încreţească precum frunzele unei plante rămase fără apă. Acest lucru este normal la victimele unui accident vascular-cerebral sau intrate în comă, căci muşchii dominanţi de la extremităţi încep să se contracte. Dar nu e niciodată o privelişte uşor de văzut de către membrii familiei sau de cei dragi. Uitându-se la mine, Sylvia îşi impunea neîncetat să rămână la instinctul ei iniţial. Dar, chiar şi pentru ea, devenea extrem de greu.

Holley începuse să se învinuiască din ce în ce mai mult (dacă ar fi urcat scările mai repede, dacă ar fi făcut asta, dacă ar fi făcut ailaltă...) şi toată lumea se străduia din greu s-o ţină cât mai departe de subiect.

De acum, toţi ştiau că, şi dacă mi-aş fi revenit, *revenirea* nu era deloc un cuvânt care să descrie ceea ce ar fi urmat. Aş fi avut nevoie de cel puţin trei luni de reabilitare intensivă, probleme de vorbire cronice (dacă mi-ar mai fi rămas suficientă capacitate cerebrală ca să mai fiu în stare să vorbesc cât de cât), şi toată viaţa ar fi fost nevoie de îngrijire permanentă. Ăsta era scenariul cel mai optimist, şi, oricât de sumbru ar fi sunat, era, oricum, pe tărâmul fanteziei. Şansele ca eu să mai ajung într-o formă atât de bună se micşorau până la a deveni inexistente.

Pe Bond îl feriseră să audă detaliile complete ale stării mele. Dar vineri, ajuns la spital după şcoală, l-a auzit pe unul dintre doctorii mei descriindu-i lui Holley ceea ce ea ştia deja.

Era timpul să se confrunte cu faptele. Mai rămăsese puţin loc pentru speranţă.

În seara aceea, când sosise timpul să se ducă acasă, Bond a refuzat să plece din salon. Regula era să se permită doar şederea a doi oameni deodată în salonul meu, pentru ca doctorii şi asistentele să-şi poată face treaba. Pe la şase, Holley a sugerat cu blândeţe că ar fi timpul să meargă acasă pentru programul de seară. Dar Bond n-a vrut să se ridice de pe scaunul lui aflat chiar sub desenul făcut de el şi de fratele lui mai mare cu bătălia dintre soldaţii celule albe de sânge şi trupele *E. coli* invadatoare.

— Oricum el nu ştie că sunt aici, a zis Bond pe un ton pe jumătate amar, pe jumătate rugător. De ce să nu rămân?

Aşa că, pentru restul serii, toţi au intrat în salon pe rând, câte unul, astfel încât Bond să poată rămâne unde era.

Dar a doua zi de dimineaţă — sâmbătă — Bond şi-a schimbat poziţia cu 180 de grade. Pentru prima oară în acea săptămână, când Holley a băgat capul pe uşa lui ca să-l trezească, el i-a spus că nu mai vrea să meargă la spital.

— De ce? a întrebat Holley.

— D-aia, a spus Bond. Sunt speriat.

Era o recunoaştere valabilă pentru toţi.

Holley s-a dus jos în bucătărie pentru câteva minute. Apoi a încercat din nou, întrebându-l dacă era sigur că nu vrea să meargă să-l vadă pe tăticul lui.

A urmat o pauză lungă în care băiatul s-a uitat la ea.

— Bine, a acceptat el în final.

Ziua de sâmbătă a trecut cu continuarea veghii la patul meu şi cu convorbirile pline de speranţă dintre familie şi doctori. Totul părea ca o tentativă şovăielnică de a păstra vie speranţa. Rezervele tuturor erau mai secătuite decât fuseseră cu o zi înainte.

Sâmbătă noaptea, după ce au dus-o pe mama noastră, Betty, la hotelul unde se cazase, Phyllis a trecut pe la casa noastră. Era întuneric beznă, fără nicio lumină la vreo fereastră, şi, în timp ce înainta cu greu prin noroiul ud, îi era greu să ţină aleea din dale de piatră. Ploua de cinci zile în şir, de la după-amiaza internării mele la terapie intensivă. O ploaie neîntreruptă ca asta era foarte neobişnuită pentru ţinuturile muntoase din Virginia, unde noiembrie este de obicei geros, senin şi însorit, aşa cum fusese duminica precedentă, ultima zi de dinainte de atac. Acum, ziua aceea părea tare îndepărtată şi aveai senzaţia că din cer turnase *mereu* doar ploaie. Se va opri vreodată?

Phyllis a descuiat uşa şi a aprins luminile. De la începutul săptămânii, oamenii trecuseră pe la noi ca să lase de mâncare şi, cu toate că mâncarea continua să vină, atmosfera pe jumătate optimistă, pe jumătate îngrijorată, de adunare pentru

rezolvarea unei urgenţe temporare, devenise mai întunecată şi mai disperată. Prietenii noştri, la fel ca familia noastră, ştiau că timpul oricărei speranţe pentru mine se apropia de final.

Pentru o secundă, Phyllis s-a gândit să aprindă focul, dar imediat după acel gând a venit un altul, nepoftit. *De ce să mă deranjez?* Dintr-odată, s-a simţit mai epuizată şi mai deprimată decât îşi amintea să se fi simţit vreodată. S-a întins pe canapeaua din biroul cu lambriuri din lemn şi a căzut într-un somn profund.

După o jumătate de oră, Sylvia şi Peggy s-au întors, trecând în vârful picioarelor pe lângă birou când au văzut că Phyllis se culcase acolo. Sylvia s-a dus la subsol şi a descoperit că uşa frigiderului fusese lăsată deschisă de cineva. Apa forma o băltoacă pe podea, iar mâncarea începuse să se dezgheţe, inclusiv câteva fripturi frumoase.

Când Sylvia i-a spus lui Peggy ce se întâmplase, au decis să profite cât mai mult de situaţia creată. Au dat telefoane restului familiei şi câtorva prieteni şi s-au pus pe treabă. Peggy s-a dus şi-a mai luat nişte feluri de mâncare şi au improvizat astfel un festin. Curând, Betsy, fiica ei Kate şi soţul ei, Robbie, li s-au alăturat, împreună cu Bond. S-a pălăvrăgit mult şi nervos şi s-a dansat în jurul subiectului aflat în mintea tuturor: că eu — oaspetele de onoare absent — cu foarte mare probabilitate, n-aveam să mă mai întorc niciodată în acea casă.

Holley s-a întors la spital ca să continue veghea nesfârşită. S-a aşezat lângă pat, ţinându-mă de mână, şi a tot repetat mantrele sugerate de Susan Reintjes, forţându-se să fie atentă la semnificaţia cuvintelor în timp ce le rostea şi să creadă în sufletul ei că erau adevărate.

— Primeşte rugăciunea.

— I-ai vindecat pe alţii. Acum e timpul tău să fii vindecat.

— Eşti iubit de mulţi.

— Corpul tău ştie ce să facă. Încă nu ţi-a sosit sorocul să mori.

Capitolul 20

Încheierea

De câte ori eram blocat, din nou, în aspra Vedere a Ochiului de Râmă, eram în stare să-mi amintesc strălucitoarea Melodie Rotitoare, care deschidea din nou portalul către Poartă şi Esenţă. Am petrecut lungi perioade — pe care, în mod paradoxal, nu le-am resimţit deloc ca pe o trecere a timpului — în prezenţa îngerului meu păzitor de pe aripa de fluture şi o eternitate învăţând lecţii de la Creator şi de la Globul de lumină din adâncul Esenţei.

La un moment dat, am ajuns la marginea Porţii şi am constatat că nu mai pot să reintru în ea. Melodia Rotitoare — care până atunci fusese biletul meu de intrare în acele regiuni superioare — nu mă mai ducea acolo. Porţile Raiului erau închise.

Din nou, să descriu senzaţiile pe care le-am avut este dificil până la extrem, din cauza limbajului liniar, ca un pat al lui Procust, în care trebuie să înghesuim totul aici pe pământ, şi ca urmare a „aplatizării" generale pe care o suferă experienţa când suntem în corpul nostru. Gândeşte-te la toate situaţiile în care ai trăit o dezamăgire. Există o accepţie în care toate pierderile pe care le suferim aici, pe pământ, sunt de fapt variaţiuni ale unei pierderi absolut centrale: pierderea Raiului. În ziua în care porţile Raiului s-au închis pentru mine, am avut un sentiment de tristeţe care nu semăna cu nimic din cele trăite vreodată. Emoţiile sunt diferite acolo sus. Toate emoţiile umane sunt prezente, dar sunt mai profunde, mai spaţioase — nu sunt doar înăuntru, ci şi în afară. E ca şi cum, ori de câte ori ţi s-ar schimba starea sufletească aici, pe pământ, vremea s-ar schimba instantaneu, odată cu ea. Că

lacrimile tale ar provoca o ploaie torenţială, iar fericirea ta ar face ca norii să dispară instantaneu. Asta îţi dă un indiciu despre cât de vast şi de consecvent se simt acolo sus schimbările de dispoziţie sufletească, de cât de straniu şi de puternic ceea ce gândim ca fiind „înăuntru" şi „afară" nu există deloc în realitate.

Aşa se face că eu, cu inima frântă, mă cufundam acum într-o lume de tristeţe crescândă, o mâhnire care era în acelaşi timp o cufundare *reală*.

Mă mişcam în jos trecând prin mari ziduri de nori. Se auzeau murmure peste tot în jur, dar nu înţelegeam cuvintele. Apoi mi-am dat seama că eram înconjurat de nenumărate fiinţe, care îngenuncheau, în arcuri prelungite în depărtare. Privind acum în urmă, realizez ce făceau aceste ierarhii de fiinţe, pe jumătate văzute, pe jumătate simţite, care se întindeau în întunericul de deasupra şi de dedesubt.

Se rugau pentru mine.

Două dintre feţele de care mi-am amintit ulterior erau cele ale lui Michael Sullivan şi soţiei sale, Page. Îmi amintesc că le-am văzut doar din profil, dar le-am identificat clar după ce m-am întors şi mi-am recăpătat vorbirea. Michael fusese prezent fizic în salonul de terapie intensivă conducând rugăciunile de multe ori, dar Page n-a fost niciodată efectiv acolo (cu toate că şi ea a rostit rugăciuni pentru mine).

Aceste rugăciuni mi-au dat energie. Acesta este motivul pentru care, aşa de trist cum eram, ceva în mine a simţit o stranie încredere că totul va fi bine. Aceste fiinţe ştiau că trec printr-o tranziţie şi cântau şi se rugau ca să mă ajute să-mi menţin o stare de spirit cât mai pozitivă. Mă îndreptam spre necunoscut, dar ajuns în acel moment, aveam o deplină credinţă şi încredere că se va avea grijă de mine, aşa cum îmi promiseseră însoţitoarea mea de pe aripa de fluture şi Zeitatea infinit de iubitoare — că, oriunde m-aş fi dus, Raiul va veni cu mine. Va veni sub forma Creatorului, sub forma lui Om, şi va veni sub forma îngerului — a îngerului meu — Fata de pe Aripa de Fluture.

Eram pe drumul de întoarcere, dar nu eram singur — şi ştiam că nu mă voi mai simţi niciodată singur.

Capitolul 21
Curcubeul

Gândindu-se la asta, ulterior, Phyllis a spus că un lucru de care-şi aminteşte mai presus de toate din acea săptămână este ploaia. O ploaie rece, puternică, venită din nişte nori joşi, care refuzau să se împrăştie şi să lase soarele să pătrundă printre ei. Dar deodată, în acea duminică în care a parcat maşina în parcarea spitalului, ceva straniu s-a întâmplat. Phyllis tocmai citise un mesaj primit pe telefon de la unul dintre grupurile de rugăciune din Boston în care se spunea: „Aşteaptă-te la un miracol". În timp ce se gândea la ce miracol putea să se aştepte, a ajutat-o pe mama să coboare din maşină şi au comentat amândouă faptul că ploaia încetase. Spre est, soarele îşi trimisese razele printr-o crăpătură în plafonul de nori, luminând încântătorii munţi bătrâni dinspre vest şi pătura de nori de deasupra, dându-le o nuanţă aurie.

Apoi, privind spre piscurile depărtate, din partea opusă în care soarele de mijloc de noiembrie îşi începea ascensiunea, iată-l: un curcubeu perfect!

Sylvia a venit cu maşina la spital împreună cu Holley şi Bond pentru o întâlnire aranjată dinainte cu doctorul meu principal, Scott Wade. Dr. Wade ne era în acelaşi timp şi prieten, şi vecin şi se luptase cu cea mai dificilă decizie cu care s-au confruntat vreodată doctorii când au de-a face cu boli ce pun în pericol viaţa. Cu cât rămâneam mai mult în comă, cu atât creştea probabilitatea de a-mi petrece restul vieţii într-o „stare vegetativă persistentă". Dată fiind marea probabilitate ca totuşi meningita să-mi vină de hac, dacă pur şi simplu întrerupeau tratamentul cu antibiotice, se putea să

fie mai raţional să se înceteze folosirea acestora — decât să se continue tratamentul cu perspectiva aproape sigură a unei come pe toată durata vieţii. Întrucât meningita mea nu răspunsese deloc bine la tratament, exista riscul ca în final să-mi vindece boala, doar ca să-mi permită să trăiesc câteva luni sau câţiva ani cu un corp cândva plin de viaţă, iar acum lipsit de orice reacţie, cu o calitate a vieţii nulă.

— Luaţi loc, le-a spus dr. Wade Sylviei şi lui Holley pe un ton care era amabil, dar nu prevestea nimic bun. Dr. Brennan şi cu mine am discutat în teleconferinţe cu experţi de la facultăţile de medicină de la Duke, Universitatea din Virginia şi Bowman Gray şi trebuie să vă spun că toţi, până la unul, sunt de acord că situaţia nu se prezintă bine. Dacă Eben nu prezintă o ameliorare reală în următoarele douăsprezece ore, probabil că vom recomanda discutarea întreruperii antibioticelor. O săptămână în comă cu meningită bacteriană gravă depăşeşte deja limitele oricăror aşteptări rezonabile de recuperare. Având în vedere aceste perspective, ar fi mai bine să lăsăm natura să-şi urmeze cursul.

— Dar i-am văzut pleoapele mişcându-i-se ieri, a protestat Holley. Serios că s-au mişcat. Aproape ca şi cum încerca să le deschidă. Sunt sigură de ceea ce am văzut.

— Nu mă îndoiesc că ai văzut, a spus dr. Wade. Numărul de celule albe din sânge a scăzut de asemenea. Astea toate-s veşti bune şi nicio clipă n-aş sugera că n-ar fi. Dar situaţia trebuie analizată în context. I-am uşurat considerabil lui Eben sedaţia şi până acum examinarea neurologică trebuia să prezinte o activitate cerebrală mai bogată decât este în realitate. Creierul lui mic funcţionează parţial, numai că avem nevoie de funcţiile de nivel înalt, iar acestea sunt complet absente. Cu timpul, o anumită îmbunătăţire a stării de vigilenţă apare la majoritatea pacienţilor aflaţi în comă. Corpurile lor fac lucruri care pot crea impresia că îşi revin. Dar nu este aşa. Pur şi simplu, trunchiul cerebral trece într-o stare numită *coma vigile*, o situaţie statică în care pacienţii pot rămâne vreme de luni sau ani. Cel mai probabil, mişcarea pleoapelor se datorează acestei cauze. Şi trebuie să vă spun, din nou, că şapte

zile este un interval enorm de lung pentru a rămâne în comă ca urmare a unei meningite bacteriene.

Dr. Wade folosea o mulţime de cuvinte în tentativa de a atenua o veste proastă, ce putea fi formulată într-o singură propoziţie.

Era timpul ca trupul meu să fie lăsat să moară.

Capitolul 22
Şase chipuri

Pe când coboram, şi mai multe chipuri ieşeau bolborosind din noroi, aşa cum făcuseră mereu, şi în timp ce coboram spre Tărâmul Vederii cu Ochi de Râmă. Dar, de data asta, chipurile aveau ceva diferit. Erau umane acum, nu animalice.

Şi, în mod limpede, spuneau lucruri.

Nu că aş fi putut desluşi ce spuneau. Semăna puţin cu vechile desene animate cu Charlie Brown în care, când vorbesc adulţii, nu auzi decât nişte sunete indescifrabile. Mai târziu, analizând retrospectiv, mi-am dat seama că puteam, de fapt, identifica şase dintre chipurile pe care le vedeam. Erau Sylvia, apoi Holley şi sora ei, Peggy. Erau Scott Wade şi Susan Reintjes. Dintre aceste persoane, singura care nu era prezentă fizic lângă patul meu a fost Susan. Dar, în felul ei, fusese şi ea prezentă pentru că, în noaptea aceea, la fel ca în noaptea precedentă, stătuse acasă la ea în Chapel Hill şi s-a trimis pe sine, cu ajutorul voinţei, lângă mine.

Mai târziu, aflând acest lucru, am fost nedumerit că Betty şi surorile mele, care fuseseră acolo toată săptămâna, ţinându-mă de mână ore nesfârşite, lipseau din grupul de chipuri pe care le văzusem. Mama suferea de o fractură de stres la laba piciorului şi putea să umble doar cu ajutorul unui cadru, dar se achitase conştiincioasă când îi venise rândul să stea de veghe. Phyllis, Betsy şi Jean fuseseră toate acolo. Apoi am aflat că nu fuseseră prezente în acea ultimă noapte. Chipurile pe care mi le aminteam erau ale celor care fuseseră prezente fizic în a şaptea dimineaţă a comei mele sau în seara precedentă.

Încă o dată, totuşi, la acel moment, când coboram, nu aveam niciun nume sau vreo identitate pe care s-o ataşez vreunuia dintre acele chipuri. Ştiam doar, sau simţeam, că erau importante pentru mine într-un anume fel.

Unul dintre ele mă atrăgea spre el cu o forţă deosebită. A început să tragă de mine. Cu un şoc care a părut să reverbereze în susul şi în josul întregului puţ vast de nori şi de fiinţe angelice prin care coboram, mi-am dat seama subit că fiinţele Porţii şi Esenţei — fiinţe pe care le cunoşteam şi le iubeam, se pare, de o veşnicie — nu erau singurele fiinţe pe care le cunoşteam. Cunoşteam şi iubeam şi fiinţele de jos, de sub mine — în tărâmul de care mă apropiam. Fiinţe pe care, până în acel moment, le uitasem complet.

Această cunoaştere era concentrată pe toate cele şase feţe, dar îndeosebi pe a şasea. Era foarte familiară. Mi-am dat seama cu o senzaţie de şoc care friza teama absolută că, oricine ar fi fost, era faţa cuiva care avea nevoie de mine. Cineva care nu şi-ar reveni niciodată dacă aş pleca. Dacă aş fi părăsit-o, pierderea ar fi fost de nesuportat — ca sentimentul pe care l-am avut când porţile Raiului s-au închis. Era o trădare pe care pur şi simplu nu eram în stare să o comit.

Până în acel moment, fusesem liber. Călătorisem prin lumi în modul în care aventurile o pot face cu maximă eficienţă: fără vreo preocupare privind soarta lor. Rezultatul nu mai conta în ultimă instanţă, deoarece, chiar şi când eram în Esenţă, nu am simţit nicio clipă vreo grijă sau vinovăţie legată de faptul că aş putea dezamăgi pe cineva. Desigur, acesta fusese unul dintre primele lucruri pe care le învăţasem când eram cu Fata de pe Aripa de Fluture şi mi-a spus: „Nu ai cum să faci nimic greşit".

Dar acum era diferit. Atât de diferit, încât, pentru prima oară în întreaga mea călătorie, am simţit o teroare remarcabilă. Era o teroare nu pentru mine, ci pentru aceste chipuri — îndeosebi pentru al şaselea. Un chip pe care încă nu-l puteam identifica, dar despre care ştiam că are o importanţă crucială pentru mine.

Chipul acesta a căpătat tot mai multe detalii până când în sfârșit am văzut că *acel* *el* se ruga de mine să revin: să risc teribila coborâre în lumea de jos pentru a fi din nou cu el. Încă nu-i puteam înțelege cuvintele, dar cumva ele mi-au transmis că aveam o miză în această lume de jos — că aveam, cum se spune, „pielea în joc“.

Faptul că mă întorceam era important. Aveam legături aici — legături pe care trebuia să le onorez. Cu cât mai clară devenea fața, cu atât mai mult îmi dădeam seama de asta. Și cu atât mai mult mă apropiam de recunoașterea feței.

Fața unui băiat mic.

Capitolul 23

Ultima noapte, prima dimineață

Înainte de a discuta cu dr. Wade, Holley i-a spus lui Bond să aștepte la ușă afară pentru că nu voia ca băiatul să audă ceea ce ea se temea că va fi o veste foarte proastă. Dar, simțind asta, Bond a stat pe lângă ușă și a prins câteva din vorbele doctorului Wade. Destule cât să înțeleagă adevărata situație. Să înțeleagă că, de fapt, tatăl lui n-avea să se mai întoarcă. Niciodată.

Bond a intrat în fugă în salon și s-a apropiat de patul meu. Suspinând, m-a sărutat pe frunte și mi-a mângâiat umerii. Apoi mi-a ridicat pleoapele și a spus, direct în ochii mei goi, nefocalizați:

— O să te faci bine, tăticule. O să te faci bine.

A continuat să spună asta, iar și iar, crezând, în felul lui copilăros, că, dacă o spune de destule ori, cu siguranță că o să mă facă bine.

Între timp, într-o cameră de-a lungul holului, Holley privea în gol, încercând să asimileze cât mai bine cuvintele doctorului Wade. În cele din urmă, a spus:

— Cred că asta înseamnă că ar fi bine să-l sun pe Eben la colegiu și să-i spun să se întoarcă.

Dr. Wade n-a mai stat să delibereze asupra chestiunii.

— Da, cred că ar fi bine să faci asta.

Holley s-a dus la fereastra mare a sălii de conferințe, care dădea spre munții Virginia pe care ploaia îi udase din belșug, dar care acum se luminau, și-a scos telefonul și a format numărul lui Eben.

În timp ce ea făcea asta, Sylvia s-a ridicat de pe scaunul ei.

— Holley, stai puţin, a spus ea. Dă-mi voie să mă mai duc o dată la el.

Sylvia a intrat în salonul de terapie intensivă și a stat lângă pat alături de Bond, care şedea tăcut şi-mi mângâia mâna. Sylvia şi-a pus mâna pe braţul meu şi l-a mângâiat cu blândeţe. Aşa cum se întâmplase toată săptămâna, capul meu era uşor întors într-o parte. Timp de o săptămână, toată lumea se uitase *la* faţa mea, nu *în* ea. Singura dată când ochii mei s-au deschis a fost când doctorii mi-au controlat dilatarea pupilei ca reacţie la lumină (una dintre cele mai simple, dar foarte eficiente căi de verificare a funcţionării trunchiului cerebral) sau când Holley şi Bond, în pofida instrucţiunilor repetate ale doctorilor, insistaseră să le deschidă şi întâlniseră doi ochi morţi şi neancoraţi, uitându-se pieziş, ca ochii unei păpuşi stricate.

Dar acum, când Sylvia şi Bond se uitau înspre faţa mea flască, refuzând cu hotărâre să accepte ceea ce tocmai auziseră de la doctor, ceva s-a întâmplat.

Ochii mei s-au deschis.

Sylvia a ţipat. Ulterior avea să-mi spună că următorul şoc, aproape la fel de impresionant ca deschiderea ochilor, a fost provocat de modul în care aceştia au început imediat să privească în jur. Sus, jos, aici, acolo... Îi aminteau nu de un adult care tocmai a ieşit dintr-o comă de şapte zile, ci de un bebeluş — un copil nou-născut în această lume, privind în jur la ea, receptând-o pentru prima oară.

Într-un fel, avea dreptate.

Sylvia şi-a revenit din şocul iniţial şi şi-a dat seama că eram agitat dintr-un motiv oarecare. A ieşit grăbită din salon, ducându-se la Holley, care stătea la fereastra mare şi vorbea la telefon cu Eben IV.

— Holley... Holley! a strigat Sylvia. S-a trezit! E treaz! Spune-i lui Eben că tatăl lui îşi revine.

Holley s-a uitat lung la Sylvia.

— Eben, a spus ea în telefon, te sun eu mai târziu. E... tatăl tău, revine... la viaţă.

Mergând mai întâi normal, apoi alergând, Holley a intrat în salonul meu, urmată îndeaproape de dr. Wade. Aşa cum era

de aşteptat, eu mă zvârcoleam în pat. Nu mecanic, ci pentru că eram conştient şi ceva mă deranja în mod clar. Dr. Wade a înţeles de îndată despre ce era vorba: tubul respirator era încă în gâtul meu. Nu mai aveam nevoie de acel tub deoarece creierul meu împreună cu tot restul corpului meu tocmai reveniseră la viaţă. A întins mâna, a tăiat banda adezivă cu care era lipit şi l-a extras cu grijă.

M-am înecat un pic, am tras în plămâni prima mea gură de aer fără ajutor din afară după şapte zile şi am rostit primele mele cuvinte după şapte zile.

— Vă mulţumesc.

Phyllis încă se mai gândea la curcubeul pe care tocmai îl văzuse când cobora din lift. Împingea căruciorul în care se afla mama. Au intrat în încăpere, iar Phyllis a fost cât pe ce să pice pe spate datorită uimirii. Eu stăteam în capul oaselor în pat, uitându-mă la ele. Betsy ţopăia de bucurie. A îmbrăţişat-o pe Phyllis. Amândouă aveau ochii în lacrimi. Phyllis s-a apropiat şi s-a uitat adânc în ochii mei.

M-am uitat şi eu la ea, pe urmă, în jur, la toţi ceilalţi.

În timp ce familia mea iubitoare şi toţi cei care mă îngrijiseră se adunau în jurul patului, încă năuciţi de inexplicabila tranziţie, eu aveam pe faţă un zâmbet liniştit şi fericit.

— Totul e bine, am spus, radiind acel mesaj plin de fericire în timp ce rosteam cuvintele. I-am privit pe fiecare dintre ei, profund, confirmând miracolul divin al înseşi existenţei noastre.

— Nu vă faceţi griji... totul este bine, am repetat, ca să risipesc orice îndoială. Phyllis mi-a spus mai târziu că era ca şi cum aş fi împărtăşit un mesaj crucial de dincolo, că lumea este aşa cum trebuie să fie, că nu avem de nimic a ne teme. A spus că adesea îşi aminteşte acel moment când este neliniştită de cine ştie ce preocupare terestră — să găseşti alinare în conştientizarea faptului că nu suntem niciodată singuri.

În timp ce făceam inventarul celor prezenţi, păream să revin la existenţa mea pământească.

— Ce faceţi voi aici? i-am întrebat pe cei adunaţi acolo.

La care Phyllis a replicat:

— Ce faci *tu* aici?

Capitolul 24
Reîntoarcerea

Bond își închipuise că vechiul lui tată se va trezi, va arunca o privire în jur și va avea nevoie doar de puțin timp ca să înțeleagă ce se întâmplase, înainte de a-și relua rolul de tată așa cum îl cunoscuse întotdeauna.

Totuși, a descoperit curând că nu va fi așa de ușor. Dr. Wade l-a prevenit pe Bond în legătură cu două lucruri: mai întâi, că n-ar trebui să conteze pe faptul că îmi voi aminti tot ce spuneam în timp ce îmi reveneam din comă. Mi-a explicat că procesele memoriei necesită o putere de prelucrare enormă din partea creierului și că, deocamdată, creierul meu nu se recuperase îndeajuns ca să efectueze operațiuni sofisticate la acel nivel. În al doilea rând, că nu trebuie să se îngrijoreze prea mult cu privire la ceea ce voi spune în timpul acestor zile de început, pentru că o bună parte din aceste lucruri vor suna destul de aiuritor.

S-a dovedit că a avut dreptate în ambele privințe.

În acea primă dimineață de revenire, Bond mi-a arătat cu mândrie desenul pe care el și Eben IV îl făcuseră, cel cu celulele mele albe care atacau bacteriile *E. coli*.

— Dar e minunat! am spus.

Bond radia de mândrie și entuziasm. Apoi am continuat.

— Cum e vremea afară? Ce zice rezultatul de la computer? Trebuie să vă mișcați, eu sunt gata să sar!

Lui Bond i-a căzut fața. Inutil de precizat, asta nu era revenirea deplină la care sperase.

Eu aveam niște halucinații nestăpânite, retrăiam unele dintre cele mai incitante momente din viața mea, într-o manieră cât se poate de însuflețită.

În mintea mea, eram pe punctul de a sări cu parașuta, gata să mă arunc dintr-un avion DC3 aflat la cinci kilometri deasupra pământului... urma să fiu ultimul din șir, poziția mea preferată. Era zborul de maximă amploare al corpului meu.

Aruncându-mă pe ușa avionului în soarele strălucitor, mi-am asumat imediat o poziție cu capul înainte și cu brațele lipite la spatele meu (în mintea mea), simțind impulsurile repetate familiare când am ajuns sub curentul elicei propulsoare, privind, din poziția răsturnată în care mă aflam, în sus la pântecele uriașului avion argintiu cum țâșnește spre înaltul cerului, elicele lui imense rotindu-se cu încetinitorul parcă, pământul și norii de dedesubt oglindindu-se pe fundul fuzelajului. Meditam la imaginea stranie a flapsurilor și a roților coborâte (de parcă avionul se pregătea de aterizare) cât încă se mai afla la kilometri deasupra solului (toate acestea pentru a încetini și minimiza șocul curentului de aer pe care trebuia să-l suporte săritorii care se aruncau pe ușă).

Mi-am lipit și mai bine brațele în coborârea cu capul în jos pentru a accelera rapid la peste 350 de kilometri pe oră, neavând decât casca albastră pestriță și umerii care să opună rezistență, prin aerul rarefiat, atracției exercitate de uriașa planetă de jos, deplasându-mă cu mai mult de lungimea unui teren de fotbal în fiecare secundă, vântul trecând furios pe lângă mine cu de trei ori viteza unui uragan, mai zgomotos decât orice... și decât oricând.

Trecând printre culmile a doi nori albi pufoși și enormi, am țâșnit cu mare viteză prin abisul dintre ei, spre pământul verde și marea scânteietoare, de un albastru intens, aflată departe, jos, în goana mea dezlănțuită și palpitantă pentru a mă alătura prietenilor mei, care abia dacă erau vizibili, în formație multicoloră de fulg de zăpadă, crescând și mai mult cu fiecare secundă odată cu fiecare alt săritor care se alătura formației, departe, departe, jos...

Tranzitam înainte și înapoi între a fi prezent în salonul de terapie intensivă și a fi cu mintea afară, în iluzia îmbibată de adrenalină a unui splendid salt cu parașuta.

Eram între a fi nebun și... a înțelege.

Timp de două zile, am bolborosit despre salturi cu parașuta, avioane și internet tuturor celor dispuși să mă asculte. Pe măsură ce creierul meu fizic își revenea treptat la normal, intram într-un univers paranoic, straniu și epuizant. Am devenit obsedat de un fond urât de „mesaje de pe internet“ care apăreau ori de câte ori închideam ochii și care uneori apăreau pe tavan ori de câte ori îi țineam deschiși. Când închideam ochii, auzeam sunete psalmodiate chinuite, monotone și antimelodioase, care de regulă dispăreau când îi deschideam iar. Îmi tot ridicam un deget în aer, arătând cu el exact ca ET, încercând să ghidez anunțurile de internet ce treceau pe lângă mine în rusă sau chineză.

Pe scurt, eram puțin nebun.

Totul semăna puțin cu Tărâmul Vederii cu Ochi de Râmă, doar că ceva mai coșmaresc, pentru că ceea ce auzeam și vedeam se întrepătrundea cu detalii din trecutul meu uman (i-am recunoscut pe membrii familiei mele, chiar și atunci când, cum a fost cazul cu Holley, nu mi-am amintit cum îi cheamă).

Dar, în același timp, lipseau complet claritatea și bogăția vibrantă uluitoare — ultrarealitatea — Porții și ale Esenței. Mă întorsesem, fără doar și poate, în creierul meu.

În pofida acelui moment inițial de aparentă luciditate, când ochii mei s-au deschis prima oară, curând, iarăși, n-am mai avut niciun fel de amintire despre viața mea umană de dinainte de comă. Singura amintire era legată de locul unde tocmai fusesem: Tărâmul Vederii cu Ochi de Râmă, aspru și urât, Poarta idilică și Esența copleșitor de cerească. Mintea mea — adevăratul meu eu — se strecura cu greu înapoi în costumul prea strâmt și restrictiv al existenței fizice, cu granițele ei spațiotemporale, gândirea liniară și limitările impuse de comunicare verbală. Lucruri despre care, până acum o săptămână, credeam că sunt singurul mod de existență posibil și care acum se prezentau ca niște limitări extraordinar de stingheritoare.

Viața fizică este caracterizată de atitudine defensivă, în vreme ce viața spirituală este exact opusul acesteia. Aceasta este singura explicație pe care am putut s-o dau faptului că

revenirea mea a avut un aspect paranoic atât de pregnant. Pentru o perioadă, am fost convins că Holley (al cărei nume încă nu-l știam, dar pe care cumva o recunoșteam drept soția mea) și doctorii mei încercau să mă ucidă. Am avut și alte vise și fantezii despre zboruri și salturi cu parașuta — unele dintre ele extrem de lungi și cu o implicare deosebită din partea mea. În cel mai lung, mai intens și aproape ridicol de detaliat dintre ele, mă aflam într-o clinică oncologică din Florida de Sud, care avea lifturi exterioare și unde eram urmat de Holley, doi ofițeri de poliție din Florida de Sud și o pereche de fotografi asiatici ninja, pe scripeți cu cablu.

De fapt, treceam prin ceva care se numește „psihoză de terapie intensivă“. Este normală, chiar așteptată, la pacienții ale căror creiere revin în circuit după ce au fost inactive un lung interval de timp. O văzusem de multe ori, dar niciodată din interior. Iar din interior era într-adevăr foarte, foarte diferită.

În retrospectivă, lucrul cel mai interesant legat de această sesiune de coșmaruri și fantezii paranoice este că totul a fost cu adevărat asta: o fantezie. Porțiuni din ea — îndeosebi coșmarul prelungit cu ninja din Florida de Sud — erau extrem de intense și chiar de-a dreptul îngrozitoare în timp ce se întâmplau. Dar, în retrospectivă — mai exact, aproape imediat după ce această perioadă s-a încheiat — totul a devenit clar recognoscibil drept ceea ce era: ceva născocit chiar de creierul meu asediat, în timp ce încerca să-și revină la normal. Unele dintre visele pe care le-am avut în această perioadă au fost uluitor și înspăimântător de însuflețite. Dar, în final, ele au servit doar la sublinierea diferenței foarte mari dintre starea mea de vis și ultrarealitatea din starea de comă profundă.

Cât despre temele legate de rachete, avioane și salturi cu parașuta pe care mi le-am imaginat atât de coerent, mai târziu mi-am dat seama că erau destul de exacte din punct de vedere simbolic. Pentru că adevărul era că eu efectuam o reintrare periculoasă dintr-un loc foarte îndepărtat, spre stația spațială abandonată și acum din nou funcțională a creierului meu. Cu greu s-ar putea găsi o analogie terestră mai potrivită pentru ceea ce mi s-a întâmplat în săptămâna petrecută în afara corpului meu, decât o lansare de rachetă.

Capitolul 25
Mai e puţin...

Bond nu a fost singurul căruia-i venea greu să accepte persoana categoric ciudată care am fost în acele prime zile ale revenirii. În ziua de după ce mi-am recăpătat conştiinţa — luni — Phyllis l-a apelat pe Eben IV pe computer, cu ajutorul programului Skype.

— Eben, uite-l pe tatăl tău, a spuse ea întorcând camera web către mine.

— Salut, tată! Cum merge? a spus el voios.

Pentru un moment, doar am zâmbit larg şi am privit lung la computer. Când în sfârşit am vorbit, Eben era zdrobit. Vorbirea îmi era dureros de lentă, iar cuvintele însele abia dacă aveau vreo noimă. Eben mi-a spus ulterior: „Vorbeai ca un zombi — sau cineva care a luat un halucinogen puternic". Din nefericire, el nu fusese avertizat despre posibilitatea unei psihoze de terapie intensivă.

Treptat, paranoia mea s-a atenuat, iar gândirea şi conversaţia mi-au devenit mai lucide. La două zile după trezire, am fost transferat la unitatea de neuroştiinţă. Asistentele de acolo le-au dat lui Phyllis şi Betsy nişte paturi de campanie ca să poată dormi lângă mine. Nu aveam încredere decât în ele două — mă făceau să mă simt în siguranţă, ancorat în noua mea realitate.

Singura problemă era legată de faptul că nu dormeam. Îi ţineam treji toată noaptea, bătând câmpii despre internet, staţii spaţiale, agenţi dubli ruşi şi tot felul de aberaţii înrudite. Phyllis a încercat să le convingă pe asistente că tuşeam, sperând ca puţin sirop de tuse să îmi provoace o oră-două de

somn neîntrerupt. Eram ca un nou-născut care nu se încadra în orarul de somn.

În momentele mele mai liniştite, Phyllis şi Betsy mă ajutau trăgându-mă înapoi, lent, spre pământ. Şi-au reamintit tot felul de povestioare din copilăria noastră şi, cu toate că în linii mari le ascultam de parcă le auzeam pentru prima oară, eram fascinat. Cu cât mai mult vorbeau, cu atât ceva important începea să licărească în sinea mea — înţelegeam că, de fapt, şi eu luasem parte la acele evenimente.

Foarte repede, mi-au spus amândouă surorile, ulterior, fratele pe care-l cunoşteau a devenit iar vizibil, prin ceaţa deasă a pălăvrăgelii paranoice.

— Era uluitor, mi-a spus Betsy mai târziu. Tocmai îţi reveniseşi din comă, nu erai deloc pe deplin conştient de locul unde te afli sau de ce se întâmplă, vorbeai cam jumătate din timp despre lucrurile alea nebuneşti, şi totuşi simţul umorului era cât se poate de la locul lui. Erai în mod evident *tu*. Te întorseseşi!

— Unul dintre primele lucruri pe care le-ai făcut a fost să spui o glumă despre cum ar fi să te hrăneşti singur, mi-a mărturisit după aceea Phyllis. Noi eram pregătite să te hrănim cu lingura oricât ar fi fost nevoie. Dar tu n-ai vrut să accepţi în ruptul capului. Erai hotărât să-ţi bagi singur în gură acel jeleu portocaliu.

Pe măsură ce motoarele temporar încremenite ale creierului meu reintrau în funcţiune, mă urmăream spunând sau făcând unele lucruri şi mă minunam: de unde a venit oare *asta*? Încă din primele zile, o prietenă din Lynchburg, pe nume Jackie, a venit în vizită. Eu şi Holley îi cunoşteam bine pe Jackie şi pe soţul ei, Ron, deoarece cumpăraserăm casa de la ei. Fără ca eu să îmi impun asta, amabilitatea mea sudică adânc înrădăcinată a intrat în funcţiune. Văzând-o pe Jackie, am întrebat imediat: „Ce face Ron?"

După alte câteva zile, am început să am ocazional conversaţii realmente lucide cu vizitatorii mei şi încă o dată era fascinant să vezi cum multe dintre aceste conexiuni se făceau automat şi nu necesitau prea mare efort din partea mea. Ca

un avion pe pilot automat, creierul meu cumva negocia aceste peisaje tot mai familiare ale experienţei umane. Aveam parte de o demonstraţie nemijlocită a unui adevăr pe care-l cunoşteam foarte bine ca neurochirurg: creierul este un mecanism cu adevărat uluitor.

Desigur, întrebarea nerostită din mintea tuturor (inclusiv a mea, în momentele mai lucide) era: cât de bine mă voi face? Chiar îmi reveneam complet sau *E. coli* reuşiseră să strice măcar o parte din lucrurile despre care doctorii fuseseră siguri că se vor deteriora? Aşteptarea zilnică îi afecta pe toţi, mai ales pe Holley, care se temea ca nu cumva, din senin, tot acest progres miraculos să se oprească, lăsând-o pe ea doar cu o parte din „eul" pe care-l cunoscuse.

Şi totuşi, zi după zi, tot mai mult din acel „eu" revenea. Limbajul. Amintirile. Recunoaşterea. O anumită trăsătură răutăcioasă pe care o avusesem dintotdeauna a revenit şi ea. Şi cu toate că ei erau încântaţi să îmi vadă revenind simţul umorului, surorile mele nu erau întotdeauna entuziasmate de modul cum alegeam să-l folosesc. Luni după-masă, Phyllis mi-a atins fruntea şi am tresărit brusc.

— Au! am ţipat. Mă doare!

Apoi, după ce am savurat expresiile îngrozite de pe chipurile tuturor, am spus:

— Am glumit!

Toţi erau surprinşi de rapiditatea recuperării mele — în afară de mine. Deocamdată, eu n-aveam nici cel mai mic habar despre cât de aproape de moarte trecusem. Pe măsură ce, rând pe rând, prietenii şi familia se întorceau la vieţile lor, le-am urat de bine şi am rămas nefiresc de ignorant faţă de tragedia care fusese atât de îndeaproape evitată. Eram atât de exuberant, încât unul dintre neurologii care mă evaluau în vederea transferului la secţia de reabilitare susţinea insistent că eram „prea euforic" şi că probabil sufeream de pe urma unei vătămări a creierului. Acest doctor era, ca şi mine, un purtător frecvent de papion, iar eu i-am răspuns la favorul diagnosticului său zicându-le surorilor mele, după plecarea lui, că tipul era „ciudat de lipsit de afect pentru un fan al papionului".

Încă de atunci ştiam ceva pe care tot mai mulţi dintre cei din jurul meu aveau să-l accepte şi ei. Cu sau fără părerile medicilor, nu eram nici bolnav, nici nu aveam creierul afectat. Eram cu totul şi cu totul bine.

De fapt — deşi în acel moment doar eu ştiam asta — eram complet şi cu adevărat „bine" pentru prima oară în întreaga mea viaţă.

Capitolul 26

Vestea se răspândește

„Cu adevărat bine“ — cu toate că mai aveam ceva de lucrat la partea de *hardware* a chestiunii. La câteva zile după ce m-am mutat la secția de reabilitare pentru pacienții externi, l-am sunat pe Eben IV la școală. Mi-a zis că lucra la un articol pentru unul dintre cursurile lui de neuroștiință. M-am oferit să-l ajut, dar curând am regretat. Mi-a fost mult mai greu decât mă așteptasem să mă concentrez asupra subiectului, iar terminologia pe care o crezusem recuperată pe deplin, dintr-odată, refuza să-mi vină în minte. Mi-am dat seama, șocat, cât de mult mai aveam de parcurs.

Dar, fragment după fragment, și acea parte a revenit. Mă trezeam într-o zi și constatam că mă aflam în posesia unor întregi continente de cunoaștere științifică și medicală care, cu o zi înainte, îmi lipsiseră. A fost unul dintre cele mai stranii aspecte ale experienței mele: să deschid ochii dimineața și să mă minunez de faptul că părți și mai mari ale unei întregi vieți de instruire și experiență erau din nou funcționale.

În vreme ce cunoștințele legate de neuroștiință reveneau lent și timid, amintirile legate de cele întâmplate în săptămâna petrecută în afara corpului se profilau în memoria mea cu uluitoare intensitate și claritate. Ceea ce se întâmplase în afara tărâmului terestru era strâns legat de fericirea dezlănțuită cu care mă trezisem, iar starea aceea de sublimă fericire nu mă părăsea. Simțeam o fericire delirantă pentru că eram din nou cu oamenii pe care-i iubeam. Dar eram, de asemenea, fericit deoarece — încerc să formulez asta cât mai simplu cu

putință — am înțeles pentru prima oară cine sunt cu adevărat și în ce fel de lume ne ducem viața.

Eram nerăbdător, într-un mod nestăpânit — și naiv —, să-mi împărtășesc acele experiențe, mai ales colegilor doctori. În definitiv, ceea ce suferisem îmi modificase convingerile înrădăcinate, de atâta vreme, referitoare la ceea ce este creierul, ce este conștiința și chiar ce anume înseamnă viața — și ce nu înseamnă. Cine n-ar fi dornic să-mi audă descoperirile?

Foarte puțini oameni, după cum s-a dovedit. Îndeosebi dintre cei cu pregătire medicală.

Să nu mă înțelegeți greșit, doctorii mei erau fericiți pentru mine. „E nemaipomenit, Eben“, îmi spuneau, repetând răspunsul pe care eu însumi li-l dădusem nenumăraților pacienți care, în trecut, încercaseră să-mi povestească despre experiențele din alte lumi prin care trecuseră în timpul operațiilor chirurgicale. „Ai fost foarte grav bolnav. Creierul tău era îmbibat de puroi. Nu ne vine să credem că ești acum în stare să vorbești despre asta. Știi și tu ce poate să se întâmple cu un creier când ajunge atât de departe.“

Pe scurt, ei nu-și puteau adapta gândirea la ceea ce încercam cu disperare să le împărtășesc.

Dar, pe de altă parte, cum puteam să-i blamez? În definitiv, nici eu nu aș fi înțeles lucrurile astea — *înainte*.

Capitolul 27

Întoarcerea acasă

M-am întors acasă pe 25 noiembrie 2008, cu două zile înainte de Ziua Recunoştinţei, într-un cămin încărcat de recunoştinţă. Eben IV a condus toată noaptea ca să-mi facă o surpriză a doua zi de dimineaţă. Ultima oară când fuşese cu mine, eu eram în toiul comei, iar el încă mai încerca să înţeleagă dacă eram în viaţă. Atât de entuziasmat a fost, încât a primit şi o amendă pentru depăşirea limitei de viteză pe când traversa Nelson County, chiar la nord de Lynchburg.

Eu eram treaz de câteva ore, în şezlongul de lângă şemineul din biroul nostru primitor, cu lambriuri de lemn, gândindu-mă la toate cele prin câte trecusem. Eben a intrat pe uşă imediat după ora şase dimineaţa. M-am ridicat şi l-am îmbrăţişat îndelung. Era uluit. Ultima oară când mă văzuse la spital, prin Skype, abia dacă reuşeam să articulez o propoziţie. Acum — în afară de faptul că arătam încă slăbit şi aveam înfipt în braţ acul unei perfuzii intravenoase — revenisem la rolul meu preferat din viaţă: tatăl lui Eben şi al lui Bond.

Mă rog, aproape acelaşi. Eben *era* conştient şi de altceva care era diferit la mine. Mai târziu, Eben avea să spună că, atunci când m-a văzut prima oară în acea zi, a fost imediat cucerit de cât de „prezent“ eram.

— Erai atât de limpede, atât de concentrat, a spus el. De parcă un fel de lumină strălucea din tine.

N-am mai stat pe gânduri şi mi-am împărtăşit gândurile.

— Sunt foarte dornic să citesc tot ce-am să găsesc despre asta, i-am spus. Totul a fost atât de real, Eben, aproape *prea* real ca să fie real, dacă asta are vreun sens pentru tine. Vreau să scriu despre acest lucru pentru alţi specialişti în neuroştiinţă. Şi vreau să citesc despre experienţele în pragul morţii şi despre cele trăite de alţi oameni. Nu-mi vine să cred că n-am luat niciodată poveştile astea în serios, nu am dat ascultare celor spuse chiar de pacienţii mei. N-am avut măcar minima curiozitate să citesc ce s-a scris despre acest subiect.

La început, Eben n-a spus nimic, dar era limpede că se gândea cum să-şi sfătuiască cel mai bine tatăl. S-a aşezat vizavi de mine şi m-a îndemnat să văd ceea ce trebuia să fie evident.

— Te cred, tată, a spus el. Dar gândeşte-te puţin. Dacă vrei ca asta să aibă o valoare pentru ceilalţi, ultimul lucru pe care ar trebui să-l faci ar fi să citeşti ce au avut de spus alţii.

— Şi-atunci, ce-ar trebui să fac? l-am întrebat.

— Să scrii. Să scrii totul pe hârtie — toate amintirile, atât de exact cât poţi să ţi le aminteşti. Dar nu citi nicio carte sau articol despre experienţele din pragul morţii ale altor oameni, nici cărţi de fizică sau cosmologie. Nu înainte de a scrie ceea ce ţi s-a întâmplat. Nu vorbi nici cu mama sau cu oricine altcineva despre ceea ce s-a întâmplat cât timp ai fost în comă — cel puţin în măsura în care te poţi ţine departe de asta. Poţi să faci tot ceea ce vrei mai târziu, bine? Gândeşte-te cum mi-ai spus mereu că observaţia vine prima, *pe urmă* şi interpretarea. Dacă vrei ca ceea ce ţi s-a întâmplat să aibă valoare ştiinţifică, trebuie să consemnezi cele trăite cât mai pur şi cât mai exact cu putinţă, *înainte* de a începe să faci vreo comparaţie cu ceea ce li s-a întâmplat altora.

A fost, probabil, cel mai înţelept sfat pe care mi l-a dat vreodată cineva — şi l-am urmat. Eben a avut dreptate şi când a spus că ceea ce îmi doream în adâncul sufletului, mai mult decât orice altceva, era să-mi folosesc experienţa pentru a-i ajuta pe alţii. Cu cât îmi revenea mintea ştiinţifică, cu atât mai clar vedeam cât de radical era conflictul dintre ceea ce învăţasem în decenii de instruire şi practică medicală şi ceea ce trăisem, şi cu atât mai deplin înţelegeam că mintea şi

personalitatea (aşa cum le-ar numi cineva, mintea sau spiritul nostru) continuă să existe dincolo de corp. Trebuia să relatez lumii povestea mea.

În următoarele circa şase săptămâni, majoritatea zilelor au trecut la fel. Mă trezeam pe la 2 sau 2:30 noaptea, simţindu-mă atât de extatic şi de energizat ca urmare a simplului fapt că trăiam şi că mă ridicam din pat. Aprindeam focul în cameră, mă aşezam în vechiul meu fotoliu din piele şi scriam. Încercam să-mi amintesc toate detaliile călătoriilor mele către şi dinspre Esenţă şi ce am simţit în timp ce învăţam multele sale lecţii capabile să schimbe viaţa unui om.

Deşi *încercam* nu e tocmai un cuvânt potrivit. Vioaie şi clare, amintirile erau chiar acolo, în locul unde le lăsasem.

Capitolul 28
Ultrarealul

Există două moduri în care te poţi păcăli. Unul este să crezi ceea ce nu este adevărat; celălalt e să refuzi să crezi ceea ce este adevărat.

Søren Kierkegaard (1813-1855)

În tot ce am scris, un cuvânt părea să apară, iar şi iar.

Real.

Niciodată, până la coma mea, nu mi-am dat seama cât de înşelător poate fi un cuvânt. Potrivit felului în care fusesem învăţat să îl înţeleg, atât la facultatea de medicină, cât şi la acea şcoală a bunului simţ care este viaţa, ceva fie este real (un accident de maşină, un joc de fotbal, un sendviş pe masa din faţa ta), fie nu. În anii mei de neurochirurgie, am văzut o mulţime de oameni care sufereau de halucinaţii. Credeam că ştiu cât de groaznice pot fi fenomenele ireale pentru cei care le trăiau. Iar în cele câteva zile de psihoză de terapie intensivă, am avut şansa să experimentez şi eu câteva dintre aceste coşmaruri impresionant de realiste. Dar, după ce acestea au trecut, mi-am dat seama rapid că respectivele coşmaruri erau nişte închipuiri: fantasmagorii neuronale agitate de circuitele creierului care se străduiau să reintre în funcţiune.

Însă, în timp ce mă aflam în comă, creierul meu nu funcţionase necorespunzător. *Nu funcţionase deloc.* Partea creierului meu despre care anii de facultate medicală mă învăţaseră că era responsabilă pentru crearea lumii în care trăiam şi mă mişcam şi pentru a prelua datele brute care ajungeau la mine prin intermediul simţurilor, modelându-le într-un univers plin de înţeles: acea parte a creierului era

scoasă complet din funcţiune. Şi, în pofida tuturor acestor lucruri, fusesem viu şi conştient, *cu adevărat conştient*, într-un univers caracterizat mai presus de toate de iubire, conştiinţă şi realitate. (Iată cum a apărut din nou acel cuvânt.) Pentru mine, pur şi simplu acest fapt nu putea fi contrazis. Îl ştiam atât de deplin, încât mă durea.

Ceea ce trăisem eu era mai real decât casa în care stăteam, mai real decât buştenii care ardeau în şemineu. Şi totuşi, nu exista loc pentru acea realitate în viziunea medicală ştiinţifică pe care îmi petrecusem atâţia ani ca s-o dobândesc.

Cum aveam eu să creez loc pentru ca amândouă aceste realităţi să coexiste?

Capitolul 29

O experienţă obişnuită

A venit, în sfârşit, şi ziua când am pus pe hârtie tot ce am putut, până la ultima amintire din Tărâmul Vederii cu Ochi de Râmă, din Poartă şi din Esenţă.

Apoi a sosit timpul să citesc. Am plonjat în oceanul de literatură EPM — un ocean pe care până atunci nici măcar nu-l încercasem cu degetul. Nu mi-a luat mult ca să-mi dau seama că nenumăraţi alţi oameni trăiseră aceleaşi lucruri ca mine, atât în anii din urmă, cât şi în secolele trecute. EPM-urile nu sunt toate la fel, fiecare astfel de experienţă este unică — dar aceleaşi elemente apar în mod repetat, iar pe multe dintre ele le-am recunoscut din propria mea experienţă. Naraţiunile privind trecerea printr-un tunel sau o vale întunecoasă pentru a ajunge într-un peisaj luminos şi plin de viaţă — ultra-realul — datau încă din Grecia antică şi Egipt. Făpturi angelice — uneori înaripate, alteori nu — se regăseau, cel puţin, până în antichitatea Orientului Apropiat — aşa cum se întâmpla şi cu credinţa că astfel de fiinţe erau nişte paznici care urmăreau activităţile oamenilor de pe pământ şi-i întâmpinau pe respectivii oameni când lăsau pământul în urmă. Senzaţia de a fi capabil să vezi simultan în toate direcţiile; senzaţia de a te situa deasupra timpului liniar — de a fi deasupra *tuturor lucrurilor*, în esenţă, despre care înainte considerasem că definesc peisajul vieţii umane; auzirea unei muzici asemănătoare celei religioase, care-ţi pătrundea în întreaga fiinţă, şi nu doar în urechi; receptarea directă şi instantanee a conceptelor care, în mod normal, ar fi luat un timp foarte lung şi mult

studiu ca să fie înţelese, fără niciun chin... simţirea intensităţii unei iubiri necondiţionate.

Iar şi iar, în relatările moderne privind EPM şi în scrierile spirituale din vremurile străvechi, simţeam cum naratorii se luptă cu limitările limbajului pământesc, încercând să surprindă în întregime peştele pe care-l prinseseră la bordul ambarcaţiunii reprezentate de limbajul şi ideile umane... şi mereu, într-o măsură sau alta, eşuând.

Şi totuşi, cu fiecare tentativă care dădea greş la o distanţă frustrant de mică de ţel, fiecare persoană chinuindu-se cu limbajul şi ideile pentru a-i transmite această enormitate cititorului, eu înţelegeam scopul povestitorului şi ceea ce acesta sperase să redea în toată măreţia sa fără limite, dar pur şi simplu nu reuşea.

Da, da, da! îmi spuneam în timp ce citeam. *Înţeleg.*

Desigur, aceste cărţi, aceste materiale existaseră toate înainte de experienţa mea. Dar eu nu le dădusem niciodată vreo atenţie. Nu numai în privinţa citirii lor, dar şi în alte privinţe. Simplu spus, niciodată nu fusesem gata să accept ca adevărată ideea că ceva din noi supravieţuieşte morţii trupeşti. Fusesem chintesenţa medicului bun la suflet, deşi sceptic. Şi, ca atare, pot să vă spun că majoritatea scepticilor nu sunt sceptici deloc. Ca să fii cu adevărat sceptic, trebuie chiar să examinezi ceva şi să-l iei în serios. Iar eu, ca mulţi alţi doctori, nu îmi rezervasem niciodată timp să explorez EPM-urile. Pur şi simplu „ştiusem" că erau imposibile.

De asemenea, am parcurs şi înregistrările medicale din perioada în care fusesem în comă — o perioadă care fusese meticulos consemnată, practic de la bun început. Analizându-mi scanările exact la fel cum aş fi făcut-o pentru un pacient de-al meu, mi-a devenit clar, în sfârşit, cât de fantastic de bolnav fusesem.

Meningita bacteriană este unică printre boli prin maniera în care atacă suprafaţa exterioară a creierului, lăsând intacte structurile mai profunde. Bacteriile distrug cu eficienţă mai întâi partea umană a creierului nostru şi, în final, se dovedesc fatale prin atacarea structurilor mai profunde „de întreţinere", comune cu ale altor animale, situate dedesubtul părţii umane. Celelalte boli care pot deteriora neocortexul, provocând inconştienţă — traumele la cap, accidentele vascular-cerebrale, hemoragiile sau tumorile cerebrale —, nu sunt nici pe departe atât de eficiente în distrugerea completă a întregii suprafeţe a neocortexului. Acestea tind să implice doar o parte din neocortex, lăsând celelalte părţi neafectate şi capabile de funcţionare. Nu numai asta, dar, în loc să scoată din funcţiune doar neocortexul, tind totodată să deterioreze şi părţile mai profunde şi mai primitive ale creierului. Ţinând cont de toate acestea, meningita bacteriană este, după cum se poate demonstra, cea mai bună boală pe care o puteai găsi care să imite moartea umană fără ca, de fapt, s-o provoace. (Deşi, bineînţeles, de regulă o provoacă. Adevărul trist este că, practic, oricine ajunge atât de bolnav cum am fost eu din cauza meningitei bacteriene nu se mai întoarce ca să-şi spună povestea.) (Vezi Anexa A.)

Deşi experienţa este la fel de veche ca istoria, „experienţa în pragul morţii" (indiferent dacă a fost văzută precum ceva real sau o fantezie lipsită de orice bază) a devenit un termen comun abia de curând. În anii 1960, s-au pus la punct noi tehnici care le-au permis doctorilor să-i resusciteze pe pacienţii care suferiseră un stop cardiac. Pacienţii care în vremurile de altădată ar fi murit pur şi simplu acum erau readuşi în ţara celor vii. Fără ştirea lor, aceşti medici produceau, în urma eforturilor lor de salvare, o specie de călători transtereştri: oameni care au avut prilejul să arunce o privire dincolo de văl şi să se întoarcă pentru a povesti despre asta. Astăzi, specia numără câteva milioane. Apoi, în 1975, un student la medicină pe nume Raymond Moody a publicat o carte numită *Viaţă după viaţă*, în care a descris experienţa trăită de un om pe nume George Ritchie. Ritchie a „murit" ca urmare a unui stop cardiac survenit ca o complicaţie a unei pneumonii şi a ieşit din propriul corp timp de nouă minute. A călătorit de-a lungul unui tunel, a vizitat regiuni paradiziace şi infernale, a întâlnit o fiinţă de lumină pe care a identificat-o ca fiind Iisus şi a trăit nişte sentimente de linişte şi de bine atât de intense,

încât i-a fost dificil să le exprime în cuvinte. Astfel a început epoca modernă a experiențelor în pragul morții.

Nu aş putea să susţin că nu ştiusem deloc de cartea lui Moody, dar cu siguranţă că nu o citisem. Nu avusesem nevoie pentru că ştiam, mai înainte de toate, că ideea potrivit căreia stopul cardiac ar reprezenta un fel de stare în apropierea morţii era absurdă. Mare parte din literatura despre experienţele în pragul morţii se referă la pacienţii ale căror inimi s-au oprit timp de câteva minute — de regulă în urma unui accident sau pe masa de operaţii. Ideea conform căreia stopul cardiac echivalează cu moartea este depăşită de vreo cincizeci de ani. Mulţi nespecialişti încă mai consideră că, dacă cineva îşi revine în urma unui stop cardiac, atunci acesta a „murit“ şi s-a întors la viaţă, dar comunitatea medicală şi-a revizuit de multă vreme definiţia morţii, în aşa fel încât să fie centrată pe creier, nu pe inimă (încă din 1968, când au fost stabilite criteriile de moarte a creierului, care se bazează pe descoperirile cruciale ale examinării neurologice a pacientului). Stopul cardiac este relevant pentru moarte doar din perspectiva efectului pe care îl are asupra creierului. În câteva secunde de la stopul cardiac, oprirea fluxului de sânge spre creier duce la o întrerupere pe scară largă a activităţii neuronale cooperative şi la pierderea cunoştinţei.

De o jumătate de secol, chirurgii opreau în mod curent inima timp de câteva minute până la câteva ore în chirurgia cardiacă şi, ocazional, în neurochirurgie, folosind pompe de bypass cardiopulmonare şi uneori răcind creierul pentru a-i spori viabilitatea în astfel de condiţii dificile. Nu se produce nicio moarte a creierului. Chiar şi o persoană care face un stop cardiac pe stradă poate fi scutită de vătămări ale creierului dacă cineva începe să-i facă resuscitare cardiopulmonară în decurs de patru minute, iar inima poate fi, în cele din urmă, repornită. Atât timp cât sângele oxigenat ajunge la creier, creierul — şi, prin urmare, şi persoana — va rămâne în viaţă, deşi într-o stare de inconştienţă efemeră.

Simpla cunoaştere a acestui fapt a fost tot ce mi-a trebuit ca să dau la o parte cartea lui Moody fără ca măcar s-o

deschid. Dar acum am deschis-o şi citind poveştile relatate de Moody cu referinţe la situaţiile prin care eu însumi trecusem mi-a schimbat complet perspectiva. Aveam prea puţine îndoieli că măcar unii dintre oamenii din aceste poveşti îşi părăsiseră cu adevărat corpurile fizice. Asemănările cu ceea ce eu însumi trăisem dincolo de corp erau pur şi simplu prea copleşitoare.

Părţile mai primitive ale creierului meu — cele responsabile cu întreţinerea — funcţionaseră tot sau aproape tot timpul cât fusesem în comă. Dar ajungând la partea din creier despre care orice specialist neurolog îţi va spune că este responsabilă de partea mea umană: ei bine, acea parte dispăruse. Vedeam asta în scanări, în rezultatele analizelor de laborator, pe examinările mele neurologice — în toate datele continute în înregistrările foarte detaliate din timpul săptămânii pe care o petrecusem în spital. Am început, curând, să-mi dau seama că experienţa mea a fost, din punct de vedere tehnic, o EPM aproape impecabilă, poate unul dintre cele mai convingătoare cazuri de acest fel din istoria modernă. Ceea ce conta în privinţa cazului meu nu era ceea ce mi se întâmplase mie personal, ci imposibilitatea pură şi categorică a argumentării, din punct de vedere medical, că totul a fost o fantezie.

Să descrii ce este o experienţă în pragul morţii este dificil, în cel mai bun caz, dar să faci asta în faţa unor colegi medici care refuză să creadă că este cât de cât posibil sporeşte dificultatea întreprinderii. Datorită carierei mele în neuroştiinţă şi a propriei mele EPM, acum aveam prilejul unic să fac mai digerabilă această tentativă.

Capitolul 30
Întors din morţi

Iar apropierea Morţii, care pe toţi ne aduce la acelaşi nivel, deopotrivă ne impresionează pe toţi cu o ultimă revelaţie, pe care doar un autor venit din morţi ar putea să o spună cum se cuvine.

Herman Melville (1819-1891)

Oriunde mă duceam în acele prime săptămâni, oamenii se uitau la mine de parcă tocmai mă ridicasem din mormânt. M-am întâlnit cu un doctor care fusese de faţă la spital în ziua când m-am internat. Nu fusese direct implicat în îngrijirea mea, dar mă văzuse bine când mă aduseseră la urgenţe în acea primă dimineaţă.

— Cum de eşti totuşi aici? a întrebat el, rezumând întrebarea de bază a comunităţii medicale la adresa mea. Eşti cumva fratele geamăn al lui Eben?

Am zâmbit, am întins mâna şi i-am strâns-o pe a lui cu putere, ca să-şi poată da seama că eram chiar eu.

Deşi fireşte că glumise când a enunţat ipoteza că aş avea un frate geamăn, doctorul acesta evidenţia de fapt o idee importantă. Din toate punctele de vedere, eu încă *eram* doi oameni, iar dacă aveam să fac ceea ce-i spusesem lui Eben IV că vreau să fac — să-mi folosesc experienţa prin care trecusem pentru a-i ajuta pe alţii — trebuia să conciliez experienţa în pragul morţii pe care o avusesem cu modul meu ştiinţific de a înţelege lucrurile şi să-i împletesc laolaltă pe cei doi oameni.

Memoria mea s-a întors la un telefon pe care-l primisem într-o dimineaţă cu câţiva ani în urmă, de la mama unui pacient care sunase în timp ce examinam harta digitală a unei

tumori pe care urma s-o îndepărtez în cursul acelei zilei. Am s-o numesc pe femeie Susanna. Răposatul soţ al Susannei, pe care-l voi numi George, fusese pacientul meu cu o tumoare la creier. În pofida tuturor lucrurilor pe care le-am făcut, a murit în decurs de un an şi jumătate de la diagnostic. Acum, fiica Susannei era bolnavă, cu câteva metastaze cerebrale provocate de un cancer la sân. Era foarte puţin probabil să supravieţuiască mai mult de câteva luni. Nu era un moment potrivit să preiau o convorbire telefonică — mintea mea era complet absorbită de imaginea digitală din faţa mea şi cu stabilirea precisă a strategiei pe care urma s-o adopt pentru a îndepărta tumorile fără să vatăm ţesutul cerebral din jurul lor. Dar am rămas în legătură cu Susanna pentru că ştiam că încerca să se gândească la ceva — orice — care să-i permită să se împace cu situaţia.

Întotdeauna am fost de părere că, atunci când te afli sub povara unei boli potenţial fatale, îndulcirea adevărului este indicată. Să împiedici un pacient terminal să încerce să se agaţe de o mică fantezie care să-l ajute să se confrunte cu posibilitatea morţii este ca şi cum ai refuza să administrezi o medicaţie analgezică. Era o povară extraordinar de grea şi îi datoram Susannei fiecare secundă de atenţie pe care o solicita.

— Dr. A, mi-a spus Susanna, fiica mea a avut un vis absolut incredibil. În el, tatăl ei a venit la ea. I-a spus că totul va fi în regulă, că nu trebuia să-şi facă griji în privinţa morţii.

Era genul de lucru pe care-l auzisem de nenumărate ori de la pacienţi — mintea face tot ce poate ca să se liniştească într-o situaţie insuportabil de dureroasă. I-am spus că mi se părea a fi un vis minunat.

— Dar lucrul cel mai incredibil, dr. A, este felul cum era îmbrăcat. Într-o cămaşă galbenă... şi o pălărie din fetru!

— Ei bine, Susanna, am spus eu binevoitor, cred că în Rai nu există o etichetă vestimentară.

— Nu, a spus Susanna. Nu despre asta e vorba. Încă de la începutul relaţiei noastre, de la primele noastre întâlniri, i-am dăruit lui George o cămaşă galbenă. Îi plăcea s-o poarte

împreună cu pălăria pe care tot de la mine o avea. Dar cămașa s-a pierdut când ni s-au rătăcit bagajele în luna de miere. Știa deja cât de mult îmi plăcea să-l văd în cămașa și pălăria acelea, dar niciodată nu le-a înlocuit.

— Sunt sigur că fata ta, Christina, a auzit o mulțime de povești minunate despre acea cămașă și acea pălărie, Susanna, am spus. Și despre zilele de început ale relației voastre...

— Nu, a replicat ea râzând. Tocmai de-aia e așa de minunat. Ăsta era micul nostru secret. Știam cât de ridicol ar suna pentru oricine altcineva. N-am mai vorbit niciodată despre cămașă și pălărie după ce s-au pierdut. Christina n-a auzit absolut nimic de la noi despre ele. Christinei îi era atât de frică de moarte, dar acum știe că nu are de ce să se teamă, absolut deloc.

Ceea ce îmi spusese Susanna, am descoperit, citind, era o varietate a unei confirmări prin vis care se produce destul de des. Dar la momentul telefonului aceluia eu nu trecusem prin EPM și știam perfect de bine că ceea ce-mi spunea Susanna era o fantezie indusă de durere. De-a lungul carierei mele, am tratat mulți pacienți care trecuseră prin experiențe neobișnuite în timp ce se aflau în comă sau în timpul operației. Ori de câte ori unul dintre acești oameni povestea o experiență neobișnuită precum cea a Susannei, eram plin de compasiune. Și eram foarte sigur că experiențele acelea avuseseră loc cu adevărat — în mintea lor. Creierul este cel mai sofisticat — și mai temperamental — organ pe care-l posedăm. Joacă-te cu el, micșorează presiunea oxigenului primit doar cu câțiva torri, și proprietarul respectivului creier va trăi o alterare a realității sale. Sau, mai precis, a experienței sale personale privind realitatea. Introdu în ecuație toate traumele fizice și toate medicamentele pe care cineva suferind de o boală a creierului este probabil să le ia și vei avea, practic, garanția că, dacă pacientul are totuși amintiri când își revine, acele amintiri vor fi cât se poate de neobișnuite. Cu un creier afectat de o infecția bacteriană mortală și medicamente psihotrope, *orice* se poate întâmpla. Sau, mai bine zis, orice, *în afară de* experiența ultrareală pe care am avut-o în comă.

Susanna, mi-am dat seama cu genul acela de tresărire pe care o ai când vezi ceva care ar fi trebuit să fie evident, nu mă sunase ca s-o consolez eu în acea zi. De fapt, ea încerca să mă consoleze pe mine. Dar eu nu reușisem să văd asta. Crezusem că fac un gest de amabilitate față de Susanna pretinzând, în felul meu obosit și neatent, că-i cred povestea. Dar n-o crezusem. Și analizând din nou acea conversație și alte zeci de conversații asemănătoare, mi-am dat seama ce drum lung aveam în față dacă voiam să-mi conving colegii doctori că experiențele pe care le avusesem fuseseră reale.

Capitolul 31

Trei tabere

Susţin că misterul uman este degradat într-un mod incredibil de reducţionismul ştiinţific, care are pretenţia că, pe baza promisiunilor materialismului, va putea să explice în cele din urmă întreaga lume spirituală aplicând modelele de activitate neuronală. Această credinţă trebuie clasificată ca superstiţie... trebuie să acceptăm că suntem fiinţe spirituale cu suflete care există într-o lume spirituală, precum şi fiinţe materiale cu corpuri şi creiere care există într-o lume materială.

Sir John C. Eccles (1903-1997)

Când vine vorba despre EPM, există trei tabere fundamentale. Astfel, există credincioşii: fie oameni care au trecut ei înşişi printr-o EPM, fie cei care pur şi simplu au găsit astfel de experienţe uşor de acceptat. Apoi, desigur, există necredincioşii înverşunaţi (cum eram eu înainte). Totuşi, aceştia nu se consideră în general necredincioşi. Ei „ştiu" pur şi simplu că creierul generează conştiinţa şi nu tolerează ideile nebuneşti referitoare la superioritatea minţii asupra corpului (decât dacă încearcă din politeţe să consoleze pe cineva, aşa cum am crezut eu că fac cu Susanna în ziua aceea).

Apoi mai este şi grupul de mijloc. Aici sunt reuniţi tot felul de oameni care au auzit despre EPM-uri, fie citind despre ele, fie — din cauză că sunt extraordinar de răspândite — având un prieten sau o rudă care a trecut prin aşa ceva. Aceşti oameni de mijloc sunt cei cărora povestea mea s-ar putea să le fie de un real folos. Vestea pe care o aduc EPM-urile este capabilă să transforme vieţile. Dar când o persoană care este

potenţial deschisă să audă despre o EPM întreabă un doctor sau un om de ştiinţă — aceştia fiind, în societatea noastră, paznicii oficiali în chestiunea a ceea ce e real sau nu este — prea adesea i se răspunde, blând dar ferm, că EPM-urile sunt doar nişte fantezii: produse ale creierului luptându-se să se agaţe de viaţă şi nimic mai mult.

Ca doctor care am trecut prin ceea ce am trecut, pot să spun o altă poveste. Şi cu cât mai mult m-am gândit la ea, cu atât mai mult am simţit că am datoria să fac exact acest lucru.

Una câte una, am analizat sugestiile pe care ştiam că doctorii, colegii mei, şi eu însumi în vremurile de altădată, le-ar fi oferit ca să „explice" ceea ce s-a întâmplat cu mine. (Pentru mai multe detalii, vezi sumarul meu privind ipotezele neuroştiinţifice din Anexa B.)

A fost experienţa mea un program primitiv al trunchiului cerebral care s-a declanşat pentru a uşura durerea şi suferinţa terminale — posibil o reminiscenţă a strategiei de „moarte mimată" folosită de mamiferele inferioare? Am eliminat această supoziţie din capul locului. Pur şi simplu, era exclus ca experienţele mele, cu nivelurile lor atât de intens sofisticate la nivel vizual şi auditiv, şi gradul lor ridicat de semnificaţie percepută, să fie produsul unei porţiuni reptiliene a creierului meu.

A fost o rememorare distorsionată a amintirilor din părţile profunde ale sistemului meu limbic, partea creierului care alimentează percepţia emoţională? Din nou, nu — fără un neocortex funcţional, sistemul limbic nu poate produce viziuni având claritatea şi logica celor trăite de mine.

Putea să fi fost experienţa mea un fel de viziune psihedelică produsă de unul dintre numeroasele medicamente care mi se administraseră? Din nou trebuie să spun că toate aceste medicamente lucrează cu receptori situaţi în neocortex. Iar în absenţa unui neocortex funcţional, nu exista o bază pe care aceste medicamente să funcţioneze.

Cum rămâne cu intruziunea REM? Aşa se numeşte sindromul (înrudit cu „mişcarea rapidă a ochilor" sau somnul REM*,

* REM este acronimul din limba engleză de la „rapid eye movement", mişcarea rapidă a ochilor. (*N.t.*)

faza în care apar visele) în care neurotransmiţătorii naturali precum serotonina interacţionează cu receptorii din neocortex. Îmi pare rău, din nou. Intruziunea REM are nevoie de un neocortex funcţional pentru a avea loc, iar eu nu aveam aşa ceva.

Apoi, mai era fenomenul ipotetic cunoscut sub numele de „evacuarea DMT". În această situaţie, glanda pineală, reacţionând la stresul unei ameninţări percepute la adresa creierului, produce o substanţă numită DMT (sau N,N-dimetiltriptamina). DMT este structurată similar cu serotonina şi poate provoca o stare psihedelică extrem de intensă. N-am avut nicio experienţă personală cu DMT — şi nici acum nu am —, dar nu-i contrazic pe cei care susţin că produce o stare psihedelică foarte puternică. Poate una cu implicaţii veritabile pentru înţelegerea a ceea ce conştiinţa şi realitatea sunt de fapt.

Totuşi, rămâne faptul că porţiunea creierului pe care o afectează DMT (neocortexul) nu era, în cazul meu, acolo pentru a fi afectată. Aşa încât, din perspectiva „explicării" a ceea ce mi s-a întâmplat, ipoteza evacuării DMT s-a dovedit la fel de ineficientă ca ceilalţi candidaţi principali pentru explicarea experienţei mele şi, din acelaşi motiv, esenţial. Halucinogenele afectează neocortexul, iar neocortexul nu era disponibil pentru a fi afectat.

Ipoteza finală pe care am analizat-o a fost cea a „fenomenului de reboot". Aceasta ar explica experienţa mea ca pe un ansamblu de amintiri şi gânduri esenţial disparate, rămase de dinaintea momentului în care neocortexul meu a încetat complet să mai funcţioneze. Ca un computer care restartează şi salvează ceea ce poate după o avariere generală a sistemului, creierul meu ar fi adunat laolaltă experienţa mea din aceste rămăşiţe, atât de bine cât a putut. Aceasta s-ar fi putut produce la restartarea cortexului în starea de conştienţă după o încetare a funcţionării prelungită la scara sistemului, în meningita mea difuză. Dar acest lucru pare foarte improbabil date fiind complexitatea şi interactivitatea amintirilor mele complicate. Întrucât am experimentat atât de intens

natura non-lineară a timpului în lumea spirituală, pot acum să înţeleg de ce atât de multe scrieri despre dimensiunea spirituală pot părea distorsionate sau pur şi simplu absurde din perspectiva noastră pământească. În lumile de deasupra acesteia, pur şi simplu timpul nu se comportă ca aici. În acele lumi, lucrurile nu se întâmplă în mod necesar unul după altul. Un moment poate părea lung cât o viaţă şi una sau mai multe vieţi pot părea că durează o clipă. Dar, deşi timpul nu se comportă în mod obişnuit (din perspectiva noastră) în lumile de dincolo, asta nu înseamnă că este o harababură, şi amintirile mele din perioada petrecută în comă sunt oricum, numai talmeş-balmeş nu. Cele mai terestre ancore din experienţa mea, din punct de vedere temporal, au fost interacţiunile mele cu Susan Reintjes, când ea m-a contactat în a patra şi a cincea noapte, şi apariţia, spre finalul călătoriei, a celor şase chipuri. Orice altă aparenţă de simultaneitate temporală între evenimentele de pe pământ şi călătoria mea în lumea de dincolo este, s-ar putea spune, pur întâmplătoare!

Cu cât aflam mai multe despre boala mea, şi cu cât căutam mai mult, folosind literatura ştiinţifică actuală, ca să-mi explic ce se întâmplase, cu atât ratam mai spectaculos esenţa. Totul — claritatea ireală a viziunii mele, limpezimea gândurilor mele ca flux conceptual pur — sugera o funcţionare cerebrală superioară, nicidecum inferioară. Dar creierul meu superior nu fusese prezent ca să efectueze acea activitate.

Cu cât citeam mai mult despre explicaţiile „ştiinţifice" cu privire la ce anume sunt EPM-urile, cu atât mai şocat eram de netemeinicia lor transparentă. Şi, totuşi, conştientizam cu tristeţe că acelea erau exact explicaţiile pe care eu, cel de demult, le-aş fi dat cu un gest vag dacă mi-ar fi cerut cineva să „explic" ce este EPM.

Dar nu era de aşteptat ca oamenii care nu erau doctori să ştie acest lucru. Dacă experienţa pe care o trăisem i s-ar fi întâmplat altcuiva — oricui — ar fi fost şi aşa îndeajuns de remarcabilă. Dar faptul că mi se întâmplase mie... Ei bine, să spun că mi se întâmplase „pentru un motiv" mă făcea să mă simt uşor stingherit. În mine mai trăia destul din vechiul

doctor ca să ştiu cât de bizar — de fapt, cât de grandios — suna asta. Dar când am adăugat improbabilitatea clară a tuturor detaliilor — şi mai ales când mă gândeam cât de precis de perfectă fusese o boală precum meningita *E. coli* în demolarea cortexului meu şi apoi recuperarea mea rapidă şi completă faţă de o distrugere aproape sigură — am fost nevoit să iau pur şi simplu în serios că într-adevăr se întâmplase pentru un motiv.

Ceea ce n-a făcut decât să-mi sporească sentimentul de responsabilitate faţă de relatarea corectă a poveştii.

Întotdeauna îmi făcusem un motiv de mândrie din faptul că mă menţineam la curent cu ultimele noutăţi din literatura medicală a domeniului meu şi că mă implicam, de asemenea, atunci când aveam ceva valoros de adăugat. Faptul că fusesem expediat brusc din această lume într-o alta era o ştire — o veritabilă ştire medicală —, iar acum, că mă întorsesem, nu aveam de gând să o subapreciez. Din punct de vedere medical, recuperarea mea completă era pur şi simplu o imposibilitate, un miracol. Dar adevărata poveste consta în locul unde fusesem şi aveam datoria nu doar ca om de ştiinţă, animat de un profund respect pentru metoda ştiinţifică, dar şi ca vindecător să spun povestea aceea. O poveste — o poveste adevărată — poate vindeca la fel de bine ca un medicament. Susanna ştiuse asta când mă sunase în ziua aceea, la cabinet. Iar eu trăisem acelaşi lucru când primisem veşti de la familia mea biologică. Ceea ce mi se întâmplase era de asemenea o veste vindecătoare. Ce fel de vindecător aş fi dacă n-aş împărtăşi-o?

La puţin peste doi ani de la revenirea mea din comă, l-am vizitat pe un prieten apropiat şi coleg care se află la conducerea principalelor departamente academice de neuroştiinţă din lume. Îl cunoşteam pe John (nu este numele lui adevărat) de decenii şi îl consideram un om minunat şi un om de ştiinţă de prim rang.

I-am spus lui John o parte din povestea călătoriei mele spirituale din starea de comă profundă şi s-a arătat de-a dreptul uluit. Nu uluit de cât de nebun eram eu acum, ci

ca şi cum, în sfârşit, înţelegea ceva care-l nedumerise de multă vreme.

A reieşit că, în urmă cam cu un an, tatăl lui John se apropia de finalul unei boli care durase cinci ani. Era invalid, dement, suferind şi voia să moară.

— Te rog, îl implora pe John tatăl lui de pe patul de moarte. Dă-mi o pastilă, ceva. Nu pot s-o mai duc aşa.

Apoi, dintr-odată, tatăl lui a devenit mai convingător decât fusese în ultimii doi ani, în timp ce discuta unele observaţii profunde despre viaţa lui şi despre familia lor. Ulterior şi-a mutat privirea şi a început să vorbească spre aerul de la partea dinspre picioare a patului. Ascultându-l, John şi-a dat seama că tatăl lui îi vorbea mamei lui decedate, care murise cu şaizeci şi cinci de ani în urmă, când tatăl lui John nu era decât un adolescent. Abia dacă amintise de ea în timpul vieţii lui John, dar uite că acum avea o discuţie voioasă şi animată cu ea. John n-o vedea, dar era absolut convins că spiritul ei era acolo, urându-i bun-venit acasă spiritului tatălui său.

După câteva minute de la asta, tatăl lui John s-a întors iar cu faţa spre el, având o privire complet diferită în ochi. Zâmbea şi era în mod clar liniştit, mai liniştit decât îşi amintea John să-l fi văzut vreodată.

— Culcă-te, tată, s-a pomenit John zicând. Relaxează-te. E în regulă.

Tatăl lui a făcut exact asta. Închizând ochii, a adormit cu o expresie de împăcare deplină pe faţă. La scurt timp după aceea, şi-a dat sfârşitul.

John a simţit că întâlnirea dintre tatăl lui şi bunica lui de mult plecată dintre cei vii fusese foarte reală, dar nu ştiuse ce să facă în privinţa ei pentru că, în calitate de doctor, ştia că astfel de lucruri erau „imposibile". Mulţi alţii au observat acea uimitoare claritate a minţii care survine la oamenii vârstnici atinşi de demenţă cu puţin înainte să-şi dea sfârşitul, exact aşa cum John văzuse la tatăl lui (fenomen numit „luciditate terminală"). Pentru *asta* nu exista nicio explicaţie neuroştiinţifică. Faptul că mi-a auzit povestea a părut să-i dea o permisiune după care tânjise să-i fie dată de cineva: permisiunea

de a crede ceea ce văzuse cu ochii lui — de *a şti* acel adevăr profund şi liniştitor: că eul nostru spiritual etern este mai real decât orice percepem în acest tărâm fizic şi are o legătură divină cu iubirea infinită a Creatorului.

Capitolul 32
O vizită la biserică

Există doar două moduri de a-ţi trăi viaţa. Unul este ca şi cum nimic n-ar fi un miracol. Celălalt este ca şi cum totul ar fi.

Albert Einstein (1879–1955)

N-am mai ajuns la biserică decât în decembrie 2008, când Holley m-a convins să merg la slujba din a doua duminică a Adventului. Eram încă slăbit, îmi păstram cu greutate echilibrul şi nu ajunsesem la greutatea normală. Holley şi cu mine şedeam pe rândul din faţă. Michael Sullivan prezida slujba din ziua aceea şi a venit să mă întrebe dacă doream să aprind a doua lumânare de pe cununa de Advent. Nu voiam asta, dar ceva mi-a spus s-o fac totuşi. M-am ridicat, am pus mâna pe stâlpul de bronz şi am păşit până în partea din faţă a bisericii cu neaşteptată uşurinţă.

Amintirea mea despre timpul petrecut în afara corpului era încă nediluată şi crudă şi, oriunde mă întorceam în acest loc care nu reuşise să mă mişte aşa de mult înainte, vedeam artă şi auzeam muzică, iar acestea mă făceau să rememorez totul. Nota de bas pulsatilă a imnului religios mima nefericirea aspră a Tărâmului Vederii cu Ochi de Râmă. Geamurile din vitralii cu norii şi îngerii lor îmi readuceau în minte frumuseţea celestă a Porţii. O pictură a lui Iisus împărţind pâinea cu discipolii lui evoca comuniunea Esenţei. M-am cutremurat când mi-am reamintit fericirea iubirii necondiţionate infinite pe care o cunoscusem acolo.

În sfârşit, am înţeles care era adevărata menire a religiei. Sau cel puţin care ar fi trebuit să fie. Eu nu doar credeam în

Dumnezeu; îl cunoşteam pe Dumnezeu. În timp ce şontâcăiam spre altar ca să-mi iau cuminecătura, lacrimile îmi şiroiau pe obraji.

Capitolul 33
Enigma conştiinţei

Dacă vrei să fii realmente un căutător al adevărului, este necesar ca măcar o dată în viaţă să te îndoieşti, cât mai mult posibil, de toate lucrurile.

René Descartes (1596–1650)

A fost nevoie cam de două luni pentru ca întregul ansamblu de cunoştinţe neurochirurgicale să-mi revină în minte. Lăsând la o parte, pentru moment, faptul în esenţă miraculos că *a revenit* (în continuare, nu există niciun precedent medical pentru cazul meu, în care creierul care a fost supus unui atac atât de grav şi de îndelungat din partea unei bacterii gram-negative precum *E. coli* să îşi recupereze măcar o parte din capacităţile depline), după asta, am continuat să mă lupt cu faptul că tot ce învăţasem în patru decenii de studiu şi muncă despre creierul uman, despre univers şi despre ce anume constituie realitatea intra în conflict cu experienţa pe care o trăisem în cele şapte zile de comă. Când am căzut în comă, eram un doctor laic care-şi petrecuse întreaga carieră în unele dintre cele mai prestigioase institute de cercetare din lume, încercând să înţeleagă conexiunile dintre creierul uman şi conştiinţă. Nu era vorba că nu credeam în conştiinţă. Eram pur şi simplu mai conştient decât majoritatea oamenilor de improbabilitatea mecanică uluitoare ca ea să existe independent!

În anii 1920, fizicianul Werner Heisenberg (şi alţi fondatori ai mecanicii cuantice) a făcut o descoperire atât de stranie

că va mai dura până când lumea o va asimila complet. Când observăm fenomenele subatomice, este imposibil să separăm complet observatorul (adică, omul de ştiinţă care efectuează experimentul) de ceea ce este observat. În lumea noastră cotidiană, este uşor să ne scape acest aspect. Noi vedem universul ca un loc plin de obiecte separate (mese şi scaune, oameni şi planete) care interacţionează ocazional unele cu altele, dar care rămân în esenţă separate. Totuşi, la nivel subatomic, acest univers de obiecte separate se dovedeşte a fi o iluzie desăvârşită. În domeniul dimensiunilor super-supermici, orice obiect din universul fizic este intim legat de oricare alt obiect. De fapt, în lume nu există câtuşi de puţin „obiecte", doar vibraţii de energie şi relaţii.

Ce a însemnat asta ar fi trebuit să fie evident, deşi n-a fost aşa pentru mulţi. Era imposibil să cercetezi realitatea esenţială a universului fără să foloseşti conştiinţa. Departe de a fi un produs secundar şi neimportant al proceselor fizice (aşa cum crezusem înainte de a avea această experienţă), conştiinţa nu este doar foarte reală — este de fapt *mai reală* decât restul existenţei fizice şi, cel mai probabil, fundamentul tuturor lucrurilor. Dar niciuna dintre aceste idei nu a fost cu adevărat încorporată în imaginea despre realitate a ştiinţei. Mulţi oameni de ştiinţă încearcă să facă asta, dar, deocamdată, nu există o „teorie a tuturor lucrurilor" unificată care să poată combina legile mecanicii cuantice cu cele ale teoriei relativităţii într-o manieră care să înceapă să încorporeze conştiinţa.

Toate obiectele din universul fizic sunt alcătuite din atomi. Atomii, la rândul lor, sunt constituiţi din protoni, electroni şi neutroni. Aceştia, la rândul lor, sunt (aşa cum fizicienii au descoperit de asemenea la începutul secolului XX) toţi particule. Iar particulele sunt alcătuite din... Ei bine, la modul cel mai sincer, fizicienii nu prea ştiu cu adevărat. Dar un lucru pe care-l ştim despre particule este că fiecare este conectată cu oricare alta din univers. Toate sunt, la nivelul cel mai profund, interconectate.

Înainte de experienţa mea de dincolo, eram, în general, la curent cu toate aceste idei ştiinţifice moderne, dar erau îndepărtate şi abstracte. În lumea în care trăiam şi mă

mişcam — lumea automobilelor, a caselor, a meselor de operaţie şi a pacienţilor care se făceau bine sau nu, parţial în funcţie de modul cum reuşeam să-i operez — aceste aspecte ale fizicii subatomice erau rarefiate şi distante. Poate că erau adevărate, dar nu aveau legătură cu realitatea mea cotidiană.

Dar când mi-am lăsat corpul fizic în urmă, am trăit direct aceste adevăruri. De fapt, şi o spun cu toată încrederea, cu toate că la acea vreme nici măcar nu ştiam termenul, pe când mă aflam în Poartă şi în Esenţă, eu de fapt „făceam ştiinţă". Ştiinţă care se baza pe cel mai adevărat şi mai sofisticat instrument pentru cercetare pe care-l posedăm:

Conştiinţa însăşi.

Cu cât săpam mai mult, cu atât mai convins deveneam că descoperirea mea nu era doar interesantă sau spectaculoasă. Era *ştiinţifică*. În funcţie de persoana cu care discuţi, conştiinţa este ori cel mai mare mister aflat în faţa cercetării ştiinţifice, ori o nonproblemă totală. Surprinzător este numărul mare al oamenilor de ştiinţă care intră în a doua categorie. Pentru mulţi oameni de ştiinţă, poate pentru majoritatea, nu merită să ne facem griji din cauza conştiinţei, pentru că nu este decât un subprodus al proceselor fizice. Mulţi oameni de ştiinţă merg mai departe susţinând despre conştiinţă nu doar că este un fenomen secundar, dar că, în plus, nici măcar nu e *reală*.

Totuşi, mulţi reprezentanţi de frunte din domeniul neuroştiinţei conştiinţei şi al filosofiei minţii nu sunt de acord cu această poziţie. În ultimele decenii, ei au ajuns să recunoască „problema dură a conştiinţei". Cu toate că ideea se cocea de câteva decenii, David Chalmers a fost cel care a definit-o în geniala lui carte din 1996, *The Conscious Mind (Mintea conştientă)*. Problema dură priveşte însăşi existenţa experienţei conştiinţei şi poate fi distilată în aceste întrebări:

Cum ia naştere conştiinţa din funcţionarea creierului uman?

În ce raport se află conştiinţa cu comportamentul pe care îl însoţeşte?

Care este relaţia dintre lumea percepută şi lumea reală?

Problema dură este atât de greu de rezolvat, încât unii gânditori au spus că răspunsul se află cu totul în afara

„științei". Dar faptul că se situează dincolo de granițele științei curente nu diminuează cu nimic fenomenul conștiinței — de fapt, este un indiciu cu privire la rolul ei insondabil de profund în univers.

Ascendența metodei științifice fundamentate doar în tărâmul fizic, în ultimele patru sute de ani, prezintă o problemă majoră: am pierdut legătura cu misterul profund din centrul existenței noastre — conștiința noastră. A fost (sub diferite nume și exprimată prin diferite concepții asupra lumii) ceva bine cunoscut și ținut în secret de religiile premoderne, dar s-a pierdut în cultura noastră occidentală laică, pe măsură ce ne-am îndrăgostit tot mai mult de puterea științei și a tehnologiei moderne.

Pentru toate succesele civilizației occidentale, lumea a plătit un preț scump în termenii celei mai importante componente a existenței noastre — spiritul uman. Partea întunecată a tehnologiei de vârf — armamentul modern și uciderile și sinuciderile nechibzuite, nenorocirea urbană, dezastrul ecologic, schimbările de climă catastrofale, polarizarea resurselor economice — este îndeajuns de rea și așa. Și mai rău, concentrarea noastră asupra progresului exponențial din știință și tehnologie i-a lăsat pe mulți dintre noi relativ neajutorați în ceea ce privește semnificația și bucuria, precum și în ceea ce privește modul cum se încadrează viețile noastre în marea schemă a existenței pentru întreaga eternitate.

S-a dovedit că, la întrebările privind sufletul și viața de după viață, reincarnarea, Dumnezeu și Rai, răspunsurile sunt dificil de găsit prin mijloace științifice convenționale, ceea ce implică faptul că s-ar putea ca aceste răspunsuri să nu existe. În mod similar, fenomenele de conștiință extinsă, cum ar fi vizualizarea la distanță, percepția extrasenzorială, psihokinezia, clarviziunea, telepatia și precogniția s-au dovedit dificil de înțeles prin investigații științifice „standard". Înainte de perioada petrecută în comă, m-am îndoit de veridicitatea lor, în principal pentru că niciodată nu le-am experimentat la un nivel profund și pentru că nu puteau fi explicate ușor prin concepția mea științifică simplistă asupra lumii.

Ca mulți alți sceptici cu pregătire științifică, am refuzat chiar să analizez datele relevante privind chestiunile referitoare la aceste fenomene. Mi-am păstrat ideile preconcepute despre aceste informații și despre cei care le furnizau pentru că perspectiva mea limitată nu reușea să ofere nici cea mai vagă explicație despre cum ar putea avea loc în realitate astfel de lucruri. Cei care susțin că nu există dovezi pentru fenomenele care sugerează conștiința extinsă, în pofida numărului copleșitor de probe care dovedesc contrariul, sunt ignoranți în mod deliberat. Ei cred că știu adevărul, fără să mai fie nevoie să cerceteze faptele.

Pentru cei prinși încă în capcana scepticismului științific, recomand cartea *Irreducible Mind: Toward a Psychology for the 21st Century (Mintea ireductibilă: spre o psihologie a secolului XXI)*, publicată în 2007. Dovezile pentru conștiința extracorporală sunt bine prezentate în această analiză științifică riguroasă. *Irreducible Mind* este un adevărat punct de reper realizat de un grup de mare prestigiu, Departamentul pentru studii perceptuale de la Universitatea din Virginia. Autorii oferă o analiză exhaustivă a datelor relevante, iar concluzia este inevitabilă: aceste fenomene sunt reale și trebuie să încercăm să le înțelegem natura, dacă vrem să înțelegem realitatea existenței noastre.

Am fost seduși de ideea potrivit căreia concepția științifică asupra lumii se apropie rapid de o Teorie a tuturor lucrurilor, care nu ar părea să lase mult loc pentru sufletul sau spiritul nostru, pentru Rai și pentru Dumnezeu. Călătoria mea din starea de comă profundă, în afara acestui tărâm fizic inferior, în ținutul superior unde sălășluiește atotputernicul Creator, a dezvăluit hăul indescriptibil de imens dintre cunoașterea umană și tărâmul inspirator de venerație al lui Dumnezeu.

Noi toți suntem mai familiari cu conștiința decât cu orice altceva și totuși înțelegem mult mai multe lucruri despre univers decât despre mecanismul conștiinței. Este *atât* de aproape de casă, încât se situează aproape mereu dincolo de înțelegerea noastră. Nu există nimic legat de fizica lumii materiale (quarcuri, electroni, fotoni, atomi etc.) și, în special,

de structura complexă a creierului care să ne dea cel mai vag indiciu despre mecanismul conştiinţei.

De fapt, cel mai mare indiciu privind realitatea domeniului spiritual este *misterul profund* al existenţei noastre conştiente. Aceasta este o revelaţie mult mai misterioasă decât cele de care fizicienii şi specialiştii în neuroştiinţă s-au arătat capabili să se ocupe, iar eşecul lor de a face acest lucru a lăsat în obscuritate relaţia intimă dintre conştiinţă şi mecanica cuantică — şi, prin urmare, realitatea fizică.

Pentru a studia cu adevărat universul la un nivel profund, trebuie să admitem rolul fundamental al conştiinţei în zugrăvirea realităţii. Experimentele din mecanica cuantică i-au şocat pe acei geniali părinţi ai domeniului, dintre care mulţi (Werner Heisenberg, Wolfgang Pauli, Niels Bohr, Erwin Schrödinger, Sir James Jeans, ca să numim doar câţiva) s-au îndreptat spre concepţia mistică asupra lumii în căutarea unor răspunsuri. Ei şi-au dat seama că era imposibil să separe experimentatorul de experiment şi să explice realitatea fără ajutorul conştiinţei. Ceea ce am descoperit în lumea de dincolo este imensitatea indescriptibilă şi complexitatea universului şi faptul că baza a tot ceea ce există este *conştiinţa*. Am fost atât de complet conectat la ea, încât, adesea, nu a existat nicio diferenţiere între „mine" şi lumea prin care mă mişcam. Dacă ar fi să rezum toate acestea, aş spune mai întâi că universul este mult mai mare decât pare să fie dacă ne uităm doar la părţile lui imediat vizibile. (De fapt, asta nu e o idee revoluţionară, întrucât ştiinţa convenţională admite că 96 la sută din univers este alcătuit din „materie şi energie neagră". Ce sunt aceste entităţi negre?* Nimeni nu ştie deocamdată. Dar ceea ce a făcut ca experienţa mea să fie neobişnuită a fost

* Şaptezeci la sută este „energie neagră", acea forţă extrem de misterioasă descoperită de astronomi la mijlocul ultimului deceniu al secolului trecut, când au găsit dovada indubitabilă bazată pe supernovele de tip Ia, potrivit căreia în ultimele cinci miliarde de ani expansiunea universului s-a *accelerat*. Alte 26 de procente sunt constituite de „materia neagră", acea gravitaţie anormală „în exces" revelată în ultimele decenii în rotaţia galaxiilor şi a roiurilor galactice. Se vor găsi explicaţii, dar misterele de dincolo de acestea nu se vor sfârşi niciodată. (*N.a.*)

urgenţa surprinzătoare cu care am experimentat rolul fundamental al conştiinţei sau al spiritului. N-a fost teorie când am învăţat asta acolo sus, ci un fapt, copleşitor şi imediat ca un suflu de aer arctic primit în faţă.) În al doilea rând: noi — fiecare dintre noi — suntem conectaţi în mod complex şi de neclintit cu universul lărgit. Acesta este adevăratul nostru sălaş şi să credem că lumea aceasta fizică este tot ceea ce contează este ca şi cum ne-am închide într-un mic dulap şi ne-am imagina că nu mai există nimic dincolo de acesta. Şi, în al treilea rând: forţa esenţială a *credinţei* în înlesnirea ideii de „minte deasupra materiei". Când eram student la medicină, am fost adesea uimit de puterea incredibilă a efectului placebo — că studiile medicale au trebuit să depăşească cele circa 30 de procente de binefacere atribuită faptului că pacientul crede că primeşte un medicament care-i este de folos, chiar dacă e vorba despre o simplă substanţă inertă. În loc să vadă puterea fundamentală a credinţei şi a modului cum ne influenţează sănătatea, profesia medicală a preferat să vadă jumătatea goală a paharului — şi anume că efectul placebo este un obstacol în demonstrarea eficacităţii unui tratament.

În miezul enigmei mecanicii cuantice se află falsitatea ideii noastre de localizare în timp şi spaţiu. Restul universului — adică vasta lui majoritate — nu este, de fapt, depărtat de noi în spaţiu. Da, spaţiul fizic pare real, dar este şi limitat, totodată. Întreaga lungime şi lăţime a universului fizic este nimic pentru tărâmul spiritual din care a luat naştere — tărâmul conştiinţei (pe care unii ar putea să-l numească „forţa vitală").

Acest alt univers, cu mult mai măreţ, nu este „depărtat" deloc. De fapt, este chiar aici — aici unde mă aflu, când tastez această propoziţie, şi chiar acolo unde va aflaţi, când o citiţi. Nu e departe fizic, dar noi nu suntem conştienţi de el pentru că suntem, în cea mai mare parte, închişi faţă de acele frecvenţe pe care se manifestă. Trăim în dimensiunile familiare ale spaţiului şi timpului, constrânşi de limitările ciudate ale organelor noastre senzoriale şi de scala perceptuală din cadrul spectrului care se întinde de la lumea cuantică subatomică până la întregul univers. Acele dimensiuni, deşi au multe

lucruri care se întâmplă în ele, ne izolează totodată față de alte dimensiuni care există.

Grecii din Antichitate au descoperit toate astea cu mult timp în urmă, iar eu n-am făcut decât să descopăr singur ceea ce ei deja aflaseră: analogul înțelege analogul. Universul este astfel construit încât, ca să înțelegi orice parte a numeroaselor sale dimensiuni și niveluri, *trebuie să devii parte a acelei dimensiuni.* Sau, formulat mai exact, trebuie să fii deschis pentru o identificare cu acea parte a universului pe care deja o posezi, dar de care s-ar putea să nu fi fost conștient.

Universul nu are început și nici sfârșit, iar Dumnezeu este întru totul prezent în orice particulă a acestuia. Multe — de fapt, cea mai mare parte — din lucrurile pe care oamenii le-au avut de spus despre Dumnezeu și despre lumile spirituale superioare au presupus să le aducem jos, la nivelul nostru, în loc să ne ridicăm noi percepțiile la înălțimea lor. Cu descrierile noastre insuficiente, le denaturăm natura lor cu adevărat copleșitoare.

Dar, cu toate că n-a început niciodată și nu se va sfârși niciodată, universul are niște semne de punctuație, al căror scop este să facă ființele să existe și să le îngăduie să participe la măreția lui Dumnezeu. Big Bang care a creat universul nostru a fost unul dintre aceste „semne de punctuație" creative. Viziunea lui Om a fost din afară, cuprinzând întreaga Creație a lui Om și dincolo chiar de câmpul meu vizual superior-dimensional. Aici, a vedea însemna a ști. Nu a existat nicio distincție între faptul că am experimentat ceva și faptul că am înțeles acel ceva.

„Am fost orb, dar acum văd" a căpătat acum o nouă semnificație când am înțeles cât de orb am fost în legătură cu natura completă a universului spiritual pe care-l reprezentăm pe pământ — mai ales oamenii cum am fost eu, care credeau că materia este esența realității, că toate celelalte — gândirea, conștiința, ideile, emoțiile, spiritul — nu sunt decât simple produse ale acesteia.

Această revelație m-a inspirat foarte mult, pentru că mi-a permis să văd înălțimile impresionante ale comuniunii

și înțelegerii care se află înaintea noastră, atunci când fiecare dintre noi lasă în urmă limitările corpului nostru fizic și ale creierului.

Umor. Ironie. Patos. Întotdeauna am crezut că acestea sunt calități pe care oamenii le-au dezvoltat pentru a se adapta la această lume atât de adesea dureroasă și nedreaptă. Și chiar asta sunt. Dar, pe lângă faptul că sunt niște consolări, aceste calități sunt *recunoașteri* — scurte, efemere, dar extrem de importante — ale faptului că, oricare ar fi luptele și suferințele noastre din lumea prezentă, ele nu pot să atingă cu adevărat ființele mai mari, eterne care suntem cu adevărat. Râsul și ironia sunt, în esență, aduceri aminte că nu suntem prizonieri în această lume, ci călători prin ea.

Un alt aspect al veștii bune este că nu trebuie să ajungi în pragul morții ca să arunci o privire în spatele vălului — dar trebuie să te străduiești în acest sens. Să înveți despre acel tărâm din cărți și prezentări este un început — dar, în final, fiecare dintre noi trebuie să ajungă în adâncul propriei sale conștiințe, prin rugăciune sau meditație, pentru a accesa aceste adevăruri.

Meditația se prezintă în multe forme diferite. Cea mai utilă pentru mine de când am ieșit din comă a fost cea pusă la punct de Robert A. Monroe, fondatorul Institutului Monroe din Faber, Virginia. Libertatea lor față de orice filosofie dogmatică oferă un avantaj deosebit. Singura dogmă asociată cu sistemul Monroe de exerciții meditative este: *Sunt mai mult decât corpul meu fizic.* Această simplă confirmare are implicații profunde.

Robert Monroe a fost un producător de programe radio de succes în anii 1950, în New York. În timp ce investiga folosirea înregistrărilor audio ca tehnică pentru învățarea în timpul somnului, a început să aibă experiențe extracorporale. Cercetările lui detaliate pe parcursul a mai bine de patru decenii au avut drept rezultat un sistem puternic pentru perfecționarea explorării profund conștiente pe baza unei tehnologii audio dezvoltate de el cunoscută sub numele de „Hemi-Sync".

Hemi-Sync poate amplifica conştientizarea selectivă şi performanţa prin crearea unei stări relaxate. Hemi-Sync oferă totuşi mult mai mult de atât — stările amplificate de conştiinţă permit accesul la moduri perceptuale alternative, inclusiv meditaţia profundă şi stările mistice. Hemi-Sync implică fizica antrenării rezonante a undelor cerebrale, relaţia lor cu psihologia perceptuală şi comportamentală a conştiinţei şi cu fiziologia fundamentală a binomului creier-minte şi conştiinţă.

Hemi-Sync foloseşte patternuri specifice de unde acustice stereo (de frecvenţe uşor diferite pentru fiecare ureche) pentru a induce o activitate sincronizată a undelor cerebrale. Aceste „bătăi binaurale" sunt generate la o frecvenţă care este diferenţa aritmetică dintre două frecvenţe de semnal. Utilizând un sistem de sincronizare străvechi, dar foarte exact, situat în trunchiul cerebral, care în condiţii normale permite localizarea surselor acustice în planul orizontal din jurul capului, aceste bătăi binaurale pot antrena Sistemul de Activare Reticulară adiacent, care furnizează semnale de sincronizare constante spre talamus şi cortex, care activează conştiinţa. Aceste semnale generează o sincronie a undelor cerebrale în gama cuprinsă între 1 şi 25 de hertzi (Hz sau cicli pe secundă), incluzând regiunea crucială situată mai jos de pragul inferior normal pentru auzul omenesc (20 de hertzi). Această gamă inferioară este asociată cu undele cerebrale din gama delta (< 4 Hz, manifestate normal în starea de somn profund, fără vise), theta (4 — 8 Hz, observate în meditaţia profundă şi relaxare şi în somnul non-REM), şi alfa (7 — 13 Hz, caracteristice somnului REM sau cu vise, stării de aţipeală din pragul somnului sau relaxării din starea de trezie). În călătoria mea de după comă dedicată înţelegerii, Hemi-Sync mi-a oferit un mijloc potenţial de inactivare a funcţiei de filtrare a creierului fizic prin sincronizarea globală a activităţii mele electrice neocorticale, la fel cum e posibil să fi făcut meningita de care am suferit, pentru a-mi elibera conştiinţa extracorporală. Cred că Hemi-Sync mi-a permis să revin la un domeniu similar cu cel pe care l-am vizitat în starea de comă

profundă, dar fără să fie nevoie să sufăr de o boală mortală. Dar, la fel ca în visele mele din copilărie legate de zbor, acesta este într-o mare măsură un proces de a *permite* călătoriei să se desfăşoare — dacă încerc s-o forţez, să o *gândesc* excesiv sau să fiu prea ataşat de proces, nu funcţionează.

Folosirea termenului *atotcunoscător* pare inadecvată, deoarece veneraţia şi puterea creativă la care am fost martor s-au situat dincolo de atribuirea unui nume. Mi-am dat seama că interdicţiile proferate de unele religii faţă de numirea lui Dumnezeu sau descrierea profeţilor divini au avut într-adevăr o corectitudine intuitivă, pentru că realitatea lui Dumnezeu este cu adevărat atât de complet dincolo de orice tentativă umană de a-l cuprinde pe Dumnezeu în cuvinte sau imagini, atât timp cât ne aflăm aici, pe pământ.

La fel cum conştientizarea mea a fost atât individuală, cât şi totodată complet unificată cu universul, la fel şi graniţele a ceea ce am experimentat ca „eu" uneori se contractă, iar alteori se extind pentru a include tot ceea ce există în întreaga eternitate. Estomparea graniţei dintre conştiinţa mea şi tărâmul din jurul meu a mers atât de departe, uneori, încât *am devenit* întregul univers. O altă modalitate de a formula acest lucru ar fi să spun că temporar am văzut o identificare cu universul, care a fost acolo tot timpul, dar faţă de care am fost orb până atunci.

O analogie pe care o folosesc adesea pentru a-mi demonstra conştiinţa la nivelul cel mai profund este aceea a oului de găină. Cât timp m-am aflat în Esenţă, chiar când am devenit una cu Globul de lumină şi întregul univers superior dimensional în toată eternitatea, şi am fost unul cu Dumnezeu în mod intim, am simţit cu tărie că aspectul creativ, primordial (de forţă motrice) al lui Dumnezeu a fost coaja din jurul conţinutul oului, intim asociată pretutindeni (aşa cum conştiinţa noastră este o extensie directă a Divinului) şi totuşi pe veci dincolo de capacitatea de identificare absolută cu conştiinţa a ceea ce a fost creat. Chiar când conştiinţa mea a devenit identică cu totul şi cu eternitatea, am simţit că nu aş putea să devin în întregime una cu forţa motrice creativă, originară a

tot ceea ce există. În esenţa celei mai infinite unităţi, a rămas acea dualitate. Este posibil ca o astfel de aparentă dualitate să fie, pur şi simplu, rezultatul încercării de a aduce o asemenea conştientizare înapoi în acest tărâm.

N-am auzit niciodată vocea lui Om direct şi nici nu i-am văzut chipul. A fost ca şi cum Om mi-a vorbit prin intermediul gândurilor care erau ca nişte ziduri-valuri rostogolindu-se prin mine, legănând totul în jurul meu şi arătându-mi că există un eşafodaj mai profund al existenţei — un eşafodaj din care noi toţi facem parte, dar de care, în general, nu suntem conştienţi.

Deci, am comunicat direct cu Dumnezeu? Absolut. Exprimat astfel, sună pompos. Dar, când s-a întâmplat, nu am simţit asta. În schimb, am simţit că fac ceea ce orice suflet e capabil să facă atunci când îşi părăseşte corpul şi ceea ce putem face cu toţii chiar acum prin diferite metode de rugăciune sau de meditaţie profundă. Comunicarea cu Dumnezeu este cea mai extraordinară experienţă imaginabilă şi, totuşi, în acelaşi timp, este cea mai firească dintre toate, pentru că Dumnezeu este prezent în noi tot timpul. Omniscient, omnipotent, personal — şi iubindu-ne fără condiţii. Suntem conectaţi ca Unul prin legătura noastră divină cu Dumnezeu.

Capitolul 34
O dilemă finală

Trebuie să fiu dispus să renunţ la ceea ce sunt pentru a deveni ceea ce voi fi.

Albert Einstein (1879-1955)

Einstein a fost unul dintre primii mei idoli din domeniul ştiinţei şi citatul de mai sus a fost întotdeauna unul dintre preferatele mele. Dar acum am înţeles ce însemnau, de fapt, acele cuvinte. Oricât de trăsnită suna povestea mea de fiecare dată când o relatam unuia dintre colegii mei într-ale ştiinţei — după cum observam în expresiile lor goale sau perturbate — ştiam că le spun ceva care are o veritabilă validitate ştiinţifică. Şi că deschideam uşa spre o întreagă lume nouă — un întreg nou univers — de înţelegere ştiinţifică. Observaţia care onora conştiinţa însăşi drept cea mai măreaţă entitate din toată existenţa.

Dar unul dintre evenimentele larg răspândite în EPM-uri nu mi s-a întâmplat. Sau, mai exact, a existat un mic număr de experienţe pe care nu le-am trăit şi toate acestea se grupau în jurul unui fapt:

Cât timp m-am aflat în afara corpului, nu mi-am amintit de identitatea mea terestră.

Deşi nu există similitudini perfecte între experienţele în pragul morţii, am descoperit, încă de la începutul lecturilor mele, că există o foarte consistentă listă de trăsături tipice pe care multe dintre ele le conţin. Una dintre acestea este întâlnirea cu una sau mai multe persoane decedate pe care subiectul EPM le-a cunoscut în timpul vieţii. Eu n-am întâlnit pe nimeni cunoscut. Dar acea parte nu m-a deranjat prea

mult, căci deja descoperisem că uitarea identităţii mele terestre mi-a permis să ajung mai departe „înăuntru" decât mulţi dintre subiecţii EPM. Cu siguranţă, nu aveam de ce să mă plâng de acest lucru. Ceea ce mă deranja era că exista o anumită persoană cu care tare mult mi-aş fi dorit să mă întâlnesc. Tatăl meu murise cu patru ani înainte de coma mea. Dat fiind că ştiuse ce simţeam în legătură cu faptul că nu reuşisem să mă ridic la înălţimea standardelor lui în timpul acelor ani pierduţi ai mei, de ce nu a fost acolo ca să-mi spună că e în regulă? Căci alinarea era, într-adevăr, ceea ce prietenii sau rudele subiecţilor EPM care-i întâmpinau pe aceştia ţineau cel mai mult să le transmită. Tânjeam după acea alinare. Şi totuşi, n-o primisem.

Nu era vorba că nu primisem niciun cuvânt de alinare, desigur. Primisem, de la Fata de pe Aripa de Fluture. Dar oricât de minunată şi de angelică era acea fată, nu era *cineva cunoscut*. Văzând-o pe aripa de fluture de fiecare dată când intram în acea vale idilică, mi-am amintit faţa ei perfect — atât de bine încât ştiam că nu o întâlnisem niciodată în viaţa mea, cel puţin în viaţa de pe pământ. Iar în EPM-uri adesea tocmai întâlnirea cu un prieten sau rudă de pe pământ era cea care pecetluia evenimentul pentru oamenii care suferiseră aceste experienţe.

Oricât încercam să nu ţin seamă de asta, acest aspect a introdus un element de îndoială în gândurile mele cu privire la ceea ce a însemnat totul. Nu că mă îndoiam de ceea ce mi se întâmplase. Asta era imposibil, la fel cum nu m-aş fi putut îndoi de căsnicia mea cu Holley sau de dragostea mea pentru copii. Dar faptul că eu călătorisem în lumea de dincolo fără să-mi întâlnesc tatăl, întâlnind-o în schimb pe frumoasa mea însoţitoare de pe aripa de fluture, pe care n-o cunoşteam, încă mă tulbura. Ţinând cont de natura intens emoţională a relaţiei pe care o aveam cu familia mea, de faptul că mă simţeam nevrednic, fiindcă fusesem dat spre adopţie, de ce nu-mi fusese transmis acel mesaj extrem de important — că eram iubit, că niciodată nu voi fi lăsat de izbelişte — de către o persoană pe care o cunoşteam? Cineva ca... tatăl meu?

Căci, de fapt, „lăsat de izbelişte" a fost, la un nivel profund, felul cum m-am simţit cu adevărat toată viaţa — în pofida tuturor eforturilor din partea familiei mele de a vindeca acel simţământ prin dragostea lor. Tata mi-a spus adesea să nu fiu excesiv de preocupat de cele ce mi se întâmplaseră înainte ca el şi mama să mă fi luat de la căminul pentru copii. „Oricum, n-ai putea să-ţi aminteşti ceva din cele ce ţi s-au întâmplat în acei primi ani", mi-a spus. Dar în această privinţă se înşelase. Experienţa pe care am avut-o m-a convins că există o parte tainică din noi care înregistrează fiecare aspect al vieţii noastre pământeşti şi că acest proces de înregistrare începe încă de la începutul începutului. Aşa încât, la un nivel precognitiv, preverbal, eu ştiusem toată viaţa că fusesem dat, iar la un nivel profund încă mă mai străduiam să iert acest lucru.

Atât timp cât această întrebare rămânea deschisă, avea să rămână şi o voce negativă. Una care îmi spunea, insistent şi adesea cu răutate, că, în ciuda perfecţiunii şi a caracterului minunat al experienţei mele în pragul morţii, ceva lipsea, ceva era în neregulă în privinţa ei.

În esenţă, o parte din mine încă se îndoia de experienţa mea uluitor de reală din starea de comă profundă şi astfel de adevărul existenţei acelui întreg tărâm. Pentru acea parte din mine, acesta continua să „nu aibă logică" din punct de vedere ştiinţific. Iar acea voce mică, dar insistentă, a îndoielii a început să-mi ameninţe întreaga nouă concepţie despre lume pe care o construiam lent.

Capitolul 35
Fotografia

Gratitudinea este nu doar cea mai mare dintre virtuţi, dar şi părintele tuturor celorlalte.

Cicero (106-43 î.Hr.)

La patru luni după plecarea mea de la spital, Kathy, sora mea biologică, a ajuns în sfârşit să-mi trimită o poză a surorii mele biologice, Betsy. Eram în dormitor, locul unde începuse întreaga mea odisee, când am deschis plicul supradimensionat şi am scos din el o fotografie color lucioasă şi înrămată a surorii pe care nu o cunoscusem niciodată. Era pozată în picioare, aveam să aflu mai târziu, lângă debarcaderul feribotului Balboa Island din apropiere de locuinţa ei din California de Sud, cu un frumos apus de soare în fundal, specific Coastei de Vest. Avea părul castaniu lung şi ochii de un albastru-închis, iar zâmbetul, radiind iubire şi bunătate, părea să treacă prin mine, umplându-mi inima şi, totodată, făcând-o să mă doară.

Kathy a ataşat şi un poem peste fotografie. Era scris de David M. Romano în 1993 şi era intitulat „Când mâine începe fără mine".

Când mâine începe fără mine,
Iar eu nu voi fi acolo să văd,
Dacă soarele răsare şi-ţi găseşte ochii
Plini de lacrimi pentru mine;
Mi-aş dori tare mult să nu plângi
Aşa cum ai plâns astăzi,
Gândindu-te la multele lucruri,

Pe care n-am reuşit să ni le spunem.
Ştiu cât de mult mă iubeşti,
La fel de mult cât te iubesc şi eu,
Şi de fiecare dată când te gândeşti la mine,
Ştiu că şi ţie o să ţi se facă dor;
Dar când mâine începe fără mine,
Te rog, încearcă să înţelegi,
Că un înger a venit şi m-a strigat pe nume,
Şi m-a luat de mână,
Şi mi-a spus că locul meu e pregătit,
În rai, departe, sus
Şi că va trebui să-i las în urmă
Pe toţi cei pe care i-am iubit nespus.
Dar când m-am întors să plec,
O lacrimă mi-a căzut din ochi
Căci toată viaţa mea, am crezut mereu
Că nu voiam să mor.
Aveam atât de multe pentru care să trăiesc,
Atâtea lucruri de făcut,
Părea aproape imposibil
Ca eu să te părăsesc.

M-am gândit la toate zilele de ieri,
Cele bune şi cele rele,
M-am gândit la dragostea pe care am împărtăşit-o
Şi la cât de bine ne-am simţit.
Dac-aş putea să retrăiesc ziua de ieri
Chiar şi numai pentru puţin,
Mi-aş lua rămas-bun şi te-aş săruta
Şi poate ţi-aş vedea zâmbetul.
Dar apoi mi-am dat seama pe deplin
Că nu voi mai putea face asta vreodată,
Căci pustiul şi amintirile
Îmi vor lua locul.
Iar când m-am gândit la lucrurile lumeşti
Care mi-ar putea lipsi de mâine,
M-am gândit la tine, iar când am făcut asta,
Inima mi s-a umplut de tristeţe.

Dar când am păşit prin porţile raiului,
M-am simţit atât de acasă
Căci Domnul m-a privit şi mi-a zâmbit,
De pe măreţul Lui tron de aur,
A spus: „Asta e eternitatea,
Şi tot ce ţi-am făgăduit.
Astăzi, viaţa ta pe pământ e trecut
Dar aici începe din nou.
Nu îţi făgăduiesc niciun mâine
Dar astăzi va dura mereu,
Şi pentru că fiecare zi e la fel,
N-ai de ce să tânjeşti după trecut.
Ai fost foarte credincios,
Foarte încrezător şi foarte sincer.
Chiar dacă au fost clipe
În care ai făcut lucruri
Pe care ştiai că n-ar trebui să le faci.
Dar ai fost iertat
Iar acum în sfârşit eşti liber.
Aşa că vino şi ia-mă de mână
Şi trăieşte-ţi viaţa cu mine!"

Aşadar, când mâine începe fără mine,
Să nu crezi că suntem aşa departaţi,
Căci de fiecare dată când te gândeşti la mine,
Eu sunt chiar aici, în inima ta.

Ochii mi s-au înceţoşat când am pus poza cu grijă pe comodă şi am continuat să mă uit lung la ea. Arăta atât de straniu, de obsedant de cunoscută. Dar, desigur, că aşa trebuia să arate. Eram rude de sânge şi aveam mai mult ADN comun decât oricare alţi oameni de pe planetă, exceptându-le pe surorile mele de sânge. Indiferent dacă ne-am cunoscut sau nu vreodată, Betsy şi cu mine eram profund conectaţi.

A doua zi de dimineaţă, eram în dormitor şi citeam din cartea lui Elisabeth Kübler-Ross *Despre viaţa de după moarte* când am ajuns la povestea unei fetiţe de 12 ani care a trecut printr-o EPM şi, la început, nu le-a spus părinţilor acest lucru. În cele din urmă, totuşi, n-a mai putut să ţină secretul şi i-a mărturisit tatălui său. I-a povestit cum călătorise într-un peisaj incredibil plin de iubire şi frumuseţe şi cum s-a întâlnit şi a fost liniştită de fratele ei.

— Singura problemă, i-a spus fata tatălui ei, e că eu nu am un frate.

Ochii tatălui s-au umplut de lacrimi. I-a spus fetei despre fratele pe care l-a avut de fapt, dar care murise cu doar trei luni înainte să se nască ea.

M-am oprit din citit. Pentru o clipă, am intrat într-un spaţiu straniu, năucitor, fără să gândesc cu adevărat sau fără să gândesc, doar... absorbind ceva. Un gând care se afla chiar la limita conştiinţei mele, dar încă nu reuşise să pătrundă.

Apoi, ochii mei s-au deplasat spre birou şi spre fotografia pe care mi-o trimisese Kathy. Poza surorii pe care n-o cunoscusem niciodată. Pe care o ştiam doar prin intermediul poveştilor pe care rudele mele de sânge mi le relataseră despre ce persoană de o bunătate uriaşă şi minunat de atentă fusese. O persoană, spuneau ei adesea, care era atât de bună încât, practic, era un înger.

Fără rochia bleu-indigo, fără lumina cerească a Porţii în jurul ei când şedea pe frumoasa aripă de fluture, la început n-a fost uşor de recunoscut. Dar era cât se poate de firesc. Eu îi văzusem eul ceresc — cel care trăia deasupra şi dincolo de acest tărâm pământean, cu toate tragediile şi grijile lui.

Dar acum nu aveam cum să n-o recunosc, să nu-i recunosc zâmbetul iubitor, privirea încrezătoare şi infinit de liniştitoare, ochii albaştri scânteietori.

Era ea.

Pentru o clipă, lumile s-au întâlnit. Lumea mea de aici, de pe pământ, unde eram doctor, tată şi soţ. Şi lumea de acolo — o lume atât de vastă, încât, călătorind prin ea, poţi să-ţi pierzi chiar simţul eului tău pământesc şi să devii o parte pură a cosmosului, întunecimea îmbibată de Dumnezeu şi plină de iubire.

În acel moment unic, în dormitorul casei noastre, într-o dimineaţă ploioasă de marţi, lumea de sus şi cea de jos s-au întâlnit. Vederea acelei fotografii m-a făcut să mă simt puţin

ca băiatul din poveste care călătoreşte în alte lumi şi apoi se întoarce, doar ca să constate că totul a fost un vis — până când caută în buzunar şi găseşte o mână de pământ magic, scânteietor, de pe tărâmurile de departe.

Oricât aş fi încercat să neg, de câteva săptămâni o luptă se dădea în mine. O luptă între partea minţii mele care fusese acolo, în afara corpului, şi doctorul — vindecătorul care îşi dedicase viaţa ştiinţei. M-am uitat la faţa surorii mele, a îngerului meu, şi am ştiut — am ştiut complet — că cei doi oameni care fusesem în ultimele luni, de când mă întorsesem, erau de fapt unul singur. Trebuia să-mi îmbrăţişez întru totul rolul meu de doctor, de om de ştiinţă şi de vindecător, şi pe cel de subiect al unei călătorii foarte improbabile, foarte reale şi foarte importante în Divinul însuşi. Era importantă nu datorită mie, ci datorită detaliilor fantastic, uluitor de convingătoare din spatele ei. Experienţa mea în pragul morţii îmi vindecase sufletul fragmentat. Îmi îngăduise să aflu că fusesem întotdeauna iubit şi, de asemenea, îmi arătase că absolut toată lumea din univers este iubită. Şi realizase asta în timp ce îmi plasase corpul fizic într-o stare care, conform termenilor curenţi ai ştiinţei medicale, ar fi trebuit să mă împiedice cu desăvârşire să mai experimentez *orice*.

Ştiu că, oricum, se vor găsi oameni care vor căuta să-mi invalideze experienţa, iar mulţi o vor respinge din capul locului, din cauza refuzului de a crede că ceea ce mi s-a întâmplat ar putea fi „ştiinţific" — că ar putea fi altceva decât un vis nebunesc şi febril.

Dar eu ştiu mai multe. Şi atât de dragul celor de aici de pe pământ ca şi al celor pe care i-am cunoscut dincolo de acest tărâm, văd ca o datorie a mea — atât ca om de ştiinţă şi deci în calitate de căutător al adevărului, şi ca doctor dedicat ajutării oamenilor — să fac cunoscut unui număr cât mai mare de oameni că întâmplările prin care am trecut sunt adevărate, reale şi de o importanţă extraordinară. Nu doar pentru mine, ci pentru noi toţi.

Călătoria mea nu a avut drept subiect doar iubirea, ci şi cine suntem şi cum suntem conectaţi cu toţii — însăşi

semnificaţia vieţii. Am aflat cine eram acolo sus şi, când m-am întors, mi-am dat seama că ultimele fire rupte ale celui care eram aici, jos, au fost cusute la loc.

Eşti iubit. Acele cuvinte erau ceea ce aveam nevoie să aud ca orfan, un copil care fusese dat. Dar, în acelaşi timp, este ceea ce oricare dintre noi, cei din epoca materialistă, are nevoie să audă, pentru că, din perspectiva a cine suntem cu adevărat, de unde venim de fapt şi unde ne ducem, cu toţii ne simţim (în mod greşit) ca nişte orfani. Dacă nu recuperăm acea amintire a stării noastre de interconectare şi a iubirii necondiţionate a Creatorului nostru, întotdeauna ne vom simţi pierduţi aici pe pământ.

Aşa că iată-mă. Am rămas om de ştiinţă, am rămas doctor şi, ca atare, am două datorii esenţiale: să onorez adevărul şi să ajut vindecarea. Asta înseamnă să îmi spun povestea. O poveste care, odată cu trecerea timpului, sunt tot mai sigur că s-a întâmplat dintr-un anumit motiv. Nu pentru că aş fi o persoană specială. E doar faptul că, odată cu mine, două evenimente au avut loc la unison şi în concordanţă, şi, împreună, au anihilat ultimele eforturi ale ştiinţei reducţioniste de a convinge lumea că tărâmul material este tot ceea ce există şi că spiritul sau conştiinţa — al vostru şi al meu — nu constituie marele mister central al universului.

Eu sunt dovada vie.

Eternea

Experienţa mea în pragul morţii m-a inspirat să contribui la a face din lumea noastră un loc mai bun pentru toţi, iar Eternea este vehiculul care permite această schimbare fundamentală. Eternea este o organizaţie caritabilă nonprofit cu susţinere publică pe care am înfiinţat-o împreună cu prietenul şi colegul meu John R. Audette. Eternea reprezintă un efort plin de pasiune de a sluji binele mai mare ajutând la crearea celui mai bun viitor posibil pentru pământ şi locuitorii săi.

Misiunea organizaţiei Eternea este să contribuie la progresul cercetării, educării şi programelor aplicative privind experienţele transformatoare din punct de vedere spiritual, precum şi fizica conştiinţei şi relaţia interactivă dintre conştiinţă şi realitatea fizică (de exemplu, materia şi energia). Este un efort organizat pentru a aplica în practică nu doar informaţiile dobândite în urma experienţelor în pragul morţii, dar şi pentru a sluji ca depozitar pentru tot felul de experienţe transformatoare spiritual.

Vă rog să vizitaţi www.Eternea.org pentru a vă aprofunda propria deşteptare spirituală sau ca să vă împărtăşiţi propria poveste personală despre o experienţă transformatoare spiritual pe care aţi trăit-o (sau dacă sunteţi îndureraţi după pierderea unei persoane iubite ori dacă dumneavoastră sau o persoană iubită vă confruntaţi cu o boală terminală). Eternea va oferi, de asemenea, o resursă preţioasă pentru oamenii de ştiinţă, universitari, cercetători, teologi şi membri ai clerului care sunt interesaţi de acest domeniu de studiu.

Dr. Eben Alexander
Lynchburg, Virginia
10 iulie 2012

Mulţumiri

Vreau să-i aduc mulţumiri deosebite dragii mele familii, pentru suferinţele îndurate în timpul celei mai dificile părţi a acestei experienţe, perioada cât am fost în comă. Lui Holley, soţia mea de treizeci şi unu de ani, şi minunaţilor noştri fii, Eben IV şi Bond, care au jucat cu toţii roluri centrale în aducerea mea înapoi şi în ajutorul dat pentru a înţelege ceea ce mi s-a întâmplat. Altor rude şi prieteni dragi cărora vreau să le mulţumesc, inclusiv părinţilor mei iubiţi, Betty şi Eben Alexander, Jr., şi surorilor mele Jean, Betsy şi Phyllis, care au luat cu toţii parte la un pact (alături de Holley, Bond şi Eben IV) prin care m-au ţinut de mână neîntrerupt cât timp am fost în comă, asigurându-se că eu simt atingerea iubirii lor. Betsy şi Phyllis au îndeplinit munca cea mai grea, petrecându-şi nopţile cu mine în timpul declanşării psihozei de terapie intensivă (când nu puteam să dorm deloc, *nicio clipă*) şi acele prime şi foarte dificile zile de după ce-am fost transferat la unitatea de neuroştiinţă. Peggy Daly (sora lui Holley) şi Sylvia White (prietenă cu Holley de treizeci de ani) au luat şi ele parte la veghea neîncetată din salonul meu de la terapie intensivă. Nu aş mai fi putut să mă întorc fără eforturile lor individuale, pline de iubire, de a mă readuce înapoi în această lume. Lui Dayton şi Jack Slye, care s-au descurcat fără mama lor, Phyllis, cât timp aceasta a fost cu mine. De asemenea, Holley, Eben IV, mama şi Phyllis au ajutat la redactarea poveştii mele şi au fost primii mei critici.

Familia mea biologică trimisă de ceruri şi mai ales sora mea dispărută, pe care o chema tot Betsy, şi pe care n-am cunoscut-o în această lume.

Doctorii mei binecuvântaţi şi capabili de la Spitalul General din Lynchburg, îndeosebi Scott Wade, Robert

Brennan, Laura Potter, Michael Milam, Charlie Joseph, Sarah și Tim Hellewell și mulți alții.

Extraordinarele asistente și personalul medical de la Spitalul General din Lynchburg: Rhae Newbill, Lisa Flowers, Dana Andrews, Martha Vesterlund, Deanna Tomlin, Valerie Walters, Janice Sonowski, Molly Mannis, Diane Newman, Joanne Robinson, Janet Phillips, Christina Costello, Larry Bowen, Robin Price, Amanda Decoursey, Brooke Reynolds și Erica Stalkner. Eram în comă și numele le-am aflat de la rudele mele, așa că vă rog să mă iertați dacă ați fost acolo și v-am omis numele.

De o importanță crucială pentru întoarcerea mea au fost Michael Sullivan și Susan Reintjes.

John Audette, Raymond Moody, Bill Guggenheim și Ken Ring, pionieri ai comunității EPM, a căror influență asupra mea a fost nemărginită (ca să nu mai vorbim despre excelenta asistență a lui Bill în redactarea textului).

Alți lideri gânditori din cadrul mișcării „Virginia Consciousness“, printre care doctorii Bruce Greyson, Ed Kelly, Emily Williams Kelly, Jim Tucker, Ross Dunseath și Bob Van de Castle.

Agentul meu literar, trimis parcă de Dumnezeu, Gail Ross, și minunații ei colaboratori, Howard Yoon și ceilalți de la Ross Yoon Agency.

Ptolemy Tompkins pentru contribuțiile lui erudite ce au la bază cunoașterea fără egal a mai multor milenii de literatură despre viața de apoi și pentru superba lui pricepere de redactor și de scriitor, folosită pentru a împleti experiența mea în textul acestei cărți, sporindu-i valoarea, așa cum merita.

Priscilla Painton, vicepreședinte și redactor executiv, și Jonathan Karp, vicepreședinte executiv și editor la Simon & Schuster, pentru extraordinara lor viziune și pasiunea de a face această lume un loc mult mai bun.

Marvin și Terre Hamlisch, prieteni minunați ale căror entuziasm și interes pătimaș m-au ajutat să trec printr-o perioadă critică.

Terri Beavers și Margaretta McIlvaine pentru modul strălucit în care au reușit să creeze o punte între vindecare și spiritualitate.

Karen Newell pentru împărtășirea explorărilor în stările de conștiință profundă și pentru că m-a învățat cum „să fii iubirea care ești“, și ceilalți făcători de miracole de la Institutul Monroe din Faber, Virginia, în special Robert Monroe pentru că a urmat ceea ce *este* nu ceea ce *ar trebui să fie*; Carol Sabick de la Herran și Karen Malik, care m-au căutat; și Paul Rademacher și Skip Atwater, care m-au primit cu drag în acea comunitate iubitoare de pe pășunile eterice din munții înalți ai Virginiei centrale. De asemenea, lui Kevin Kossi, Patty Avalon, Penny Holmes, Joe și Nancy „Scooter“ McMoneagle, Scott Taylor, Cindy Johnston, Amy Hardie, Loris Adams și tuturor colegilor Călători prin Poartă de la Institutul Monroe din februarie 2011, asistenții mei (Charleene Nicely, Rob Sandstrom și Andrea Berger) și colegii participanți la Lifeline (și asistenții Franceen King și Joe Gallenberger) în iulie 2011.

Bunii mei prieteni și critici Jay Gainsboro, Judson Newbern, dr. Allan Hamilton și Kitch Carter, care au citit versiuni inițiale ale acestui manuscris și au sesizat frustrarea pe care mi-o provoca sintetizarea experienței mele cu neuroștiința. Judson și Allan au contribuit major ajutându-mă să apreciez adevărata forță a experienței mele din perspectiva omului de știință sceptic, iar Jay a făcut același lucru de pe poziția omului de știință mistic.

Confrații exploratori ai conștiinței profunde și ai Unității, printre care Elke Siller Macartney și Jim Macartney.

Confratele meu în ale experiențelor în pragul morții Andrea Curewitz, pentru excelentele lui sfaturi legate de redactarea textului, și Carolyn Tyler, pentru felul profund emoțional în care mi-a ghidat înțelegerea.

Blitz și Heidi James, Susan Carrington, Mary Horner, Mimi Sykes și Nancy Clark, ale căror curaj și credință în fața unei pierderi profunde m-au ajutat să-mi apreciez darul.

Janet Sussman, Martha Harbison, Shobhan (Rick) și Danna Faulds, Sandra Glickman și Sharif Abdullah, confrați călători cu care m-am întâlnit pentru prima oară pe 11.11.2011, când ne-am adunat ca să ne împărtășim cele șapte viziuni optimiste privind un viitor conștient strălucit pentru întreaga umanitate.

Printre numeroşii alţi oameni cărora trebuie să le adresez mulţumiri, i-aş numi pe acei prieteni ale căror gesturi din acea perioadă extrem de dificilă şi ale căror comentarii şi observaţii înţelepte mi-au ajutat familia şi au călăuzit relatarea poveştii mele: Judy şi Dickie Stowers, Susan Carrington, Jackie şi Dr. Ron Hill, Drs. Mac McCrary şi George Hurt, Joanna şi Dr. Walter Beverly, Catherine şi Wesley Robinson, Bill şi Patty Wilson, DeWitt şi Jeff Kierstead, Toby Beavers, Mike şi Linda Milam, Heidi Baldwin, Mary Brockman, Karen şi George Lupton, Norm şi Paige Darden, Geisel şi Kevin Nye, Joe şi Betty Mullen, Buster şi Lynn Walker, Susan Whitehead, Jeff Horsley, Clara Bell, Courtney şi Johnny Alford, Gilson şi Dodge Lincoln, Liz Smith, Sophia Cody, Lone Jensen, Suzanne şi Steve Johnson, Copey Hanes, Bob şi Stephanie Sullivan, Diane şi Todd Vie, Colby Proffitt, familiile Taylor, Reams, Tatom, Heppner, Sullivan şi Moore şi foarte mulţi alţii.

Recunoştinţa mea, în special faţă de Dumnezeu, este nemărginită.

Listă de lectură

Atwater, F. Holmes. *Captain of My Ship, Master of My Soul.* Charlottesville,VA: Hampton Roads, 2001.

Atwater, P. M. H. *Near-Death Experiences: The Rest of the Story.* Charlottesville, VA: Hampton Roads, 2011.

Bache, Christopher. *Dark Night, Early Dawn: Steps to a Deeper Ecology of Mind.* Albany, NY: State University of New York Press, 2000.

Buhlman, William. *The Secret of the Soul: Using Out-of-Body Experiences to Understand Our True Nature.* New York: HarperCollins, 2001.

Callanan, Maggie şi Patricia Kelley. *Final Gifts: Understanding the Special Awareness, Needs, and Communications of the Dying.* New York: Poseidon Press, 1992.

Carhart-Harris, R.L., *et alia,* „Neural correlates of the psychedelic state determined by fMRI studies with psilocybin", *Proc. Nat. Acad. Of Sciences* 109, no. 6 (Feb. 2012): 2138-2143.

Carter, Chris. *Science and the Near-Death Experience: How Consciousness Survives Death.* Rochester, VT: Inner Traditions, 2010 (*Ştiinţa şi experienţele în pragul morţii,* Bucureşti, Editura Lifestyle Publishing, 2012).

Chalmers, David J. *The Conscious Mind: In Search of a Fundamental Theory.* Oxford: Oxford University Press, 1996.

Churchland, Paul M. *The Engine of Reason, the Seat of the Soul.* Cambridge, MA: MIT Press, 1995.

Collins, Francis S. *The Language of God: A Scientist Presents Evidence for Belief.* New York: Simon & Schuster, 2006.

Conway, John şi Simon Kochen. „The free will theorem", *Foundations of Physics* (Springer Netherlands) 36, nr. 10 (2006): 1441-73.

———. „The strong free will theorem“, *Notices of the AMS* 56, no. 2 (2009): 226-32.
Dalai Lama (His Holiness the Dalai Lama). *The Universe in a Single Atom: The Convergence of Science and Spirituality*. New York: Broadway Books, 2005.
Davies, Paul. *The Mind of God: The Scientific Basis for a Rational World*. New York: Simon & Schuster, 1992.
D'Souza, Dinesh. *Life After Death: The Evidence*. Washington, DC: Regnery, Inc., 2009.
Dupré, Louis şi James A. Wiseman. *Light from Light: An Anthology of Christian Mysticism*. Mahwah, NJ: Paulist Press, 2001.
Eadie, Betty J. *Embraced by the Light*. Placerville, CA: Gold Leaf Press, 1992.
Edelman, Gerald M. şi Giulio Tononi. *A Universe of Consciousness*. New York: Basic Books, 2000.
Fox, Matthew şi Rupert Sheldrake. *The Physics of Angels: Exploring the Realm Where Science and Spirit Meet*. New York: HarperCollins, 1996.
Fredrickson, Barbara. *Positivity*. New York: Crown, 2009.
Guggenheim, Bill and Judy Guggenheim. *Hello from Heaven!* New York, NY: Bantam Books, 1995.
Hagerty, Barbara Bradley. *Fingerprints of God*. New York: Riverhead Hardcover, 2009.
Haggard, P şi M Eimer. „On the relation between brain potentials and conscious awareness“, *Experimental Brain Research* 126 (1999): 128-33.
Hamilton, Allan J. *The Scalpel and the Soul*. New York: Penguin Group, 2008.
Hofstadter, Douglas R. *Gödel, Escher, Bach: An Eternal Golden Braid*. New York: Basic Books, 1979.
Holden, Janice Miner, Bruce Greyson şi Debbie James., eds. *The Handbook of Near-Death Experiences: Thirty Years of Investigation*. Santa Barbara, CA: Praeger, 2009.
Houshmand, Zara, Robert B. Livingston şi B. Alan Wallace, eds., *Consciousness at the Crossroads: Conversations with the Dalai Lama on Brain Science and Buddhism*. Ithaca, NY: Snow Lion, 1999.

Jahn, Robert G. şi Brenda J. Dunne. *Margins of Reality: The Role of Consciousness in the Physical World*. New York: Harcourt Brace Jovanovich, 1987.
Jampolsky, Gerald G. *Love Is Letting Go of Fear*. Berkeley, CA: Celestial Arts, 2004.
Jensen, Lone. *Gifts of Grace: A Gathering of Personal Encounters with the Virgin Mary*. New York: HarperCollins, 1995.
Johnson, Timothy. *Finding God in the Questions: A Personal Journey*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2004.
Kauffman, Stuart A. *At Home in the Universe: The Search for the Laws of Self-Organization and Complexity*. New York: Oxford University Press, 1995.
Kelly, Edward F., Emily Williams Kelly, Adam Crabtree, Alan Gauld, Michael Grosso şi Bruce Greyson. *Irreducible Mind: Toward a Psychology for the 21st Century*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield, 2007.
Koch, C. şi K. Hepp. „Quantum mechanics and higher brain functions: Lessons from quantum computation and neurobiology“, *Nature* 440 (2006): 611-12.
Kübler-Ross, Elisabeth. *On Life After Death*. Berkeley, CA: Ten Speed Press, 1991.
LaBerge, Stephen şi Howard Rheingold. *Exploring the World of Lucid Dreaming*. New York: Ballantine Books, 1990.
Lau, HC, R. D. Rogers, P. Haggard şi R. E. Passingham. „Attention to intention“, *Science* 303 (2004): 1208-10.
Laureys, S. „The neural correlate of (un)awareness: Lessons from the vegetative state“, „Trends in Cognitive Science“, in *Cognitive Science* 9 (2005): 556-59.
Libet, B., C. A. Gleason, E. W. Wright şi D. K. Pearl. „Time of conscious intention to act in relation to onset of cerebral activity (readinesspotential): The unconscious initiation of a freely voluntary act“, *Brain* 106 (1983): 623-42.

Libet, Benjamin. *Mind Time: The Temporal Factor in Consciousness.* Cambridge, MA: Harvard University Press, 2004.
Llinás, Rodolfo R. *I of the Vortex: From Neurons to Self.* Cambridge, MA: MIT Press, 2001.
Lockwood, Michael. *Mind, Brain & the Quantum: The Compound 'I'.* Oxford: Basil Blackwell, 1989.
Long, Jeffrey şi Paul Perry. *Evidence of the Afterlife: The Science of Near-Death Experiences.* New York: HarperCollins, 2010.
McMoneagle, Joseph. *Mind Trek: Exploring Consciousness, Time, and Space Through Remote Viewing.* Charlottesville, VA: Hampton Roads, 1993.
———.*Remote Viewing Secrets: A Handbook.* Charlottesville, VA: Hampton Roads, 2000.
Mendoza, Marilyn A. *We Do Not Die Alone: „Jesus Is Coming to Get Me in a White Pickup Truck",* Duluth, GA: I CAN, 2008.
Monroe, Robert A. *Far Journeys.* New York: Doubleday, 1985.
———.*Journeys Out of the Body.* New York: Doubleday, 1971.
———.*Ultimate Journey.* New York: Doubleday, 1994.
Moody, Raymond A., Jr. *Life After Life: The Investigation of a Phenomenon—Survival of Bodily Death.* New York: HarperCollins, 2001.
Moody, Raymond, Jr. şi Paul Perry. *Glimpses of Eternity: Sharing a Loved One's Passage from this Life to the Next.* New York: Guideposts, 2010. (*Imagini ale eternităţii. Despre trecerea celor dragi din această viaţă în următoarea,* Bucureşti, Editura Lifestyle Publishing, 2011)
Moorjani, Anita. *Dying to Be Me: My Journey from Cancer, to Near Death, to True Healing.* Carlsbad, CA: Hay House, Inc., 2012.
Morinis, E. Alan. *Everyday Holiness: The Jewish Spiritual Path of Mussar.* Boston: Shambhala, 2007.
Mountcastle, Vernon. „An Organizing Principle for Cerebral Functions: The Unit Model and the Distributed System", In *The Mindful Brain,* edited by Gerald M. Edelman and Vernon Mountcastle, pp. 7-50. Cambridge, MA: MIT Press, 1978.
Murphy, Nancey, Robert J. Russell şi William R. Stoeger., eds. *Physics and Cosmology—Scientific Perspectives on the Problem of Natural Evil.* Notre Dame, IN: Vatican Observatory and Center for Theology and the Natural Sciences, 2007.
Neihardt, John G. *Black Elk Speaks: Being the Life Story of a Holy Man of the Oglala Sioux.* Albany: State University of New York Press, 2008.
Nelson, Kevin. *The Spiritual Doorway in the Brain: A Neurologist's Search for the God Experience.* New York: Penguin, 2011.
Nord, Warren A. *Ten Essays on Good and Evil.* Chapel Hill: University of North Carolina Program in Humanities and Human Values, 2010.
Pagels, Elaine. *The Gnostic Gospels.* New York: Vintage Books, 1979.
Peake, Anthony. *The Out-of-Body Experience: The History and Science of Astral Travel.* London: Watkins, 2011. (*Experienţe extracorporale: Istoria şi ştiinţa călătoriilor astrale,* Bucureşti, Ed. Lifestyle Publishing, 2013)
Penrose, Roger. *Cycles of Time: An Extraordinary New View of the Universe.* New York: Alfred A. Knopf, 2010.
———.*The Emperor's New Mind.* Oxford: Oxford University Press, 1989.
———.*The Road to Reality: A Complete Guide to the Laws of the Universe.* New York: Vintage Books, 2007.
———.*Shadows of the Mind.* Oxford: Oxford University Press, 1994.
Penrose, Roger, Malcolm Longair, Abner Shimony, Nancy Cartwright şi Stephen Hawking. *The Large, The Small, and the Human Mind.* Cambridge: Cambridge University Press, 1997.
Piper, Don şi Cecil Murphey. *90 Minutes in Heaven: A True Story of Life and Death.* Grand Rapids, MI: Revell, 2004.

Reintjes, Susan. *Third Eye Open—Unmasking Your True Awareness*. Carrboro,
NC: Third Eye Press, 2003.
Ring, Kenneth şi Sharon Cooper. *Mindsight: Near-Death and Out-of-Body Experiences in the Blind*. Palo Alto, CA: William James Center for Consciousness Studies at the Institute of Transpersonal Psychology, 1999.
Ring, Kenneth şi Evelyn Elsaesser Valarino. *Lessons from the Light: What We Can Learn from the Near-Death Experience*. New York: Insight Books, 1998.
Rosenblum, Bruce şi Fred Kuttner. *Quantum Enigma: Physics Encounters Consciousness*. New York: Oxford University Press, 2006.
Schroeder, Gerald L. *The Hidden Face of God: How Science Reveals the Ultimate Truth*. New York: Simon & Schuster, 2001.
Schwartz, Robert. *Your Soul's Plan: Discovering the Real Meaning of the Life You Planned Before You Were Born*. Berkeley, CA: Frog Books, 2007.
Smolin, Lee. *The Trouble with Physics*. New York: Houghton Mifflin, 2006.
Stevenson, Ian. *Children Who Remember Previous Lives: A Question of Reincarnation*. Rev. ed. Jefferson, NC: McFarland, 2001.
Sussman, Janet Iris. *The Reality of Time*. Fairfield, IA: Time Portal, 2005.
———. *Timeshift: The Experience of Dimensional Change*. Fairfield, IA: Time Portal, 1996.
Swanson, Claude. *Life Force, the Scientific Basis: Volume Two of the Synchronized Universe*. Tucson, AZ: Poseidia Press, 2010.
———. *The Synchronized Universe: New Science of the Paranormal*. Tucson, AZ: Poseidia Press, 2003.
Talbot, Michael. *The Holographic Universe*. New York: HarperCollins, 1991.
Tart, Charles T. *The End of Materialism: How Evidence of the Paranormal Is Bringing Science and Spirit Together*. Oakland, CA: New Harbinger, 2009.

Taylor, Jill Bolte. *My Stroke of Insight: A Brain Scientist's Personal Journey*. New York: Penguin, 2006.
Tipler, Frank J. *The Physics of Immortality*. New York: Doubleday, 1996.
Tompkins, Ptolemy. *The Modern Book of the Dead: A Revolutionary Perspective on Death, the Soul, and What Really Happens in the Life to Come*. New York: Atria Books, 2012.
Tononi, G. „An information integration theory of consciousness", *BMC Neuroscience* 5 (2004): 42-72.
Tucker, J. B. *Life Before Life: A Scientific Investigation of Children's Memories of Previous Lives*. New York: St. Martin's, 2005.
Tyrrell, G. N. M. *Man the Maker: A Study of Man's Mental Evolution*. New York: Dutton, 1952.
Van Lommel, Pim. *Consciousness Beyond Life: The Science of Near-Death Experience*. New York: HarperCollins, 2010.
Waggoner, Robert. *Lucid Dreaming: Gateway to the Inner Self*. Needham, MA: Moment Point Press, 2008.
Wegner, D. M. *The Illusion of Conscious Will*. Cambridge, MA: MIT Press, 2002.
Weiss, Brian L. *Many Lives, Many Masters*. New York: Fireside, 1988.
Whiteman, J. H. M. *The Mystical Life: An Outline of Its Nature and Teachings from the Evidence of Direct Experience*. London: Faber & Faber, 1961.
———. *Old & New Evidence on the Meaning of Life: The Mystical World-View and Inner Contest*. Vol. 1, *An Introduction to Scientific Mysticism*. Buckinghamshire: Colin Smythe, 1986.
Wigner, Eugene. „The Unreasonable Effectiveness of Mathematics in the Natural Sciences", *Communications in Pure and Applied Mathematics* 13, no. 1 (1960).
Wilber, Ken., ed. *Quantum Questions*. Boston: Shambhala, 1984.
Williamson, Marianne. *A Return to Love: Reflections on the Principles of a Course in Miracles*. New York: HarperCollins, 1992.

Ziewe, Jurgen. *Multidimensional Man.* Self-published, 2008.
Zukav, Gary. *The Dancing Wu Li Masters: An Overview of the New Physics.* New York: William Morrow, 1979.

Anexa A: Declarația doctorului Scott Wade

Ca specialist în boli infecţioase, am fost solicitat să-l consult pe dr. Eben Alexander când s-a prezentat la spital, pe 10 noiembrie 2008, şi s-a descoperit că suferă de meningită bacteriană. Dr. Alexander s-a îmbolnăvit foarte rapid, cu simptome asemănătoare gripei, dureri de spate şi durere de cap. A fost imediat transportat la Urgenţe, unde i s-a efectuat o tomografie computerizată la cap şi apoi o puncţie lombară în urma căreia lichidul rahidian a sugerat o meningită gram-negativă. S-a început imediat administrarea de antibiotice pe cale intravenoasă având drept ţintă meningita şi a fost conectat la o maşină de ventilaţie, din cauza condiţiei critice în care se afla şi a faptului că intrase în comă. În decurs de douăzeci şi patru de ore, s-a confirmat că bacteria gram-negativă din lichidul rahidian era *E. coli.* O infecţie mai răspândită la copii, meningita *E. coli* este foarte rară la adulţi (incidenţă anuală mai mică de 1 la 10 milioane în Statele Unite ale Americii), mai ales în absenţa unor traume la cap, a neurochirurgiei sau a altor afecţiuni medicale cum ar fi diabetul. Dr. Alexander era foarte sănătos în momentul diagnosticului şi nu a putut fi identificată nicio cauză subiacentă meningitei sale.

Rata mortalităţii pentru meningita gram-negativă la copii şi adulţi se situează între 40 şi 80 la sută. Dr. Alexander s-a prezentat la spital cu accese epileptice şi o stare mentală vădit alterată, amândouă reprezentând factori de risc pentru complicaţiile neurologice sau deces (mortalitate de peste 90 la sută). În pofida tratamentului prompt şi agresiv cu antibiotice

pentru meningita *E. coli*, precum și a îngrijirii neîntrerupte de la secția de terapie intensivă, el a rămas în comă timp de șase zile, iar speranța pentru o recuperare rapidă a scăzut (mortalitate de peste 97 la sută). Apoi, în a șaptea zi, a avut loc un miracol — a deschis ochii, a devenit alert și a fost repede deconectat de la ventilator. Faptul că și-a revenit complet de pe urma bolii după ce a fost în comă aproape o săptămână este cu adevărat remarcabil.

Dr. Scott Wade

Anexa B: Ipoteze neuroștiințifice luate în calcul pentru explicarea experienței mele

Analizându-mi amintirile împreună cu mai mulți neurochirurgi și oameni de știință, am luat în calcul câteva ipoteze care ar putea să explice lucrurile pe care mi le-am amintit. Ca să trec direct la esența problemei, niciuna nu a reușit să explice interactivitatea variată, robustă și complexă a experiențelor din Poartă și Esență („ultrarealitatea"). Printre ele se numără:

1. Un program primitiv al trunchiului cerebral pentru alinarea durerii și suferinței terminale („argumentul evoluționist" — o posibilă reminiscență a strategiilor de „moarte mimată" de la mamiferele inferioare?). Aceasta nu explică natura robustă și variat interactivă a amintirilor.

2. Rememorarea distorsionată a amintirilor din părțile profunde ale sistemului limbic (de exemplu, amigdala laterală) care sunt acoperite suficient de straturile de creier pentru a fi relativ protejate de inflamația provocată de meningită, care se produce în principal la suprafața creierului. Aceasta nu explică natura robustă și variat interactivă a amintirilor.

3. Blocajul glutamatului endogen prin excitotoxicitate, imitând un anestezic halucinogen, ketamina (folosită uneori pentru a explica în linii mari EPM-urile). Am

avut ocazia să constat efectele ketaminei folosite ca anestezic în prima parte a carierei mele de neurochirurg la Facultatea de Medicină Harvard. Starea halucinogenă pe care o inducea era extrem de haotică şi neplăcută, neavând absolut nicio asemănare cu experienţa mea din starea de comă.

4. „Evacuarea" N,N-dimetiltriptaminei (DMT) (din glanda pineală sau din alt loc din creier). DMT, un competitor al serotoninei (mai ales la receptorii 5-HT1A, 5-HT2A şi 5-HT2C), provoacă halucinaţii animate şi stări asemănătoare visării. Personal, sunt familiarizat cu experienţele legate de substanţele agoniste/antagoniste serotoninei (adică, LSD şi mescalină) din perioada adolescenţei, la începutul anilor 1970. N-am avut nicio experienţă directă cu DMT, dar am văzut pacienţi sub influenţa acestei substanţe. Ultrarealitatea variată ar necesita totuşi un neocortex auditiv şi vizual intact ca regiuni-ţintă în care să se genereze o experienţă audiovizuală atât de variată precum cea pe care am avut-o în comă. Coma prelungită cauzată de meningita bacteriană mi-a vătămat grav neocortexul, acesta fiind locul în care toată acea serotonină din nucleul rafeului din trunchiul cerebral (sau DMT, un agonist al serotoninei) ar fi avut efecte asupra experienţei vizual/auditive. Dar cortexul meu era scos din funcţie, iar DMT nu ar fi avut unde să acţioneze în creier. Ipoteza DMT a căzut datorită ultrarealităţii experienţei audiovizuale şi a lipsei cortexului asupra căruia să fi putut acţiona.

5. Conservarea izolată a regiunilor corticale ar fi putut explica o parte din experienţa avută, dar probabilitatea era extrem de redusă, ţinând cont de severitatea meningitei şi a lipsei de reacţie la terapie timp de o săptămână: celulele albe de sânge periferice numărau peste 27 000 per mm³, 31 la sută benzi cu granulaţie toxică, numărul celulelor albe de sânge din lichidul cefalorahidian (LCR) era de peste 4 300 per mm³, glucoza din LCR scăzuse la 1,0 mg/dl, proteina LCR 1 340 mg/dl, implicare meningeală difuză cu anomaliile cerebrale asociate au apărut pe tomografiile mele computerizate, şi examinările neurologice ce demonstrau alterări grave ale funcţiei corticale şi disfuncţii ale motilităţii extraoculare indicând vătămarea trunchiului cerebral.

6. În efortul de a explica „ultrarealitatea" experienţei, am examinat şi această ipoteză: era posibil oare ca reţele de neuroni inhibitori să fi fost afectate preponderent, permiţând astfel niveluri neobişnuit de ridicate de activitate printre reţelele neuronale excitatorii care să genereze aparenta „ultrarealitate" a experienţei mele? Este de aşteptat ca meningita să afecteze preferenţial cortexul superficial, lăsând probabil straturile mai profunde parţial funcţionale. Unitatea de calcul a neocortexului este „coloana funcţională" din şase straturi, fiecare cu un diametru lateral de 0,2—0,3 milimetri. Există o întrepătrundere semnificativă laterală la coloanele imediat adiacente ca răspuns la semnalele de control modulatoare care-şi au originea în mare parte în regiunile subcorticale (talamusul, ganglionii bazali şi trunchiul cerebral). Fiecare coloană funcţională are o componentă la suprafaţă (straturile 1-3), astfel încât meningita perturbă efectiv funcţia fiecărei coloane doar prin deteriorarea straturilor superficiale ale cortexului. Distribuţia anatomică a celulelor inhibitoare şi excitatoare, care au o repartizare destul de echilibrată în cadrul celor şase straturi, nu susţine această ipoteză. Meningita difuză peste suprafaţa creierului scoate efectiv din funcţie întregul cortex ca urmare a acestei arhitecturi în coloane. Distrugerea pe întreaga grosime nu este necesară pentru perturbarea totală a funcţionalităţii. Ţinând

cont de durata prelungită a deteriorării funcţiei mele neurologice (şapte zile) şi de severitatea infecţiei, este improbabil ca până şi straturile mai profunde ale cortexului să fi rămas funcţionale.

7. Talamusul, ganglionii bazali şi trunchiul cerebral sunt structurile cerebrale mai profunde („regiuni subcorticale") despre care unii dintre colegi au postulat că se poate să fi contribuit la procesarea unor asemenea experienţe hiperreale. De fapt, niciuna dintre acele structuri nu ar fi putut să joace vreun astfel de rol fără să fi avut măcar câteva regiuni ale neocortexului încă intacte. Toţi au admis, în final, că numai aceste structuri subcorticale singure nu ar fi putut să efectueze calculele neuronale intense necesare pentru o asemenea tapiserie experienţială atât de bogat interactivă.

8. Un „fenomen de reboot" — o evacuare aleatorie a unor amintiri disjuncte provenite de la amintiri vechi din neocortexul vătămat, care ar putea să apară la restartarea cortexului în conştiinţă după o cădere prelungită a întregului sistem, ca în meningita mea difuză. Ţinând cont mai ales de complexitatea amintirilor mele complicate, acest lucru pare extrem de improbabil.

9. O neobişnuită generare a amintirilor printr-o cale vizuală arhaică ce trece prin mezencefal, folosită în mod proeminent de păsări, dar numai rareori identificabilă la oameni. Poate fi demonstrată la oamenii care sunt orbi la nivel cortical, ca urmare a vătămării cortexului occipital. Nu a oferit niciun indiciu privind ultrarealitatea la care am fost martor şi nu a reuşit să explice întreţeserea auditiv-vizuală.